

Indiener: college van burgemeester en wethouders

Datum: 23 september 2014

Portefeuillehouder(s): alle portefeuillehouders

Portefeuille(s): alle

Contactpersoon: R. Snijder

Tel.nr.: 8826

E-mailadres: snijder.r@woerden.nl

Onderwerp: Programmabegroting 2015-2018

De raad besluit:

1. De programmabegroting 2015-2018 vast te stellen.
2. Autorisatie aan het college te verlenen voor de nieuwe investeringen voor het jaar 2015, opgenomen in bijlage 2 bij de programmabegroting 2015-2018.

Inleiding:

Graag presenteren we u de programmabegroting 2015-2018. Het is gelukt om een sluitende meerjarenbegroting aan te bieden. Dit was geen eenvoudige opgave door de vele veranderingen die op ons af komen. Vooral de wijzigingen in het sociaal domein zijn ingrijpend. Daartoe moeten we als gemeentebestuur – raad en college – moeilijke keuzes maken.

Dit is de eerste begroting in de nieuwe coalitieperiode. Dit betekent een inhoudelijk nieuwe start met de begroting. Er is veel veranderd:

- * een begroting die voor wat betreft de opzet gelijk is aan de begroting van Oudewater;
- * algemene en financiële beschouwingen als inleiding van de begroting;
- * nieuwe opzet van programma's en paragrafen;
- * nieuwe lay-out.

De ambtelijke fusie met Oudewater betekent dat de opzet van beide begrotingen nu is geharmoniseerd. We werken met dezelfde programma's en paragrafen maar op basis van andere politiek-bestuurlijke keuzes.

Gekozen is voor een kort raadsvoorstel; de algemene en financiële beschouwingen zijn opgenomen in de programmabegroting.

Bevoegdheid:

De raad stelt op grond van de gemeentewet art. 191 de begroting vast.

Beoogd effect:

Het realiseren van de bestuurlijke doelen. Met de bestuursrapportages en de jaarrekening informeren we de raad over de uitvoering.

Argumenten:

In de beschouwingen geven we onze visie op de ontwikkelingen.

Kanttekeningen:

Niet van toepassing.

Financiën:

Niet van toepassing.

Uitvoering:

Niet van toepassing.

Communicatie:

Na de aanbieding op 25 september wordt een publicatie opgenomen in de Woerdense Courant.

Samenhang met eerdere besluitvorming:

Bijlagen:

Programmabegroting 2015-2018 (14i.03955)

De indiener: college van burgemeester en wethouders

De secretaris

dr. G.W. Goedmakers CMC

De burgemeester

V.J.H. Molkenboer

Programmabegroting 2015 - 2018

Leeswijzer

Deze begroting vormt het vertrekpunt om als raad uw kaderstellende en toetsende rol en als college onze uitvoerende rol in te vullen. In deze begroting is terug te vinden welke beleidsmatige en financiële randvoorwaarden daarvoor gelden. In de algemene beschouwingen geven we de essentie hiervan weer.

Behalve op het beleidsmatige en financiële vlak hebben we ons ook ingespannen om de begroting beter leesbaar te maken. Hierin hebben we samen opgetrokken met de gemeente Oudewater omdat onze ambtelijke organisaties per 1 januari 2015 fuseren. Belangrijkste wijzigingen zijn:

- We hebben meer structuur aangebracht in de programmabegroting. Naast deze leeswijzer vindt u vier onderdelen: de algemene beschouwingen (A), de programma's (B), de paragrafen (C) en de financiële bijlagen (D).
- Een nieuwe programma-indeling.
- Geen opsplitsing van programma's naar thema's. De programma's zijn daardoor overzichtelijker.
- Financiële overzichten hebben een plek gevonden in de algemene beschouwing en in de bijlagen.
- De financiële overzichten binnen programma's zijn inzichtelijker. Tegelijkertijd hebben we meer financiële informatie opgenomen op die plekken waarvan wij inschatten dat dit waardevol is voor uw rol.
- Meer gebruik van steunkleuren en overzichtelijke tabellen, zodat de lezer ook een sneller beeld kan vormen. Het jaar 2015 heeft altijd een afwijkende kleur.
- Met name de paragrafen hebben we ingekort door de technische uitleg zo veel mogelijk te beperken en per paragraaf helder aan te geven wat het doel is. Teksten hebben we zo veel mogelijk gelijkgetrokken met die van de gemeente Oudewater.

Met deze verbeteringen hebben wij ons ingespannen om een bijdrage te leveren aan uw rol. Wij zijn geïnteresseerd in hoeverre u het resultaat waardeert en waar u de verbeteringen ziet.

Inhoudsopgave

Leeswijzer	2
Deel A: Algemene beschouwingen	4
1. Inleiding	4
2. Beleid	4
3. Financiën	5
Deel B: Programma's	10
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid	11
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	16
3. Sociaal domein	20
4. Cultuur, economie en milieu	26
5. Onderwijs en sport	30
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	32
7. Algemene inkomsten	35
Deel C: Paragrafen	39
Paragraaf 1 Lokale heffingen	40
Paragraaf 2 Verbonden partijen	46
Paragraaf 3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	56
Paragraaf 4 Bedrijfsvoering	61
Paragraaf 5 Financiering	64
Paragraaf 6 Kapitaalgoederen	69
Paragraaf 7 Grondbeleid	73
Deel D: Bijlagen	82
Bijlage 1. Financiële begroting	83
Bijlage 2. Investeringsplanning	84
Bijlage 3. Meerjarig overzicht reserves en voorzieningen	86
Bijlage 4. Detaillering begroting en analyse verschillen begroting 2014-2015	89
Bijlage 5. Incidentele lasten en baten	96
Bijlage 6. EMU-saldo	97
Bijlage 7. Financieel overzicht van de wijzigingen in de begroting	98
Bijlage 8. Verbonden partijen	99

Deel A: Algemene beschouwingen

1. Inleiding

Voor u ligt de programmabegroting 2015-2018 van de gemeente Woerden. De eerste in een nieuwe bestuursperiode. Het stemt ons tevreden dat wij u, zoals afgesproken in het coalitieakkoord, een sluitende begroting kunnen aanbieden (zie tabel). Iets wat geen vanzelfsprekendheid is in deze tijd van rijksbezuinigingen, in het bijzonder op het sociaal domein. Daartoe moesten we als gemeentebestuur – raad en college – met elkaar keuzes maken. In deze algemene beschouwing gaan we in op de beleidsmatige keuzes en de financiële consequenties. Het meerjarenperspectief geeft het onderstaande financieel beeld:

	Rekening			Begroting		
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lasten (incl toevoeging reserves)	€ 96.048	€ 96.905	€ 113.609	€ 110.990	€ 109.158	€ 108.602
Baten (incl onttrekking reserves)	€ 100.267	€ 96.905	€ 113.779	€ 110.994	€ 109.276	€ 108.703
Saldo van lasten en baten	€ 4.219	€ -	€ 170	€ 4	€ 118	€ 101

2. Beleid

De openbare ruimte is van iedereen – aan ons de taak om ervoor te zorgen dat deze schoon, heel en veilig is. Hiermee zijn grote bedragen gemoeid. Om de beschikbare middelen optimaal te benutten, zullen we meer moeten differentiëren in onderhoudsniveaus, niet alleen tussen gebruik (een trapveldje mag er anders uitzien dan een beeldbepalend park) maar ook tussen gebieden (een fietsroute voor scholieren stelt andere eisen dan een fietsstrook op een bedrijventerrein). Daar komt bovenop dat er ook nog weleens ‘licht zit’ tussen de feitelijke en de ervaren staat van onderhoud. Dit alles vraagt om duidelijke voorlichting aan – en op sommige punten ook acceptatie door – de gebruikers van de openbare ruimte met betrekking tot de gemaakte keuzes.

In en rond de verschillende kernen zijn nog mogelijkheden voor ruimtelijke (her)ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen, voor wonen, werken en recreëren, willen we meer organisch laten plaatsvinden: initiatieven en wensen van inwoners, bedrijven en instellingen nog meer centraal stellen. Dat in de afgelopen jaren de bestemmingsplannen geactualiseerd zijn en in aantal flink zijn teruggebracht, kunnen we nu ten volle gaan benutten. Ook het verder terugdringen van het aantal (gestapelde) regels (‘ontslakking’) helpt daarbij.

Ruimte om te ondernemen heeft niet alleen een fysieke component. We geven de economie van het Groene Hart een impuls door het verbinden van diverse partijen die zich in dit speelveld bevinden. We zetten in op de vestiging van branche- en belangenorganisaties in Woerden. Trajecten zoals die op het gebied van de ‘bio-based economy’, ‘Woerden zorgt anders’ en regionale samenwerking op het gebied van toerisme zetten we voort. Duurzaamheid is daarbij een belangrijke voorwaarde.

Ook bij de afvalinzameling staat duurzaamheid hoog in ons vaandel. Hergebruik van afval als grondstof draagt bij aan CO₂-reductie. Bovendien kan het (op termijn) lastenverlaging voor onze inwoners betekenen, want afval kost meer geld dan grondstof. In 2017 moet de gemeente op grond van de regelgeving 65 % van de grondstoffen gescheiden inzamelen.

Onze inzet is dat inwoners zelf de regie in handen hebben wanneer zij ondersteuning nodig hebben in het sociaal domein. Een ‘levenslang en levensbreed’ persoonsgebonden budget (pgb) kan hierin een sleutelrol vervullen. We starten hiermee een pilot. Integraliteit blijft het sleutelwoord: toegang tot ondersteuning (zo veel mogelijk indicatievrij), ondersteuningsplan, pgb en begroting worden integraal beschouwd. We kiezen ervoor om een deel van de inzet van de eigen middelen voor participatie (middelen die in de afgelopen jaren niet volledig werden uitgegeven) te verlagen.

Zowel het ruimtelijke als het sociale domein komen in het aandachtsgebied ‘wonen’ bijeen. In de nieuwe woonvisie staat “voor wie we bouwen wat en waar” centraal. Daarnaast zijn wonen met zorg

en welzijn belangrijke onderdelen. We maken een nieuwe woonvisie en we maken nieuwe afspraken met de wooncorporaties

De jeugd is een specifieke, belangrijke aandachtsgroep. Niet alleen in het sociaal domein, maar zeker ook door de besteding van de extra middelen die in het coalitieakkoord beschikbaar zijn gesteld voor onderwijs. We gaan ons inspannen om mbo-opleidingen naar Woerden te krijgen, wat van belang is voor de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Een startkwalificatie moet immers kunnen leiden tot een baan. Een eerste onderzoek naar de mogelijkheden ronden we in 2015 af.

In de afgelopen bestuursperiode is fors bezuinigd op bedrijfsvoering en personeel – zo is het aantal formatieplaatsen met circa 15% afgenomen. In ons permanente streven naar verdere professionalisering en kwaliteit van onze dienstverlening liggen er kansen in de ambtelijke fusie tussen Oudewater en Woerden (per 1 januari 2015). Kansen die we gaan benutten. De samenwerking met Oudewater betekent ook dat we vanaf 2015 over een organisatie beschikken die niet alleen werkt voor de inwoners en het bestuur van Woerden, maar ook voor die van Oudewater. Dit vraagt veel van onze organisatie en van onze mensen, maar ook van ons als bestuurders. Ook wij zullen vanaf 1 januari merken dat onze organisatie 'twee heren dient'. Het is onze taak en uitdaging om als opdrachtgevers enerzijds helder te zijn in onze duiding en afbakening van thema's, anderzijds flexibel te zijn om kansen voor (proces)efficiëntie en harmonisatie van beleid te kunnen benutten. Voor de flexibele, moderne, toegankelijke en verbinding zoekende organisatie die we voor ogen hebben, is de huidige huisvesting niet meer geschikt. Op basis van de kaders die de gemeenteraad heeft meegegeven, wordt in 2015 de dan gekozen variant voor een stadhuis uitgewerkt.

Al deze ontwikkelingen, wensen en taken moeten we uitvoeren binnen strakke financiële kaders en richtlijnen: financial governance volgens de gemaakte afspraken. Ons huishoudboekje structureel op orde houden om de financieel gezonde gemeente te blijven die we zijn, vereist zoals gezegd het kraken van soms harde financiële noten. Deze begroting is daarvan de uitkomst.

3. Financiën

In dit onderdeel staan we stil bij de belangrijkste financiële onderdelen van deze begroting. Achtereenvolgens zijn dit: financieel meerjarenperspectief, opbouw lasten, opbouw baten, mutatie reserves, investeringen, weerstandsvermogen en vermogensmutaties.

Financieel meerjarenperspectief

In deze begroting is een sluitend financieel meerjarenperspectief opgenomen. Deze is niet zonder 'slag of stoot' tot stand gekomen. Met als startpunt de begroting 2014 is uw raad op verschillende momenten geïnformeerd. In onderstaande tabel zijn de stappen van de begroting 2014 naar het huidige meerjarenperspectief terug te lezen. De belangrijkste wijzigingen lichten we toe.

		2015	2016	2017	2018
Begroting 2014 (vastgesteld, 31 okt. 2014)	voordeel	€ 272	€ 937	€ 286	€ 286
A. Ontwikkelingen t/m mei					
1 Herziening	nadeel	€ -382	€ -607	€ -532	€ -532
2 Intensiveringen (coalitieakkoord)	nadeel	€ -1.723	€ -1.885	€ -1.706	€ -1.486
3 Ombuigingen (coalitieakkoord)	voordeel	€ 1.848	€ 1.600	€ 2.160	€ 2.280
4 Exogene ontw ikkelingen	nadeel	€ -69	€ -69	€ -69	€ -69
Subtotaal A: Ontwikkelingen t/m mei		€ -326	€ -961	€ -147	€ 193
Financieel meerjarenperspectief (mei)		€ -54	€ -24	€ 139	€ 479
B. Actualisatie uitwerking begroting (juni - augustus)					
1 Algemene uitkering	nadeel	€ -183	€ -52	€ 47	€ -552
2 Loon- en prijscompensatie	nadeel	€ -640	€ -640	€ -640	€ -640
3 Investerings	voordeel	€ 388	€ 52	€ 388	€ 605
4 Prijscompensatie	nadeel	€ -405	€ -408	€ -410	€ -410
6 Nieuw beleid bestuur	nadeel	€ -76	€ -76	€ -76	€ -76
7 Verdere uitwerking begroting & overig	voordeel	€ 515	€ 417	€ 160	€ 260
Subtotaal B: Actualisatie uitwerking begroting		€ -401	€ -707	€ -531	€ -813
Financieel meerjarenperspectief (aug)		€ -455	€ -731	€ -392	€ -334
C. Maatregelen					
1 Verlaging bovenw ettelijk deel participatiebudget	voordeel	€ 250	€ 400	€ 300	€ 250
3 WWB-overbrugginuitkeringen	voordeel	€ 30	€ 30	€ 30	€ 30
4 Prijscompensatie 1,5% i.p.v. 2%	voordeel	€ 75	€ 75	€ 75	€ 75
5 Incidenteel dekken citymarketing, Cattenbroek en convenant groene hart	voordeel	€ 190	€ 50	€ 25	€ -
6 Bestemmingsplannen c.a.	voordeel	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50
7 Monumenten	voordeel	€ 30	€ 30	€ 30	€ 30
8 Versnelling voordeel stelpost centrale inkoopvolume	voordeel		€ 100		
Subtotaal C: Maatregelen		€ 625	€ 735	€ 510	€ 435
Financieel meerjarenperspectief		€ 170	€ 4	€ 118	€ 101

■ Onderdeel A: Ontwikkelingen tot en met mei

- Het betreft hier alle wijzigingen die voor het zomerreces zijn gecommuniceerd. Deze onderdelen zijn in de verschillende programma's expliciet benoemd. Voor de overzichtelijkheid is een integraal overzicht opgenomen als bijlage 7.

■ Onderdeel B: Actualisatie uitwerking begroting

- **Algemene uitkering (exclusief sociaal domein).** De wijziging lijkt over de jaren 2015-2017 beperkt te zijn. De effecten zijn echter groter dan op het eerste gezicht lijkt:
 - De algemene uitkering in relatie tot de Wmo is met € 700.000,- verlaagd. Dit geldt ook voor de uitgavenzijde in de begroting van onze gemeente (op basis van de jaarrekening 2013 is dit ook reëel).
 - De algemene uitkering is met € 420.000,- verlaagd in verband met lagere uitgaven voor onderhoud onderwijsgebouwen. Onze budgetten zijn met € 270.000,- verlaagd. Hier ontstaat dus een nadeel van € 150.000,-.
 - De mutatie in de algemene uitkering wordt deels veroorzaakt doordat het prijspeil is verhoogd naar 2015. Deze verhoging compenseert normaliter de loon- en prijscompensatie zoals deze is opgenomen in onze begroting. Aangezien de algemene uitkering per saldo daalt, is de daling dus groter dan het lijkt.
- **Loon- en prijscompensatie.** De looncompensatie is ingeschat op 2,5% en dit lijkt dicht bij de uitkomst van de cao-onderhandelingen te liggen. Daarnaast zijn ook mutaties als gevolg van

periodieke verhogingen en promoties. De prijscompensatie is ingeschat op 1,5%. De meeste tarieven worden met 2% verhoogd (zie de paragraaf lokale heffingen).

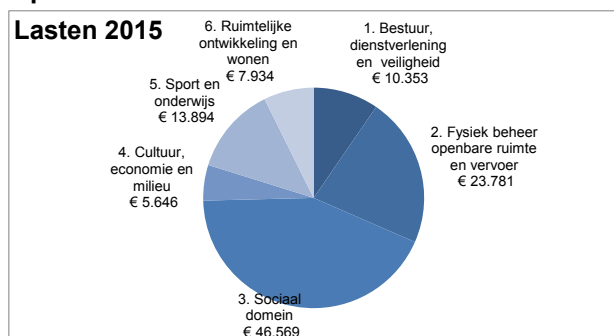
- **Investerings.** Door lagere uitgaven, het 'on hold' zetten van een aantal projecten, veranderingen in de planning, ontstaat het voordeel zoals vermeld op deze regel.
- **Nieuw beleid bestuur.** Het betreft twee posten: de bijdrage aan de regionale netwerksamenwerking U10 (€ 76.000,-) en het inhaalprogramma baggeren voor een bedrag van € 372.000,-. De inhaalslag wordt voor een bedrag ad € 312.000,- onttrokken uit de algemene reserve, omdat deze incidenteel van aard is.
- **Overig en verdere uitwerking.** Deze regel is opgebouwd uit veel afzonderlijke posten die als doel hebben om tot een reële begroting te komen. Belangrijkste wijzigingen zijn een voordelig renteresultaat en een aantal nadelen (ict-dienstverlening Lopik stopt, verzekeringen/pensioenen/wachtgeld wethouders en leegstand/lagere verhuurprijs gebouwen). Criteria voor aanpassing in de categorie 'overig' zijn geweest: collegebesluit, onontkoombaarheid of actualisatie op basis van werkelijkheid.

● **Onderdeel C: Maatregelen**

- **Participatiebudget.** het afbouwen c.q. verlagen van het door de gemeente bekostigde extra participatiebudget boven de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen.
- **Wet Werk en Bijstand (WWB) overbruggingsuitkeringen verstrekken als lening.** De gemeente verstrekt in sommige gevallen een overbruggingsuitkering. Deze wordt op dit moment verstrekt als gift. Dit willen wij omzetten in een lening. Wij ramen dit voordeel op € 30.000,-.
- **Prijscompensatie.** Indexering van de begroting – wat de uitgaven betreft – beperken tot 1,5% voor die onderdelen waar geen expliciete afspraken met externe partijen zijn gemaakt.
- **Incidenteel dekken citymarketing, Recreatieplas Cattenbroek en convenant Groene Hart.** Dit bedrag onttrekken we uit de algemene reserve.
- **Bestemmingsplannen.** In combinatie met een kleiner aantal bestemmingsplannen en voortgaande 'ontslakking' zien wij mogelijkheden om tot besparingen te komen (€ 50.000,-).
- **Monumenten.** Minder aanvragen en toekenningen van subsidie voor huiseigenaren (€ 30.000,-).
- **Versnelling inkoop:** Wij zien mogelijkheden om de stelpost inkoop versneld te realiseren. Dit levert voor 2016 € 100.000,- op.

Tenzij anders vermeld, zijn de bedragen in de tabellen in duizenden euro's. Een 'min' in deze tabellen dient als nadeel te worden gelezen. Voor de helderheid hebben we, op basis van jaarschijf 2015, ook in de tekst opgenomen of er sprake is van een nadeel of een voordeel.

Opbouw lasten

De begrote lasten op de zes beleidsinhoudelijke programma's zijn € 108 miljoen (113 miljoen minus mutatie reserves). Ten opzichte van 2014 is dit een stijging van ruim € 10 miljoen. Hoofdrede daarvoor zijn de decentralisaties in het sociaal domein ad € 14,5 miljoen. Daartegenover staat een daling van de lasten die haar oorzaak al kent in de begroting 2014. De lasten in jaarschijf 2015 lagen toen namelijk al ruim 2 miljoen lager. In nevenstaand diagram zijn de lasten 2015 gespecificeerd naar de verschillende programma's. In het programma

sociaal domein gaat het meeste geld om (43%). In 2014 ging overigens binnen het sociaal domein ook het meeste geld om. Het procentuele aandeel was toen wel lager: 33%. In bijlage 4 zijn de lasten gespecificeerd naar de verschillende producten zoals die door het college worden onderscheiden.

Opbouw baten

De lasten worden gedekt door baten. Ruwweg zijn deze te splitsen in baten zonder en baten met een specifieke bestemming. Daarnaast is er nog een categorie 'overig' waar specifieke diensten en meer administratieve posten (bespaarde rente) zijn opgenomen. Informatie over de kostendekkendheid van rechten en bestemmingsheffingen is in de paragraaf lokale heffingen opgenomen. De baten en lasten zijn niet gelijk aan elkaar doordat een deel van de lasten wordt gedekt door onttrekkingen uit reserves en doordat de lasten op het programma 'Algemene inkomsten' buiten beschouwing zijn gelaten.

	Baten 2015	
	Bedrag	Perc.
<i>A. Inkomsten gekoppeld aan specifieke taak</i>		
2 Bestemmingsheffing	€ 9.132	8%
3 Doeluitkeringen	€ 8.924	8%
4 Huren en pachten	€ 2.934	3%
5 Rechten	€ 2.735	3%
<i>Subtotaal A</i>	€ 23.725	22%
<i>B. Algemene inkomsten</i>		
Algemene uitkering	€ 61.814	57%
OZB	€ 10.482	
Overige belastingen	€ 1.857	2%
<i>Subtotaal B</i>	€ 74.152	69%
<i>C. Divers</i>		
Overig	€ 10.299	10%
Totaal	€ 108.177	100%

Stelposten

In deze programmabegroting zijn diverse stelposten opgenomen. Deze waren eind september nog niet volledig geconcretiseerd in een maatregelenpakket dat de toedeling naar de beleidsinhoudelijke programma's mogelijk maakt. Begin november is een uitgewerkt maatregelenpakket afgerond. Concreet maken van deze stelposten is overigens ook een van de belangrijke randvoorwaarden vanuit de provincie in de rol van financieel toezichthouder.

	2015	2016	2017	2018
Stelposten	€ 2.462	€ 3.225	€ 4.130	€ 4.502

In programma 7 worden de stelposten nader toegelicht.

Mutatie reserves

Een deel van de lasten wordt gedekt door onttrekkingen uit de reserves. Daarnaast storten we ook in de reserves om toekomstig beleid te kunnen dekken. Per saldo onttrekken we € 5,5 miljoen uit de reserves en daalt ons vermogen. Meer informatie over de mutaties van reserves en voorzieningen is opgenomen in bijlage 3. De grootste uitname in 2015 is € 4 miljoen uit de reserve infrastructurele werken.

Investeringsprogramma

Bijlage 2 geeft inzicht in het investeringsprogramma 2015 voor zover kredieten nog niet zijn geautoriseerd door uw raad. Deze bijlage wordt via het raadsvoorstel dan ook ter autorisatie aan u voorgelegd. Het totaal bedraagt € 13,3 miljoen. De grootste investeringen zijn (in miljoenen euro's):

● IBOR	:	€ 5,9
● Doorstroming Boerendijk-Rembrandtlaan 2015	:	€ 4,2
● Riolering	:	€ 2,3
● Sportvelden	:	€ 0,4

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (met name de algemene reserve) afgezet tegenover de risico's die binnen de gemeente Woerden aanwezig zijn. Door deze op

elkaar te delen ontstaat een beeld van het weerstandsvermogen. Zoals uit onderstaande tabel blijkt, is er ruimschoots dekking voor de risico's vanuit de beschikbare weerstandscapaciteit. Uitgaande van de ondergrens kunnen de risico's 5,9 maal gedekt worden. Bij de bovengrens is dit 4,8 maal. Oorzaak van de ruimere dekking in 2015 (ten opzichte van 2014) is een forse stijging van de beschikbare weerstandscapaciteit (door een herschikking van de reserves).

	Begroting 2015		Begroting 2014	
Beschikbare weerstandscapaciteit	€	39.817	€	9.244
Ondergrens benodigde weerstandscapaciteit (risico's x 1,18)	€	6.725	€	5.621
Weerstandsvermogen ondergrens		5,9		1,6
Bovengrens benodigde weerstandscapaciteit (risico's x 1,43)	€	8.150	€	8.038
Weerstandsvermogen bovengrens		4,9		1,2

Deel B: Programma's

1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid

Portefeuillehouder	Thema
Alle collegeleden Victor Molkenboer	Interactie met de samenleving Regionale Samenwerking, Openbare orde en Veiligheid, Personeel en Organisatie, Dienstverlening)
Bob Duindam Margot Stolk Cor van Tuijl	Verbonden partijen Participatie Handhaving

1. Kern programma

De vergroting van de bestuurskracht door samenwerking is een belangrijk thema. De ambtelijke fusie met Oudewater is een belangrijk onderdeel. Daarnaast werken we verder aan de integrale kwaliteit van de dienstverlening en de objectieve en subjectieve veiligheid.

2. Het volgende willen we op de middellange termijn bereiken

De komende jaren gaan we de volgende resultaten realiseren.

Te bereiken effect	
1	Samenwerking
1.1	Regionale Samenwerking Versterking van het lokale bestuur – op dossiers die gemeente Woerden alleen niet optimaal kan organiseren – door samen te werken met gemeenten in de regio, met een focus op het Groene Hart en de stedelijke regio van Utrecht. Een steviger positionering van Woerden in de regio en van het Groene Hart binnen de Randstad.
1.2	Verbonden Partijen We hebben voor college en raad een duidelijk kader voor verbonden partijen, op basis waarvan we kunnen besluiten tot nieuwe verbonden partijen en waarmee we de sturing op bestaande verbonden partijen verbeteren. We willen tijdig kunnen ingrijpen bij afwijkingen. We streven naar een consistente samenwerkingsregio. De raad wordt goed geïnformeerd over de verbonden partijen en de besluiten worden onderbouwd vanuit het vastgestelde kader.
2	Dienstverlening
2.1	Kwaliteit van dienstverlening Tevredenheid en waardering voor de kwaliteit van de dienstverlening. We scoren minimaal het rapportcijfer 8 bij het doorlopende balie-tevredenheidsonderzoek. Voor huwelijksvoltrekkingen streven we naar minimaal een 8. Bij het afhandelen aan de telefoon streven we naar een 7.
3	Veiligheid
3.1	Veilig gevoel Samen met actieve burgers zorgen wij voor een (sociaal) veilige woon-, werk- en leefomgeving.
3.2	Handhaving Handhaving volgens het door de raad vast te stellen handhavingplan.
4	Participatie Inwoners en organisaties vinden dat zij goed geïnformeerd worden en op relevante zaken voldoende gelegenheid hebben om mee te denken. Ze worden aan de voorkant betrokken en bouwen mee aan oplossingen. Zij ervaren de gemeente als ondersteunend bij hun initiatieven. Inwoners zijn structureel betrokken bij het monitoren en bijsturen van de gemeente als het gaat om de kwaliteit van de informatievoorziening en interactie tussen gemeente en haar inwoners. Doelstelling is een stijgende trend.
5	Organisatie en organisatieontwikkeling De gemeentelijke organisatie sluit wat betreft sturing, structuur, cultuur, processen en medewerkers aan bij maatschappelijke ontwikkelingen. De organisatie is naar buiten gericht.
6	Samenwerking met Oudewater Verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening (producten en diensten). Gezamenlijk een steviger partij richting partners als provincie en andere overheden.
7	Gemeentehuis We willen een organisatie zijn die de verbinding zoekt met burgers, ondernemers en instellingen etc. Daarnaast willen we een flexibele organisatie zijn en vanuit opgaven integraal werken. Bovendien willen we de afstand verkleinen tussen het bestuur en de organisatie. Mede in het licht hiervan realiseren we andere huisvesting.

3. In 2015 realiseren we de onderstaande resultaten

Om de beoogde resultaten op de middellange termijn te realiseren, realiseren we in 2015 datgene wat in onderstaande tabel is opgenomen.

Resultaat 2015	Realisatie
<p>1. Regionale samenwerking</p> <p>1.1 U10 Deelname in de U10, met name op de terreinen economie, duurzaamheid en wonen.</p> <p>1.2 Samenwerking Groene Hart We nemen deel aan het bestuursconvenant samenwerking regio Alphen aan den Rijn-Gouda-Woerden. Nog in 2014 wordt een samenwerkingsagenda voor het Groene Hart opgesteld, om vooral op de terreinen: ruimtelijke ontwikkeling, infrastructuur, kleine kernen, economie, sociaal domein, wonen en energie transities gezamenlijk de kansen en uitdagingen aan te pakken.</p> <p>1.3 Verbonden partijen <p>Kaders Nog in 2014 leggen we de raad een kaderstellende nota voor. Deze willen we in 2015 uitwerken en implementeren in de P&C-cyclus en in de onderscheiden bestuurlijke en ambtelijke rollen. Hierbij is vooral ook de rolverdeling tussen enerzijds opdrachtgever en eigenaar en anderzijds college- en raadsleden in dagelijkse en algemene besturen van belang.</p> <p>Sturen op verbonden partijen We ontwikkelen goede informatie over de risico's van de verbonden partijen, om zo nodig tijdig sturingsmaatregelen te kunnen nemen. We bereiden conform het coalitieakkoord 2014-2018 een taakstellende efficiëntiekorting op de verbonden partijen voor, die in 2016 € 50.000,- oplevert en daarna structureel € 100.000,-.</p> </p>	<p>Deelname</p> <p>In 2015 worden de eerste resultaten hiervan uitgewerkt</p> <p>vanaf 2016 € 50.000,-, daarna structureel € 100.000,-</p>
<p>2. Kwaliteit van dienstverlening</p> <p>2.1 Professionele organisatie Een goede, slagvaardige, professionele organisatie blijkend uit doorlopend klantonderzoek. Klanttevredenheidsscore gemiddeld 8.</p> <p>2.2 Reisdocumenten Klanten hoeven voor reisdocumenten nog maar één keer in persoon naar het stadhuis te komen.</p> <p>2.3 Digitale producten Verder ontwikkelen digitale dienstverlening door het vergroten van het aanbod van digitale producten/diensten aan burgers en bedrijven, maatwerk leveren waar nodig. Realiseren 'toptaken' op de website.</p> <p>2.4 Klantprocessen Gestroomlijnde primaire klantprocessen. 90% van de primaire klantprocessen zijn geoptimaliseerd.</p>	<p>Score 8 in 2015</p> <p>2015</p> <p>2015</p> <p>In 2015</p>
<p>3. Veiligheid</p> <p>3.1 Criminaliteit Aanpak georganiseerde criminaliteit door middel van toepassing Bibob-beleid. Hiervoor worden de vergunningsvoorwaarden in de APV voor vestiging winkels en bedrijven aangescherpt en zal extra worden ingezet op controle sluitingstijden en (geluids)overlast. Eerste kwartaal 2015</p> <p>Handhaving Vaststellen van het handhavingsplan, Daling aantal 'klachten' en 'meldingen openbare ruimte' (mor) in het kader van overlast en veiligheid. Naleven van de horecabeleidsregels.</p>	<p>2015</p> <p>Daling klachten vanuit de mor met 10%</p>
<p>4. Participatie</p> <p>4.1 Interactievormen We maken een inventarisatie van interacties tussen gemeente en inwoners. Samen met inwoners worden deze trajecten geëvalueerd en gaan we op zoek naar manieren om dit te verbeteren. Met inbreng van de raad komen we tot een verbetervoorstel.</p> <p>4.2 Participatie en werkprocessen We onderzoeken de werkprocessen en de verankering van communicatie als onderdeel van de going concern. Ervaringen van inwoners worden betrokken bij een verbetervoorstel.</p> <p>4.3 Burgerparticipatie We doen een voorstel om inwoners structureel te betrekken bij het vormgeven en verbeteren van de kwaliteit van</p> <ul style="list-style-type: none"> • de informatievoorziening van gemeente naar inwoners • de interactie tussen inwoners en gemeente 	<p>Q1/I 2015</p> <p>Q3/ 2015</p> <p>Q4/2015</p>

5.	Organisatie en organisatieontwikkeling	Q1/2015
5.1	Visie Er is een helder directieplan over de visie op de organisatie, inclusief invulling van formatie en competenties.	
5.2	Nulmeting Er is een nulmeting ('foto') van de huidige organisatie (kwantiteit en kwaliteit).	Q1/2015
5.3	Strategisch personeelsbeleid Er is op basis van bovenstaande een vernieuwd plan voor strategisch personeelsbeleid. Uitvoering van het strategisch personeelsbeleid. Het personeelsbestand is wat betreft omvang en kwaliteit toegerust om te kunnen werken voor twee besturen.	Q2/2015 Vanaf Q3/ 2015 Uitvoering in 2015 Gereed in 2016
6.	ICT-plan 2014-2018 Uitvoering ICT-plan	2015
7	Samenwerking met Oudewater	2015-2018
7.1	Planning en samenwerking Planning en verantwoording zijn ingericht op het werken voor twee besturen.	
7.2	Kennis Specifieke Oudewaterse en Woerdense kennis en casuïstiek is beschikbaar.	
7.3	Werken voor twee besturen Personeel is toegerust voor het werken voor twee besturen. Competentiegericht personeelsbeleid, instrumenten voor werving, selectie en opleiding van personeel, managementontwikkeling zijn gericht op werken voor twee besturen.	
7.4	Klantcontactcentrum Klantcontactcentrum Oudewater is in de nieuwe vorm operationeel.	
7.5	Kwaliteit dienstverlening De kwaliteit van de dienstverlening aan de inwoners van twee gemeenten verbetert, aan de hand van een kwaliteitsplan, gebaseerd op onderzoeksgegevens en een dienstverleningsconcept.	
7.6	Werkprocessen Werkprocessen worden gestandaardiseerd, lean gemaakt en continu verbeterd. Maatwerkprocessen worden ingeregeld. Conform ontwikkelagenda werkgroepen.	
7.7	Kosten Kosten beperken en zo mogelijk te verminderen. Kosten als gevolg van frictie (personeel én organisatiekosten) worden planmatig afgebouwd.	
7.8	Benchmark Personele benchmark van de organisatie wijst uit dat numerieke kwetsbaarheid is afgenomen.	
7.9	Samenwerking Samenwerking, met een gezamenlijke organisatie. Verbetertraject samenwerking	1 januari 2015 2015 en verder
8	Gemeentehuis In 2015 wordt gewerkt aan de uitwerking van de kaders zoals door de raad gesteld.	2015

Het realiseren van de beoogde resultaten geeft de volgende lasten en baten
In onderstaande tabel zijn de uitgaven en inkomsten opgenomen die worden ingezet om de beoogde resultaten te realiseren (in bijlage 4 is een meer gedetailleerd overzicht opgenomen).

	Rekening			Begroting		
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
<i>Exploitatie</i>						
Lasten	€ 11.171	€ 11.610	€ 10.353	€ 10.245	€ 10.249	€ 10.054
Baten	€ 2.897	€ 1.107	€ 1.085	€ 1.088	€ 1.090	€ 1.090
<i>Saldo van lasten en baten</i>	€ 8.273	€ 10.503	€ 9.268	€ 9.157	€ 9.159	€ 8.964
<i>Mutatie reserves</i>						
Toevoegingen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Onttrekkingen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
<i>Saldo mutatie reserves</i>	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Resultaat	€ 8.273	€ 10.503	€ 9.268	€ 9.157	€ 9.159	€ 8.964

In onderstaande tabel zijn de maatregelen uit het coalitieakkoord en maatregelen die zijn genomen na dit akkoord opgenomen. De analyse van de overige verschillen tussen de begroting 2015 en 2014 is opgenomen in bijlage 4.

	Begroting			
	2015	2016	2017	2018
<i>A. Coalitieakkoord</i>				
1 Interactie met burger	€ 10	€ 10	€ 10	€ 10
2 Uitbreiding college	€ 100	€ 100	€ 100	€ 40
<i>Subtotaal A Coalitieakkoord</i>	€ 110	€ 110	€ 110	€ 50
<i>B. Coalitieakkoord (- = ombuigingen)</i>				
1 Bijdrage VRU	-€ 58	-€ 70	-€ 85	-€ 100
<i>C. Aanvullende maatregelen (- = ombuiging)</i>				
1 U10	€ 76	€ 76	€ 76	€ 76
2 Merk en marketing Groene Hart	€ 10	€ 10	€ 10	€ 10
3 Uitvoering convenant Groene Hart	€ 50	€ 0	€ 0	€ 0
<i>Subtotaal C Aanvullende maatregelen</i>	€ 136	€ 86	€ 86	€ 86
Totaal	€ 188	€ 126	€ 111	€ 36

2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer

Portefeuillehouder	Thema
Cor van Tuijl	Openbare Ruimte, Begraven en Begraafplaatsen, Monumenten en Archeologie, (Betaald) parkeren / parkeerbeleid, grondwater Schilderskwartier, Bodemdaling
Margot Stolk	Verkeer en vervoer, Afval en reiniging
Bob Duindam	Straatverlichting, glasvezel

1. Kern programma

We willen dat de openbare ruimte schoon, heel en veilig is en daar is veel geld voor nodig. We zoeken oplossingen voor de bodemproblematiek. We verbeteren de doorstroming in het verkeer.

Bij de afvalinzameling staat duurzaamheid hoog in ons vaandel. Hergebruik van afval als grondstof draagt bij aan CO2-reductie. We lossen knelpunten op voor de fietsers.

2. Het volgende willen we op de middellange termijn bereiken

De komende jaren gaan we de volgende resultaten realiseren.

Te bereiken effect	
1	Openbare ruimte
1.1	Beheer openbare ruimte Een veilige, goed begaanbare openbare ruimte op het vastgestelde onderhoudskwaliteitsniveau. Fietspaden op het niveau B.
1.2	Verlaagd onderhoudsniveau Acceptatie van de bewoners van een verlaagd onderhoudsniveau.
1.3	Burgerparticipatie Participatie van bewoners in de ontwikkeling en het beheer van de openbare ruimte. Zowel in planvorming als in het onderhouden van de eigen leefomgeving (adoptie groen, afvalcontainers/afvalbakken etc.).
1.4	Bomenbeheer We minimaliseren onveilige situaties door bomen (uitval takken, omvallen dode/zieke bomen).
1.5	Openbare verlichting Goed functionerende openbare verlichting voor de openbare weg maar ook waar nodig op de fiets- en wandelpaden.
1.6	Veiligheidsgevoel We verbeteren de veiligheid, het gaat daarbij om de beleving, de verkeersveiligheid en de sociale veiligheid.
2	Bodemdaling, grondwater en het veengebied
2.1	Bodemdaling Een duurzame oplossing voor de problematiek van de bodemdaling en de gevolgen voor de infrastructuur.
2.2	Grondwater in het Schilderskwartier Samen met betrokken partijen wordt gewerkt om te komen tot een toekomst bestendige oplossing voor de grondwateronderlast en funderingssituatie in het Schilderskwartier. Het proces leidt tot kennis over de ernst en de urgentie van de problematiek, inzichten in het lange termijnperspectief en duidelijkheid over de te nemen stappen voor de inwoners en betrokkenen van het Schilderskwartier. In 2015 is deze doelstelling bereikt.
2.3	Zorg voor het veengebied Zorgdragen voor de openbare ruimte. Toekomstbestendige keuzes en duurzame aanleg nieuwe en bestaande openbare infrastructuur.
3	Verkeer en vervoer
3.1	Doorstroming in Woerden Betere doorstroming van het verkeer, verbeteren veiligheid voor voetgangers en fietsers, minder overlast voor omwonenden. Ongelijkvloerse verkeerskruising Steinhagenseweg-Beneluxlaan voor langzaam verkeer. Dit project is opgevoerd in het mobiliteitsprogramma 'Fiets' van de provincie Utrecht voor uitvoering in 2017.
3.2	Fietsstad Woerden Fietsstad: veilig en snel van A naar B. Duurzaam, milieuvriendelijk en gezond.
3.3	Netwerk van fietspaden Er ligt een adequaat en uitnodigend netwerk van fietspaden met efficiënte verbindingen; bestemming zijn snel bereikbaar en fietsen is gezond en goed voor het milieu.
3.4	Parkeren Het parkeerbeleid ondersteunt ons streven naar een vitale binnenstad. De uitvoering van het parkeerbeleid is kostendekkend.

Te bereiken effect	
4	<p>Duurzaam inzamelen In het belang van duurzaamheid is het zaak zo veel mogelijk afval als grondstof in te zamelen, zodat een grotere bijdrage kan worden geleverd aan het tegengaan van de klimaatverandering (CO₂-reductie). Daarnaast scheelt het de inwoners van Woerden ook geld. De verwerking van afval kost geld en grondstoffen kosten minder geld of leveren zelfs geld op.</p> <p>Het verwachte maatschappelijk effect op middellange termijn is: reductie van restafval, toename van papier en toename van plastic en gft-afval en mogelijk een gelijkblijvende of lagere afvalstoffenheffing.</p>
4.1	<p>Vermindering zwerfafval. Zwerfafval wordt in het algemeen ervaren als een grote bron van ergernis. Hoe burgers de kwaliteit van hun directe leefomgeving beleven, wordt mede bepaald door het zwerfafval in de openbare ruimte. Doelstelling is dan ook het terugdringen van de hoeveelheid zwerfafval.</p>
5	<p>Begraven</p>
5.1	<p>Faciliteiten Inwoners van Woerden goede faciliteiten bieden voor een waardig afscheid en een laatste rustplaats/asbestemming voor de overledene.</p>
5.2	<p>Kostendekkend Kostendekkende begraafplaatsen. In 2016 gerealiseerd.</p>
5.3	<p>Crematorium We zoeken mogelijkheden om een crematorium te realiseren. Daarbij zoeken we de samenwerking met marktpartijen. Uitgangspunt is een kostendekkende voorziening.</p>

3. In 2015 realiseren we de onderstaande resultaten

Om de beoogde resultaten op de middellange termijn te realiseren, realiseren we in 2015 datgene wat in onderstaande tabel is opgenomen.

Resultaat 2015		Realisatie
1	Beheer openbare ruimte	<p>In 2015 max. 10% openb. ruimte op niveau D</p> <p>In 2015: 50 adoptanten In 2015: 100%</p> <p>Twee jaarlijks</p>
1.1	Beheer groen, verhardingen, straatmeubilair en verwijderen straatveegvuil op C niveau Vanuit de evaluatie IBOR en de verrichte inspecties/onderzoeken inzicht in de benodigde middelen om de vastgestelde onderhoudsniveaus (B en C) te kunnen halen en duurzaam te behouden.	
1.2	Participatie Adoptie door bewoners van onderhoudselementen in de openbare ruimte.	
1.3	Bomenbeheer In de periode 2015-2018 streven we naar een veiligheidsgarantie van hoger dan 99%.	
1.4	Veiligheidsgevoel Het veiligheidsgevoel met betrekking tot de verlichting van de openbare ruimte door gebruikers (automobilist, fietser, voetganger) gaan we meten middels de 2-jaarlijkse veiligheidsmonitor	<p>Een nieuw contract in 2017</p> <p>50% van areaal gemoderniseerd in 2018</p>
2	Openbare verlichting Dienstverlening, alle meldingen over openbare verlichting worden binnen de vastgestelde dienstverleningsnormen behandeld en opgelost (startmoment).	
2.1	Overgangperiode openbare verlichting De periode 2015-2016 is een overgangperiode met een overbruggingscontract. In 2017 zal een nieuw contract worden opgesteld volgens de gewenste vorm van de organisatie.	
2.2	Innovatie en duurzaamheid Aandachtspunt hierbij is het werken naar een standaard (masten en armaturen), maar met zo veel mogelijk verlengen van de levensduur bij de bestaande masten. Waar mogelijk met behoud van de mast, maar met aanbrengen van een led-armatuur.	
3	Bodemdaling, grondwater en het veengebied	
3.1	Bodemdaling We zoeken naar passende oplossingen om op verschillende fronten de problemen op te lossen. Hierbij wordt gekeken vanuit het gebruik van het gebied. Een brede discussie is hiervoor nodig.	
3.2	Grondwater Schilderskwartier 2015 staat in het teken van het borgen van de conclusies van het dossier in bijvoorbeeld eventuele vergunningsvoorwaarden, het verspreiden van de kennis en inzichten onder inwoners, betrokkenen en belanghebbenden (bv makelaars) en het zorgvuldig afrechten van het proces,	

Resultaat 2015	Realisatie
<p>3.3 Veengebied Zorgen voor het veengebied Zorgdragen voor de openbare ruimte</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reconstructie Kanis, van ontwerp naar bestek Zegveld-Zuid en Haanwijk Harmelen • Oprichten kenniscentrum Infrastructuur op veengrond • Aanvullende studie Toekomstverkenning Bodemdaling en klimaatstresstest • Start Handreiking Ruimtelijke Adaptatie 	<p>Q1 t/m Q4 Q3 ondertekening Q1 afronden Q2 en Q3</p>
<p>4 Verkeer en vervoer</p>	
<p>4.1 Doorstroming Doorstroming Woerden Noord- West: besluitvorming op dit domein. Ontsluiting noordwestelijk deel Woerden (Boerendijk-Jozef Israëlslaan-Rembrandtlaan).</p>	<p>eind 2015</p>
<p>4.2 Fietsen - Voorbereiding op verkiezing Fietsstad 2016 in samenwerking met de Fietsersbond. - Inzicht in en op basis daarvan opstellen van een planning voor de te nemen fietsmaatregelen in de periode 2015-2017. - De focus ligt in 2015 op knelpunten en het opheffen van gevaarlijke situaties.</p>	<p>In 2015 opheffen knelpunten</p>
<p>4.3 Parkeren Het parkeerbeleid heeft in de afgelopen periode bewezen flexibel te kunnen zijn en in te kunnen spelen op maatschappelijke en technologische ontwikkelingen. Op deze aspecten monitoren wij het beleid en daarnaast toetsen wij dat aan de bestaande kaders; het vergroten van het parkeergemak en het voorkomen van uitwijkgedrag. In 2015 ligt de focus op het adequaat en kostenbewust handhaven van zowel het betalen van parkeergeld als het voorkomen van parkeeroverlast.</p>	
<p>5 Duurzaam inzamelen Bij positief besluit van de raad in 2014 op de evaluatie omgekeerd inzamelen wordt in 2015 omgekeerd inzamelen, al dan niet met aanpassingen die voortvloeien uit de evaluatie, doorgevoerd in de hele gemeente Woerden. Bij negatief besluit wordt onderzocht welke andere inzamelsystematiek mogelijk wel de gewenste bijdrage levert aan het realiseren van een afvalscheidingspercentage van 65%.</p>	
<p>5.1 Vermindering zwerfafval De gemeente Woerden maakt gebruik van de beschikbare middelen uit het afvalfonds voor extra aanpak zwerfafval. Deze middelen worden beschikbaar gesteld naar aanleiding van de nieuwe raamovereenkomst verpakkingen. De extra gelden worden breed ingezet. Onderdelen als gedragsbeïnvloeding, participatie, betere voorzieningen, handhaving, slimmer beheer en opleidingen en deelname aan gemeente schoon worden verbeterd of gestart. Met deze middelen willen wij samen met de burgers zorgen voor een schonere gemeente.</p>	
<p>6 Begraven</p>	
<p>6.1 Beleidsplan Het beleidsplan 'Begraven en cremieren in de gemeente Woerden' door de raad vastgesteld.</p>	<p>2015</p>
<p>6.2 Crematorium Een crematorium realiseren eventueel in samenwerking met marktpartijen en op basis van de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek (december 2014).</p>	<p>Begin 2015</p>

4. Het realiseren van de beoogde resultaten geeft de volgende lasten en baten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven en inkomsten opgenomen die worden ingezet om de beoogde resultaten te realiseren (in bijlage 4 is een gedetailleerder overzicht opgenomen).

	Rekening		Begroting			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
<i>Exploitatie</i>						
Lasten	€ 22.736	€ 28.636	€ 27.720	€ 25.775	€ 24.742	€ 24.299
Baten	€ 11.364	€ 12.115	€ 12.636	€ 13.228	€ 13.513	€ 13.699
<i>Saldo van lasten en baten</i>	€ 11.372	€ 16.521	€ 15.084	€ 12.547	€ 11.230	€ 10.600
<i>Mutatie reserves</i>						
Toevoegingen	-€ 488	€ 2.382	€ 1.035	€ 1.158	€ 1.407	€ 1.568
Onttrekkingen	-€ 9	€ 117	€ 4.975	€ 2.296	€ 1.376	€ 1.240
<i>Saldo mutatie reserves</i>	-€ 479	€ 2.499	-€ 3.939	-€ 1.138	€ 31	€ 328
Resultaat	€ 10.893	€ 14.022	€ 11.144	€ 11.409	€ 11.260	€ 10.928

In onderstaande tabel zijn de maatregelen uit het coalitieakkoord en maatregelen die zijn genomen na dit akkoord opgenomen. De analyse van de overige verschillen tussen de begroting 2015 en 2014 is opgenomen in bijlage 4.

	Begroting			
	2015	2016	2017	2018
<i>A. Coalitieakkoord</i>				
1 Verharding fietspaden van onderhoudsniveau C naar B	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50
2 Milieuvriendelijk beheer openbare ruimte	€ -	€ 200	€ 400	€ 400
3 Reconstructie Boerendijk	€ -	€ 326	€ 320	€ 314
<i>Subtotaal A Coalitieakkoord</i>	€ 50	€ 576	€ 770	€ 764
<i>B. Coalitieakkoord (- = ombuigingen)</i>				
-	€ -	€ -	€ -	€ -
<i>C. Aanvullende maatregelen (- = ombuiging)</i>				
1 Bijdrage recreatieplas Cattenbroek	€ 65	€ -	€ -	€ -
Totaal	€ 115	€ 576	€ 770	€ 764

3. Sociaal domein

Portefeuillehouder	Thema
Yolan Koster	Procesverantwoordelijke samenhang Sociaal Domein, Sociale Zaken en de Participatiewet, Volksgezondheid, Wmo, Integrale toegang sociaal domein
Bob Duindam	Jeugdzorg

1. Kern programma

Het programma sociaal domein streeft ernaar dat inwoners volledig de regie kunnen voeren wanneer zij een of meerdere ondersteuningsvragen hebben. Hierbij wordt het leven van de inwoner in zijn geheel (integraal) in ogenschouw genomen. Een 'levenslang en levensbreed' persoonsgebonden budget (pgb) kan daarbij een belangrijk stap zijn.

2. Het volgende willen we op de middellange termijn bereiken

De komende jaren gaan we de volgende resultaten realiseren.

Te bereiken effect	
1	Inwoner centraal
1.1	Het leven van de inwoner is uitgangspunt Niet de systeemwereld maar de leefwereld van de inwoner staat centraal. Als ondersteuning nodig is, vindt dit (mits dit passend is) dicht bij de inwoner/het huishouden plaats.
1.2	Eigen kracht en zelfredzame samenleving uitgangspunt In de ondersteuning van inwoners met een ondersteuningsvraag gaan we uit van de eigen kracht van inwoners, hun sociaal netwerk en/of vrijwilligers. Professionele ondersteuning komt pas in beeld als de eigen kracht – volgens de inwoner en de gemeente – onvoldoende soelaas biedt. Dit laat onverlet dat wanneer professionele ondersteuning de juiste ondersteuning is, deze ook snel en accuraat geboden wordt.
2	Integrale benadering met aandacht voor specifieke doelgroepen
2.1	Integrale toegang De toegang tot ondersteuning is integraal (alle levensgebieden) en verbonden met natuurlijke vindplaatsen.
2.2	Integraal ondersteuningsplan Het ondersteuningsplan omvat alle relevante leefgebieden; 1 huishouden, 1 plan, 1 coördinator.
2.3	Aandacht voor specifieke doelgroepen Binnen de integrale benadering is aandacht voor specifieke doelgroepen waaronder jeugd.
2.4	PGB Het PGB, waarmee inwoners de noodzakelijke ondersteuning inkopen, is integraal.
2.5	Integrale begroting Het sociaal domein is ondergebracht in één integrale c.q. ontschotter begroting.
3	Inwoner heeft regie
3.1	Inwoner stelt eigen ondersteuningsplan op De inwoner/het huishouden stelt zelf, al dan niet met begeleiding, het ondersteuningsplan op. Het ondersteuningsplan beslaat alle leefgebieden (integraal). Het format wordt aangeleverd door WoerdenWijzer.nl
3.2	Inwoner koopt zelf ondersteuning in De inwoner/het huishouden maakt, waar mogelijk, gebruik van een PBG om de noodzakelijke ondersteuning in te kopen. De mogelijkheid tot ZIN blijft bestaan of in combinatie met PGB.
3.3	De inwoner is eigenaar van dossier De inwoner/het huishouden is eigenaar van zijn/haar dossier. Zij bepalen wie toegang heeft tot het dossier en met welke rechten (alleen lezen, bewerken, enz.) men toegang heeft.
4	Toegang tot ondersteuning Inwoners/huishoudens ontvangen de professionele ondersteuning op basis van een formele beslissing.

3. In 2015 realiseren we de onderstaande resultaten

Om de beoogde resultaten op de middellange termijn te realiseren, realiseren we in 2015 datgene wat in onderstaande tabel is opgenomen.

Resultaat 2015		Realisatie
1	Inwoner centraal	Per 1-1-2015
1.1	<p>Het leven van inwoner is uitgangspunt</p> <p>Het, al dan niet met begeleiding, opgestelde ondersteuningsplan is leidend voor de werkzaamheden die professionele organisaties uitvoeren (van systeemwereld naar leefwereld). Werkzaamheden die niet voortkomen uit het ondersteuningsplan of de gemotiveerde redenen worden, mits de verantwoordelijkheid van de gemeente, niet vergoed. Dit nemen we op in de beleidsregels.</p> <p>Professionele organisaties werken dicht bij de inwoner; lokaal waar kan en regionaal waar dat efficiënter is (mits uiteraard passend). Zij zijn aangehaakt bij de werkwijze van WoerdenWijzer.nl (toegang), de sociaal makelaars en de 'ingerichte ondersteuning dicht bij inwoners'. Met name tweedelijnsorganisaties dragen, waar dat verantwoord is, kennis en kunde over aan bovengenoemde 'organisaties' zodat ondersteuning dicht bij de inwoner/het huishouden plaats kan vinden. Deze verplichting nemen we op in de subsidiebeschikkingen c.q. contracten.</p> <p>Organisaties gebruiken dezelfde quickscan als WoerdenWijzer.nl, zodat inwoners hun verhaal maar één keer hoeven te vertellen. Deze verplichting nemen we op in de subsidiebeschikkingen c.q. contracten.</p>	2 ^e helft 2015, contracten 2016 e.v., waar kan in contracten 2015
1.2	<p>Eigen kracht en zelfredzame samenleving uitgangspunt</p> <p>Tot het takenpakket van de 'consulenten' die de 'inrichting van ondersteuning dicht bij inwoners' uitvoeren behoort o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het versterken van de eigen kracht van inwoners en hun sociaal netwerk - werken outreachend, hebben mandaat voor snelle inzet interventies - het werven en ondersteunen van vrijwilligers - het helpen opbouwen van een informele kring rondom inwoners/huishoudens met een klein sociaal netwerk - hebben kennis van haarvaten van de wijk 	Per 1-1-2015
2	Integrale benadering	
2.1	<p>Integrale toegang/natuurlijke vindplaatsen</p> <p>We bouwen de Integrale toegang WoerdenWijzer.nl verder uit. Dat doen we door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De website WoerdenWijzer.nl beter toegankelijk te maken en uit te breiden met/ inzicht te geven in het professioneel aanbod in Woerden. • Het Vraag&Aanbod-gedeelte van de site WoerdenWijzer.nl meer onder de aandacht te brengen van inwoners van Woerden waardoor het gebruik stijgt. Hiertoe geven we Welzijn Woerden opdracht in 2015. • Meer disciplines/kennis te bundelen in c.q. te verbinden met de telefonische toegang zodat alle vragen het sociaal domein betreffende beantwoord kunnen worden of op een juiste wijze kunnen worden doorverwezen. Hiertoe maken we afspraken met diverse organisaties zoals: samenwerkingsverbanden primair en voorgezet onderwijs, BJZ, CJG, MEE, (school)maatschappelijk werk, Altrecht, Kwintes, enzovoort. • Het inrichten van ondersteuning dichtbij inwoners (met consulenten). Deze consulenten vormen in de wijken en buurten van Woerden een natuurlijke toegang dicht bij de inwoners. De kennis, kunde en kracht, aanwezig op de vanzelfsprekende vindplaatsen, wordt benut in de ondersteuning. Bij de consulenten is alle professionele expertise (zorg, welzijn, jeugd, enz.) beschikbaar die nu versnipperd aanwezig is in de eerstelijnsorganisaties. Door deze expertise samen te brengen in een 'team' van consulenten en in de werkwijze van de teams 'er-op-af' te hanteren, kunnen zij vroegtijdig problemen onderkennen op alle leefgebieden en lichte ondersteuning bieden waardoor duurdere ondersteuning voorkomen wordt. • Alle andere toegangen (niet zijnde WoerdenWijzer.nl of de consulenten), mits zij onder de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen, te sluiten. • Consulenten met expertise jeugd op regelmatige basis aanwezig te laten zijn op de scholen (zowel primair als voortgezet) t.b.v. vroegsignalering, preventie, snelle aanpak lichte problematiek om erger te voorkomen, tijdig herkennen van zware problematiek en het vervullen van een vraagbaakfunctie voor professionals (waaronder leerkrachten, interne begeleiders en schoolmaatschappelijk werkers). • Consulenten met o.a. expertise jeugd onderhouden op regelmatige basis contact met huisartspraktijken om te snelle doorverwijzingen naar de zwaardere (geestelijke gezondheids)zorg te verminderen. 	Per 1-1-2015 2015 e.v. 2015
2.2	<p>Integraal ondersteuningsplan</p> <p>We bieden inwoners/huishoudens met meerdere ondersteuningsvragen – al dan niet op verschillende leefgebieden – de mogelijkheid om zelf een integraal ondersteuningsplan te formuleren. Inwoners met een enkelvoudige ondersteuningsvraag bieden we de mogelijkheid zelf te formuleren waarom men de ondersteuning nodig heeft.</p> <p>Inwoners die (nog) niet of gedeeltelijk zelf de regie kunnen voeren worden bij het formuleren van hun ondersteuningsplan/de gemotiveerde redenen worden begeleid door een consulent. Bij een meervoudige ondersteuningsvraag wordt gewerkt volgens het principe 1 inwoner/huishouden, 1 plan, 1 coördinator. Indien er ook geen zelfregie is, ondersteunt de sociaal makelaar i.p.v. een</p>	Per 1-1-2015 Per 1-1-2015

Resultaat 2015	Realisatie									
<p>consulent.</p> <p>De geboden ondersteuning (ondersteuningsplan c.q. de gemotiveerde redenen) wordt minimaal jaarlijks geëvalueerd evenals de besteding van het daaraan gekoppelde PGB L&L.</p> <p>2.3 Aandacht voor specifieke doelgroepen Binnen de integrale benadering is in de signalering, preventie, toeleiding en ondersteuning aandacht voor specifieke doelgroepen waaronder jeugd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • T.a.v. jeugd wordt ingezet op het vroegtijdig signaleren van ondersteuningsvragen en het – voor escalatie – in gang zetten van de noodzakelijke ondersteuning (indien nodig middels drang) waardoor kindbeschermingsmaatregelen (dwang) zoveel als mogelijk voorkomen worden. Dit betekent o.a. dat we snel de juiste ondersteuning bieden, ook wanneer dit zware, specialistische ondersteuning is (met name in gedrag gerelateerde problematiek). Daartoe onderhouden consulenten, met expertise op het gebied van jeugd, regelmatig contact met scholen en huisartspraktijken en werken zij samen met de regionaal georganiseerde SAVE-teams en specialistische ondersteuners uit het stedelijk specialistenteam. • Indien ouders/verzorgers een beroep doen op de gemeente, consulenten of andere ondersteuners voor opvoedhulp kenmerkt de aanpak zich door 'tough love' (een combinatie van macht en liefde die staat voor gezag dragend ouderschap). • We gaan in gesprek met kinderen, jongeren (en ouders en verzorgers) die gebruik maken van jeugdzorg om hen te verleiden tot andere vormen van ondersteuning. • We zoeken naar wegen om de 'wetmatigheid' m.b.t. de toeleiding tot en uitvoering van ondersteuning van jeugdigen te nivelleren: <table border="1" data-bbox="300 840 917 940"> <thead> <tr> <th>Opleidingsniveau ouders/verzorgers</th> <th>Toeleiding</th> <th>Ondersteuning</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Hoog</td> <td>Huisarts</td> <td>J-GGZ / ZV</td> </tr> <tr> <td>Laag</td> <td>Wijkagent</td> <td>Residentieel / OTS</td> </tr> </tbody> </table>	Opleidingsniveau ouders/verzorgers	Toeleiding	Ondersteuning	Hoog	Huisarts	J-GGZ / ZV	Laag	Wijkagent	Residentieel / OTS	<p>1e helft 2015</p> <p>2015</p> <p>2015</p> <p>2015</p>
Opleidingsniveau ouders/verzorgers	Toeleiding	Ondersteuning								
Hoog	Huisarts	J-GGZ / ZV								
Laag	Wijkagent	Residentieel / OTS								
<p>2.4 PGB levenslang, levensbreed (PGB L&L) We benutten alle huidige mogelijkheden tot het toekennen van een PGB.</p> <p>We starten, na raadsbesluit in december 2014, met de pilot PGB L&L.</p> <p>In de pilot krijgen inwoners op grond van het ondersteuningsplan een PGB L&L toegekend. De consulenten kennen deze budgetten, op basis van een tarievenlijst, toe. Afhankelijk van de duur van noodzakelijk ondersteuning – bijvoorbeeld bij een aangeboren of niet aangeboren hersenletsel of een tijdelijke ondersteuningsvraag – wordt het PGB voor een kortere of langere periode vastgesteld.</p> <p>Consulenten worden gemandateerd tot het toekennen van een PGB L&L.</p> <p>Inwoners die (nog) niet in staat zijn te voldoen aan de verplichtingen die horen bij een PGB L&L worden hierin ondersteund door een 'eigen kracht coach' (werktitel). Dit kan een consulent zijn, een vrijwilliger of iemand uit het sociaal (buurt)netwerk zijn.</p> <p>Naast een PGB L&L blijft de mogelijkheid om passende ondersteuning te ontvangen in ZIN bestaan. De 'eigen kracht coaches' begeleiden inwoners, waar mogelijk, van ZIN naar een PGB L&L of een combinatie met ZIN.</p> <p>Aangezien er in 2015 afspraken gemaakt zijn met aanbieders voor met name jeugdzorg in het Regionaal Transitie Arrangement (RTA) wordt in de contracten met deze aanbieders opgenomen dat het gegarandeerd budget ook ingelost kan worden d.m.v. PGB.</p> <p>De nota's van inkoop met PGB worden toegevoegd aan het dossier van de desbetreffende inwoner (zie 3.3).</p> <p>Het college van B&W rapporteert een overbesteding van het budget PGB aan de raad.</p>	<p>per 1-1-2015</p> <p>contracten 2015</p>									
<p>2.5 Integrale begroting De begroting voor het sociaal domein wordt opgebouwd via de echelons signalering, preventie, 'nuldelijn', toegang tot ondersteuning, eerstelijns-ondersteuning en tweedelijns-ondersteuning alsook in de pilaren AWBZ/Wmo, Jeugdzorg, Participatiewet, enzovoort.</p> <p>3 Inwoner heeft regie</p> <p>3.1 Inwoner/huishouden stelt zelf ondersteuningsplan op We bieden inwoners/huishoudens met meerdere ondersteuningsvragen – al dan niet op verschillende leefgebieden – de mogelijkheid om zelf een integraal ondersteuningsplan te formuleren. Inwoners met een enkelvoudige ondersteuningsvraag bieden we de mogelijkheid zelf te formuleren waarom men de ondersteuning nodig heeft.</p> <p>3.2 Inwoner/huishouden koopt zelf ondersteuning in Indien de inwoner/het huishouden zelf de regie heeft kunnen ze zelf hun eigen ondersteuning inkopen.</p> <p>3.3 Inwoner/huishouden is eigenaar van dossier We nemen deel aan de pilot in samenwerking met het ministerie van BZK om te komen tot een digitaal systeem – van kluis naar cloud – ten behoeve van de ondersteuning van onze inwoners/huishoudens oftewel de informatievoorziening in het sociaal domein.</p> <p>In de opzet van dit systeem wordt de inwoner/het huishouden eigenaar van zijn/haar dossier en</p>	<p>Operationeel uiterlijk 1-1-2018</p>									

Resultaat 2015	Realisatie
<p>bepalen zij zelf wie toegang heeft tot dit systeem en in welke hoedanigheid (alleen lezen, bewerken, enz.)</p> <p>Aan de hand van een stappenplan met vier fases bouwen we dit digitale systeem samen met externe partijen, maatschappelijke organisaties en inwoners.</p> <p>Het systeem voldoet aan de diverse wettelijke regelingen i.h.k.v. privacy.</p> <p>Zolang dit systeem nog niet operationeel is, werken we i.h.k.v. ondersteuningsplannen met het digitale systeem Samen1plan, zoals dat sinds 2014 gebruikt wordt door de sociaal makelaars. Ook voor de dossiers die in dit systeem zijn ondergebracht moet de inwoner/het huishouden aan derden toegang tot het dossier verlenen.</p> <p>4 Toegang tot ondersteuning Het door de inwoner/het huishouden opgestelde ondersteuningsplan vormt de toegang tot ondersteuning. Daartoe toetsen de consulenten de ondersteuningsplannen of gemotiveerde redenen. De consulenten hebben daartoe de expertise in huis, aangezien alle professionele expertise (zorg, welzijn, jeugd, enz.) verenigd is. Daar waar in een ondersteuningsplan sprake is van specialistische ondersteuning (tweedelijns) kunnen specialisten op die gebieden (verenigd in een stedelijk specialistenteam) betrokken worden bij het beoordelen van het ondersteuningsplan c.q. de gemotiveerde redenen.</p> <p>Wanneer langdurige ondersteuning noodzakelijk is, bijvoorbeeld bij autisme of een aangeboren hersenletsel, vindt niet jaarlijks een beoordeling van het ondersteuningsplan c.q. de gemotiveerde redenen plaats. Wel zal op gezette tijden, bij autisme bijvoorbeeld elke vijf jaar, gecheckt worden of het ondersteuningsplan c.q. de gemotiveerde redenen nog voldoen aan de ondersteuningsbehoefte</p>	<p>1-1-2015</p> <p>Per 1-1-2015; wanneer dit (nog) niet te realiseren is wordt de noodzakelijke kennis ondergebracht bij WoerdenWijzer.nl per 1-1-2015</p> <p>Gerealiseerd uiterlijk 1-1-2016</p>

4. Het realiseren van de beoogde resultaten geeft de volgende lasten en baten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven en inkomsten opgenomen die worden ingezet om de beoogde resultaten te realiseren (in bijlage 4 is een meer gedetailleerd overzicht opgenomen).

	Rekening			Begroting		
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
<i>Exploitatie</i>						
Lasten	€ 30.369	€ 33.605	€ 46.587	€ 46.133	€ 45.590	€ 45.426
Baten	€ 14.984	€ 15.648	€ 7.876	€ 7.876	€ 7.876	€ 7.876
<i>Saldo van lasten en baten</i>	€ 15.385	€ 17.958	€ 38.711	€ 38.257	€ 37.714	€ 37.550
<i>Mutatie reserves</i>						
Toevoegingen	€ 611	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekkingen	€ 0	€ 12	€ 18	€ 0	€ 0	€ 0
<i>Saldo mutatie reserves</i>	€ 611	-€ 12	-€ 18	€ 0	€ 0	€ 0
Resultaat	€ 15.996	€ 17.946	€ 38.693	€ 38.257	€ 37.714	€ 37.550

Verklaring 2014 naar 2015:

Lasten:

De stijging van de lasten van 2015 t.o.v. 2014 wordt veroorzaakt door de integratie uitkering op sociaal domein (AWBZ, Jeugdzorg en Participatie).

Baten:

De daling van de baten van 2015 t.o.v. 2014 wordt veroorzaakt doordat op grond van de nieuwe wettelijke voorschriften de rijksbaten uit de integratie-uitkering verantwoord moeten worden binnen programma 7.

De lasten in het sociaal domein zijn door overdracht van taken in omvang toegenomen. De sturing en beheersing van de lasten en baten binnen dit programma is van groot belang. De financiële huishouding is flexibel ingericht. Hierdoor is het mogelijk om de (financiële) informatie vanuit allerlei perspectieven (integraal) te benaderen. Dit is in nevenstaande tabel zichtbaar gemaakt.

	AWBZ-WMO	Jeugdzorg	Overig	participatie	SD-oud	Eindtotaal
Signaleren	€ 5	-	-		€ 15	€ 20
Preventie		€ 279	€ 120		€ 224	€ 623
Ode lijn		-	€ 181		€ 1.145	€ 1.326
toegang		€ 181	€ 521		€ 74	€ 776
1e lijn	€ 482	€ 593	€ 1.200	€ 9.690	€ 9.695	€ 21.660
2e lijn	€ 4.716	€ 8.258	€ 12	€ 741	€ 6.436	€ 20.163
overig		-	€ 1.570		€ 449	€ 2.019
Totaal	€ 5.203	€ 9.311	€ 3.604	€ 10.431	€ 18.038	€ 46.587

Relatie programma 7 (algemene inkomsten)

Binnen programma 7 zijn de volgende rijks gelden (integratie-uitkeringen) opgenomen:

	2015	2016	2017	2018
Totale algemene uitkering	€ 61.814	€ 62.152	€ 61.376	€ 60.823
<i>Sociaal domein integratie-uitkeringen</i>				
AWBZ naar Wmo	€ 5.167	€ 5.413	€ 5.263	€ 5.248
Jeugdzorg	€ 9.311	€ 9.179	€ 8.868	€ 8.924
Participatiewet	€ 6.675	€ 6.675	€ 6.675	€ 6.675
Wmo	€ 2.923	€ 2.923	€ 2.923	€ 2.923
<i>Subtotaal sociaal domein</i>	€ 24.075	€ 24.190	€ 23.729	€ 23.770
Algemene uitkering, exclusief integratie uitkeringen sociaal domein	€ 37.738	€ 37.963	€ 37.647	€ 37.054

De budgetten AWBZ/Wmo en jeugdzorg zijn in 2015 verdeeld op grond van historische uitgaven c.q. historische gegevens. In 2016 wordt een objectief verdeelmodel ingevoerd. Dit heeft budgettaire consequenties. Er zal sprake zijn van een zgn. ingroeipad. Over dit ingroeipad vindt nog bestuurlijk overleg plaats tussen het Rijk en de VNG. Het ingroeipad zal in samenhang met de uitkomsten van het nog in ontwikkeling zijn objectieve verdeelmodel worden gezien.

Saldering programma 3 en programma 7

Saldering van baten en lasten 'sociaal domein' geeft (afgerond) dus het volgende beeld:

	2015
Lasten in programma 3 sociaal domein	€ 46.587-
Baten in programma 3 sociaal domein	€ 7.876
Baten in programma 7 (integratie-uitkeringen Rijk) *	€ 24.076
Baten in programma 7 (m.n. algemene uitkering)	€ 14.635
Totaal	€ -

*De integratie-uitkeringen Rijk omvatten de volgende taakvelden (afgerond):

1) AWBZ/Wmo	€ 5.167.000,-
2) Jeugdzorg	€ 9.311.000,-
3) Participatiewet	€ 6.675.000,-
Subtotaal	€ 21.153.000,-
4) Wmo	€ 2.923.000,-
Totaal	€ 24.076.000,-

Reserves sociaal domein

In het coalitieakkoord is afgesproken om een investeringsfonds Sociaal Domein in te stellen om te zorgen voor de zorg en zorginfrastructuur. In 2015 gaat het om € 1.000.000,-, in 2016 € 500.000,- en in 2017 € 250.000,-.

Daarnaast heeft de gemeente Woerden nog de reserve Wmo, die ingezet kan worden binnen het sociaal domein als de rijks gelden onvoldoende toereikend zijn.

In onderstaande tabel zijn de maatregelen uit het coalitieakkoord en maatregelen die zijn genomen na dit akkoord opgenomen. De analyse van de overige verschillen tussen de begroting 2015 en 2014 is opgenomen in bijlage 4.

	Begroting			
	2015	2016	2017	2018
A. Coalitieakkoord				
1 Wijkgericht werken	€ 25	€ 25	€ 25	€ 25
2 Investeringsfonds sociaal domein	€ 1.000	€ 500	€ 250	€ -
Subtotaal A Coalitieakkoord	€ 1.025	€ 525	€ 275	€ 25
B. Coalitieakkoord (- = ombuigingen)				
-	€ -	€ -	€ -	€ -
C. Aanvullende maatregelen (- = ombuiging)				
1 Verlaging bovenwettelijk deel participatiebudget	€ 250-	€ 400-	€ 300-	€ 250-
2 WWB-overbruggingkredieten	€ 30-	€ 30-	€ 30-	€ 30-
Subtotaal C Aanvullende maatregelen	€ 280-	€ 430-	€ 330-	€ 280-
Totaal	€ 745	€ 95	€ 55-	€ 255-

4. Cultuur, economie en milieu

Portefeuillehouder	Thema
Bob Duindam	Cultuur, Economische Zaken,
Cor van Tuijl	Milieu en Duurzaamheid, Monumenten en Archeologie
Margot Stolk	Recreatie en Toerisme
Victor Molkenboer	Citymarketing

1. Kern programma

We geven de economie van het Groene Hart een impuls door het verbinden van diverse partijen die zich in dit speelveld bevinden. We zetten in op de vestiging van branche- en belangenorganisaties in Woerden. Milieu en duurzaamheid spelen in de verschillende programma's een rol. We blijven ons inspannen voor een recreatief routenetwerk.

2. Het volgende willen we op de middellange termijn bereiken

De komende jaren gaan we de volgende resultaten realiseren:

Te bereiken effect	
1	Cultuur en historie
1.1	Cultuurparticipatie We willen bevorderen dat de samenleving meedoet aan cultuur, zowel aan de vraag- als aan de aanbodkant. Omdat te bereiken zal het beleid worden aangevuld met een hoofdstuk over cultuurparticipatie. De effecten van ons ingezette beleid worden meetbaar gemaakt, gemeten en aan de raad gerapporteerd.
1.2	Historie van Woerden Woerdenaren (en vooral jongeren) zijn zich bewust van onze lokale en regionale geschiedenis en we laten ze beleven waar wij vandaan komen.
2	Economie Een goed ondernemersklimaat is van groot belang voor de (toekomstige) leefbaarheid van en werkgelegenheid in Woerden en haar kernen. De gemeente trekt samen op met de natuurlijke partners hierin en heeft een faciliterende en stimulerende rol.
2.1	WoerdenWerkt! Ons doel is een versterking van de economie. We bereiken dit samen met inwoners, bedrijven, ondernemers, organisaties en instellingen. Samen pakken we projecten op of komen met nieuwe initiatieven die Woerden een energieke impuls geven. We gaan door met Woerden Werkt!: initiatieven die de economie van Woerden versterken door samenwerking met de 4 O's (Ondernemers, Onderwijs, Onderzoeksinstellingen en Overheid).
2.2	Ontwikkeling landelijke omgeving Het Groene Hart heeft zijn eigen economische kenmerken. Om mee te draaien in de economie van Nederland is het belangrijk dat het Groene Hart zich economisch verder ontwikkelt. Door het verbinden van spelers in het Groene Hart, het sluiten van innovatieve ketens, komt de kracht naar boven, wat van belang is voor de toekomst van het Groene Hart. Doelstelling in de periode 2014 t/m 2018: onderzoeken en uitvoeren van innovatieve ketens in de regio (Biobased Economy), waarbij rekening wordt gehouden met de aspecten duurzaamheid (toekomst vast) en bodemdaling.
2.3	Ontwikkeling stedelijke omgeving Ons doel is het creëren van omstandigheden waarbij bedrijven die duurzame (toekomstvast) werkgelegenheid bieden en bijdragen aan de gewenste leefomgeving, zich graag in Woerden vestigen of hun bedrijvigheid in Woerden laten doorgroeien. In de periode 2014 t/m 2018 willen we dat meer branche- en belangenorganisaties (waarmee Woerden zich onderscheidt) zich in Woerden vestigen. Dit draagt bij aan het versterken van de economie (verbeteren van de arbeidsmarkt, verminderen van de kantorenleegstand en vergroten van de leefbaarheid).
2.4	Winkelen We werken met een nieuwe systematiek voor de zondagsopenstelling van supermarkten.
2.5	Citymarketing De naam en het merk Woerden zijn zodanig bekend dat mensen erdoor worden aangetrokken om er te wonen, te blijven en zich er te vestigen. Het vergroten van de naamsbekendheid in de regio. Woerden profileert zich als hoofdstad van het Groene Hart.
3	Recreatie en toerisme
3.1	Recreatieve voorzieningen Een hoge kwaliteit van recreatieve voorzieningen in de stad en in de kernen voor de bewoners van de gemeente Woerden en bezoekers.
3.2	Groene Hart als toeristische regio Er is een structurele samenwerking tussen gemeenten in het Groene Hart, met als aanjagers de gemeenten Gouda, Alphen aan de Rijn en Woerden, met als doel gezamenlijk het Groene Hart als aantrekkelijke toeristische regio op de kaart te zetten.
4	Milieu en duurzaamheid Realiseren van een bij Woerden passende kwaliteit van de woon- en leefomgeving.

Te bereiken effect

Een duurzame en klimaatneutrale gemeente Woerden.

3. In 2015 realiseren we de onderstaande resultaten

Om de beoogde resultaten op de middellange termijn te realiseren, realiseren we in 2015 datgene wat in onderstaande tabel is opgenomen.

Resultaat 2015	Realisatie
1 Cultuurparticipatie 1.1 Beleidsbrief cultuur Bevorderen cultuurparticipatie opgenomen in de beleidsbrief cultuur 2016-2020.	Beleidsbrief in juni 2015 vastgesteld
1.2 Cultuurdeelname Kwalitatieve doelstellingen formuleren om maatschappelijke effecten van cultuurdeelname te kunnen meten.	In beleidsbrief / uitvoeringsovereenkomsten
1.3 Uitvoeringsovereenkomsten Cultuurparticipatie verwerkt in uitvoeringsovereenkomsten met de 5 grote cultuurinstellingen. Continueren en verder intensiveren samenwerking grote 5 cultuurinstellingen.	Uitvoeringsovereenkomsten in oktober getekend
1.4 Bibliotheek Visie bibliotheekorganisatie: organisatie en taken.	Vastgesteld in september
1.5 Collectie Gemeentelijke collectie binnenkunst en cultuur-historische voorwerpen actualiseren en overdragen aan Stadsmuseum en/of afstoten.	Overeenkomst getekend in oktober
1.6 Historie van Woerden Wij gaan actief werven voor de werelderfgoedstatus voor de Limes, wij profileren Woerden in 2015 ook als Vestingstad (als onderdeel van de Oude Hollandse Waterlinie) en wij ontwikkelen gericht speerpuntenbeleid voor onze monumenten.	
2 Economie 2.1 WoerdenWerk! Versterken economie Het adviseren, begeleiden en faciliteren van initiatieven die de economie van Woerden versterken door samenwerking met de 4 O's (Ondernemers, Onderwijs, Onderzoeksinstellingen en Overheid). Aansluiting Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt wordt gezamenlijk door de 4 O's opgepakt. Werkgeversservicepunt Ontwikkelen van een werkgeversservicepunt, waar arbeid gerelateerde vragen aan UWV, Ferm Werk, ondernemers en overheid samenkomen.	5 initiatieven 1 technische opleiding Plan van aanpak 2015
2.2 Ontwikkeling landelijke omgeving Agrariërs en ondernemers in Woerden koppelen in één concreet project, dat als pilot dient en een voorbeeld is voor het Groene Hart (in samenwerking met o.a. een onderzoeksinstelling en Programmabureau Utrecht-West).	1 project
2.3 Ontwikkeling stedelijke omgeving <ul style="list-style-type: none"> Vanaf 2015 ondernemers en inwoners sneller van dienst te zijn door actief uitwisselen van expertise tussen gemeenten in de regio. In 2015 medewerking verlenen aan initiatieven die de economie versterken samen met ondernemers en/of onderwijs. Stimuleren en ondersteunen van innovatief ondernemerschap, in het bijzonder aansluitend bij zorggerelateerde werkgelegenheid. Meer branche- en belangenorganisaties in Woerden aantrekken samen met vastgoedeigenaren en ondernemers Het ontwikkelen van een platform waar actief expertise tussen gemeenten uitgewisseld kan worden. Adviseren, begeleiden en faciliteren van initiatieven met de 4 O's (Ondernemers, Onderwijs, Onderzoeksinstellingen en Overheid) Adviseren, begeleiden en faciliteren van het initiatief Woerden zorgt Anders (waarbinnen een coöperatief diagnose-, preventie- en informatiecentrum wordt gerealiseerd) 	2 branche- of belangenorganisaties plan van aanpak 2015 2 initiatieven zijn gestart
2.4 Winkelen We werken met een nieuwe systematiek voor de zondagsopenstelling van supermarkten.	2015
2.5 Citymarketing <ul style="list-style-type: none"> Naams- en merkbekendheid van de gemeente Woerden neemt toe. Reclame uitingen langs de snelweg. Reclame in de lokale media over toeristische arrangementen. 	toename bekendheid Woerden in de regio; 57.000 unieke bezoekers aan BeleefWoerden.com

Resultaat 2015		Realisatie
<ul style="list-style-type: none"> De verblijfsduur van bezoekers in de gemeente Woerden neemt toe. Het gebruik van één huisstijl, één boodschap over de gemeente Woerden als merk. 		(1-1-2014: 50.000); 40.000 overnachtingen (35.000 in 2013); 5 verschillende communicatiemiddelen in huisstijl Beleef Woerden
3	Recreatie en toerisme	Q1/2015
3.1	Recreatief routenetwerk <ul style="list-style-type: none"> Het stimuleren van een aantrekkelijk en goed aansluitend recreatief routenetwerk in en rondom gemeente Woerden. We realiseren een wandelknooppuntennetwerk waarbij wandelpaden van Woerden en de omliggende gemeenten op elkaar aansluiten. Onderhouden van het fietsknooppuntennetwerk. Onderhouden van het sloepennetwerk Bewaken ontwikkelingen rondom Oortjespad en Cattenbroek. 	Actualisatie van het recreatiebeleid in 2015.
3.2	Evenementenbeleid Het handhaven van het evenementenbeleid.	Toename van het aantal bezoekers
3.3	Groene Hart als toeristische regio Wij bevorderen de samenwerking tussen gemeenten en evt. andere partijen in het Groene Hart om de positie van Woerden als een aantrekkelijke gemeente met een duurzame en toekomstbestendige recreatief-toeristische structuur te versterken.	
4	Milieu en duurzaamheid	2015
4.1	Uitvoering Milieuprogramma 2015-2016 In dit milieuprogramma wordt uitgewerkt welke ontwikkelingen voor Woerden belangrijk zijn om te volgen (Schiphol, Structuurvisie Schaliegas, programmatische aanpak stikstof (N)). Deze volgen en waar nodig actie ondernemen. Keuzes maken voor welke thema's beleid opgesteld / geactualiseerd moet worden (bodem, geluid, externe veiligheid, luchtkwaliteit). Opstellen/actualiseren en uitvoeren van dit beleid.	Binnen het daarvoor beschikbare budget.
4.2	Uitvoeringsprogramma ODRU / Woerden 2015 Uitvoering van de milieutaken voor Woerden door de Omgevingsdienst Regio Utrecht	In 2015 update en uitvoering van het Actieprogramma Duurzaamheid. Onderdeel hiervan is het opstellen van een plan van aanpak en uitvoering voor het project Klimaatneutrale Gemeente.
4.3	Uitvoering Actieprogramma Duurzaamheid 2015 - 2016 Op het gebied van duurzaamheid gaat Woerden verder op de ingeslagen weg. Om de leefbaarheid van de gemeente Woerden in de toekomst te kunnen blijven garanderen, wordt sterk ingezet op duurzame toepassingen en oplossingen. Een belangrijk onderdeel van het actieprogramma is het project 'Klimaatneutrale Gemeente' waarin stappen gezet worden om de ecologische voetafdruk van de gemeente Woerden te verkleinen. Het bundelen van de krachten van inwoners en bedrijven uit Woerden is hierbij onmisbaar.	

4. Het realiseren van de beoogde resultaten geeft de volgende lasten en baten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven en inkomsten opgenomen die worden ingezet om de beoogde resultaten te realiseren (in bijlage 4 is een meer gedetailleerd overzicht opgenomen).

	Rekening			Begroting		
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
<i>Exploitatie</i>						
Lasten	€ 5.561	€ 5.415	€ 5.646	€ 5.638	€ 5.632	€ 5.632
Baten	€ 1.198	€ 996	€ 1.039	€ 1.039	€ 1.039	€ 1.039
Saldo van lasten en baten	€ 4.362	€ 4.419	€ 4.607	€ 4.599	€ 4.593	€ 4.593
<i>Mutatie reserves</i>						
Toevoegingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekkingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Saldo mutatie reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Resultaat	€ 4.362	€ 4.419	€ 4.607	€ 4.599	€ 4.593	€ 4.593

In onderstaande tabel zijn de maatregelen uit het coalitieakkoord en maatregelen die zijn genomen na dit akkoord opgenomen. De analyse van de overige verschillen tussen de begroting 2015 en 2014 is opgenomen in bijlage 4.

	Begroting			
	2015	2016	2017	2018
<i>A. Coalitieakkoord - intensivering</i>				
1 Duurzaamheid - advies en onderzoekskosten	€ 25	€ 25	€ 25	€ 25
2 Duurzaamheid - projecten	€ 100	€ 100	€ 100	€ 100
3 Citymarketing / ondernemersklimaat	€ 75	€ 50	€ 25	€ -
<i>Subtotaal A Coalitieakkoord</i>	€ 200	€ 175	€ 150	€ 125
<i>B. Coalitieakkoord (- = ombuigingen)</i>				
-	€ -	€ -	€ -	€ -
<i>C. Aanvullende maatregelen (- = ombuiging)</i>				
1 Inventarisatie stikstofproductie	€ 25	€ 25	€ 25	€ 25
2 Monumenten	€ 30-	€ 30-	€ 30-	€ 30-
<i>Subtotaal C Aanvullende maatregelen</i>	€ 5-	€ 5-	€ 5-	€ 5-
Totaal	€ 195	€ 170	€ 145	€ 120

5. Onderwijs en sport

Portefeuillehouder	Thema
Bob Duindam	Onderwijs & onderwijshuisvesting, leerplicht, passend onderwijs en leerlingenvervoer
Margot Stolk	Sport

1. Kern programma

We willen een startkwalificatie voor iedereen. We gaan ons inspannen om mbo-opleidingen naar Woerden te krijgen, wat van belang is voor de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Alle inwoners kunnen ongeacht hun leeftijd, beperkingen en achtergrond sporten, spelen en bewegen in Woerden. Er komt een geactualiseerde sportnota.

2. Het volgende willen we op de middellange termijn bereiken

De komende jaren gaan we de volgende resultaten realiseren.

Te bereiken effect	
1	Onderwijs
1.1	Startkwalificatie Nu heeft 90% van de jongeren voor hun 23e jaar een startkwalificatie of staat op een school ingeschreven. In 2018 heeft 95% van de jongeren voor hun 23e jaar een startkwalificatie of staat op een school ingeschreven. Het gaat om 240 jongeren (peiljaar 2014) die geen startkwalificatie hebben of niet naar school gaan. 24% van hen wordt door het RMC begeleid met als doel terug te keren naar school. De overige hebben werk of een uitkering (Wajong of UWV).
1.2	Signaleren Dreigende ontwikkelings- en onderwijsachterstanden worden vroegtijdig gesignaleerd en hierop wordt actief ingezet.
1.3	Aansluiting arbeidsmarkt De kwalificaties die schoolverlaters hebben verworven sluiten aan bij de vraag naar arbeidskrachten van werkgevers.
1.4	Aanbod Ouders en leerlingen kunnen kiezen uit een kwalitatief hoogwaardig aanbod aan onderwijsinstellingen in Woerden, dat een passend onderwijs (zorg)aanbod kan doen aan elke leerling die bij de school wordt aangemeld of daar staat ingeschreven.
1.5	Zwemdiploma Ieder kind heeft een zwemdiploma voor het verlaten van de basisschool.
2	Sport Alle inwoners kunnen ongeacht hun leeftijd, beperkingen en (financiële) achtergrond sporten, spelen en bewegen in de gemeente Woerden.

3. In 2015 realiseren we de onderstaande resultaten

Om de beoogde resultaten op de middellange termijn te realiseren, realiseren we in 2015 datgene wat in onderstaande tabel is opgenomen.

Resultaat 2015	Realisatie	
1		
1.1		
1.1	Startkwalificatie We bieden alle jongeren een vangnet. 25% van 240 jongeren tussen de 18 en 23 jaar die geen startkwalificatie hebben en niet op school zitten (voortijdig schoolverlaters), wordt begeleid naar onderwijs of werk door trajectbegeleiders van de gemeente.	25% van de voortijdig schoolverlaters wordt door trajectbegeleiders van de gemeente begeleid
1.2	Signaleren achterstanden 95% van de door het consultatiebureau geïndiceerde kinderen met een dreigende (onderwijs-) achterstand maken gebruik van het aanbod binnen de Voor- en Voegschoolse educatie (VVE) om deze achterstand zo vroeg mogelijk te verminderen of op te heffen. De kwaliteit van het aanbod VVE wordt verbeterd door het verhogen van het taalniveau van de pedagogisch medewerkers; 95 % van de pedagogisch medewerkers die VVE aanbieden beschikken over het taalniveau 3F (mbo-4/havo) Extra ondersteuning Aan niet-Nederlandstalige kinderen die direct uit het buitenland komen, wordt extra ondersteuning gegeven op de basisschool.	95% van de indicaties door het consultatiebureau 95% van de pedagogisch medewerkers die VVE aanbieden
1.3	Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt Passend onderwijs en ketensamenwerking Er is een integrale onderwijsomgeving met passend onderwijs voor alle kinderen, ook als extra ondersteuning nodig is (bv. remedial teaching, logopedie, hoogbegaafdenonderwijs, enz.). Er is	Afspraken

Resultaat 2015		Realisatie
	ketensamenwerking tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Praktijkschool, beroepsonderwijs, Fern Werk en werkgevers werken samen om uitval van jongeren te voorkomen en het onderwijsaanbod te verbeteren.	vastgelegd in convenant
1.4	mbo-opleiding De mogelijke vestiging van mbo-opleidingen in Woerden, in aansluiting op de behoefte van het lokale bedrijfsleven, wordt actief ondersteund.	onderzoek opleveren Q4
1.5.	Boven- en buitenschoolse vakleerkrachten Behoeft, noodzaak en mogelijkheden (bv. stimuleringsregeling) aan boven- en buitenschoolse vakleerkrachten gymnastiek en zwemonderwijs in het primair onderwijs is onderzocht.	onderzoek opleveren Q4
1.6	Kleine kernen Mogelijkheden van behoud en het terugkeren van openbaar basisonderwijs in de kleine kernen worden onderzocht. Een te onderzoeken optie is de samenwerkingsschool.	rapportage vastgesteld
1.7	Doordecentralisatie nieuwbouw en onderhoud scholen Het onderhoud en mogelijk de nieuwbouw van scholen is door-gedecentraliseerd. Het is duidelijk of gewerkt wordt met een huisvestingsfonds.	Q3
1.8	Huisvesting primair onderwijs Kamerik Er is een visie op de huisvesting van het primair onderwijs in Kamerik.	Q3
1.9	Voortzetting Regionaal Bureau Leerplicht Het Regionaal Bureau Leerplicht wordt geëvalueerd en (in overleg met andere deelnemende gemeenten) wordt besloten over de voortzetting.	Q2
1.10	Zwemdiploma Onderzoeken of het mogelijk is dat iedereen voor het verlaten van de basisschool een zwemdiploma heeft. Aan de hand van het onderzoek wordt een besluit genomen over het gewenste niveau (diploma A, B of C).	
2	Sport	
2.1	Aanbesteden zwembaden De zwembaden zijn aanbesteed; er zijn nieuwe overeenkomsten met een exploitant.	juli 2015
2.2	Sportnota Er is een geactualiseerde sportnota, waarin sport en spelen worden uitgewerkt. De buurtcoaches en combinatiefunctionarissen krijgen hierbij een passende rol.	2015

4. Het realiseren van de beoogde resultaten geeft de volgende lasten en baten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven en inkomsten opgenomen die worden ingezet om de beoogde resultaten te realiseren (in bijlage 4 is een meer gedetailleerd overzicht opgenomen).

	Rekening			Begroting		
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
<i>Exploitatie</i>						
Lasten	€ 13.029	€ 13.858	€ 14.178	€ 14.287	€ 14.242	€ 14.299
Baten	€ 2.544	€ 2.452	€ 2.631	€ 2.676	€ 2.676	€ 2.676
Saldo van lasten en baten	€ 10.485	€ 11.406	€ 11.547	€ 11.611	€ 11.566	€ 11.623
<i>Mutatie reserves</i>						
Toevoegingen	€ 49	€ 14	€ 16	€ 16	€ 17	€ 18
Onttrekkingen	-€ 128	€ 265	€ 300	€ 250	€ 0	€ 0
Saldo mutatie reserves	€ 177	-€ 251	-€ 284	-€ 234	€ 17	€ 18
Resultaat	€ 10.662	€ 11.155	€ 11.263	€ 11.377	€ 11.583	€ 11.640

De analyse van de begroting 2015 ten opzichte van 2014 is opgenomen in bijlage 4. Er zijn geen bijzondere inhoudelijke ontwikkelingen.

6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

Portefeuillehouder	Thema
Martin Schreurs	Ruimtelijke Ordening, Stedelijke vernieuwing, Vastgoed, Grondbeleid en Deregulering
Margot Stolk	Volkshuisvesting
Cor van Tuijl	Grondbedrijf
Bob Duindam	Centrummanagement

1. Kern programma

Het programma is gericht op de inrichting en de ontwikkeling van het ruimtelijk gebied. Daarbij staat het gebruik van de ruimte centraal voor wonen, recreatie en werken. Het gaat om nieuwbouw maar ook om het herontwikkelen van locaties. Speerpunten zijn onder meer centrummanagement, deregulering en de ontwikkeling van het Defensie-eiland.

In de nieuwe woonvisie worden de uitgangspunten vastgelegd.

2. Het volgende willen we op de middellange termijn bereiken

De komende jaren gaan we de volgende resultaten realiseren.

Te bereiken effect	
1	Ruimtelijke ontwikkeling en deregulering
1.1	Ruimtelijke ontwikkeling Grotere betrokkenheid van de gemeenschap bij gebiedsontwikkeling zodat de huisvesting (nog) beter aansluit bij de woonwensen van de samenleving - op basis van de in 2015 vast te stellen woonvisie (woonvisie start eind 2014).
1.2	Ontwikkeling Defensie-eiland Woningen gerealiseerd ten behoeve van de markt en de doelgroepen en behoefte vanuit de markt (mede op basis van de in 2015 vast te stellen woonvisie).
1.3	Den Oudstenterrein Door transformatie van bedrijven naar woningen en/of mix met bedrijven, beter woon- en leefklimaat voor inwoners Staatsliedenkwartier (mede op basis van de in 2015 vast te stellen woonvisie).
1.4	Ontsluiting Harmelerwaard De realisering van de verkeersontsluiting van het kassengebied Harmelerwaard.
1.5	Herontwikkeling locaties 'Heddes' en 'De Notenbalk' Herontwikkeling van de vrijkomende locaties
1.6	Bedrijventerrein Breeveld Vestiging Woerdense bedrijven in het kader van herstructurering bedrijventerreinen, met inachtneming van de door de gemeenteraad vastgestelde leidraad.
2	Deregulering Voorzetten van deregulering, flexibilisering, liberalisering en simplificering op het terrein van planologie/ bestemmingsplannen, waarmee beleidsmatig nog verder invulling wordt gegeven aan het denken in mogelijkheden ('gaat niet bestaat niet').
3	Wonen
3.1	Beschikbaarheid Verbeteren beschikbaarheid betaalbare woningen op basis van conclusies en aanbevelingen uit de in 2015 vast te stellen woonvisie
3.2	Huisvestingswet De nieuwe Huisvestingswet is geïmplementeerd in afstemming met de regiogemeenten.
4	Vastgoed verkopen Het verkopen van vastgoed past bij de andere rol van de overheid. Doelstelling voor de komende 4 jaar is een verkoopopbrengst van 6 miljoen. Zoals eerder aangegeven zijn potentiële verkoopopbrengsten afhankelijk van de situatie in de markt en de politieke besluitvorming. Verkoop van vastgoed is tevens sterk gekoppeld aan het project voorzieningen, waarin vraag en aanbod op het gebied van voorzieningen gekoppeld wordt aan vastgoed.
5	Centrummanagement <ul style="list-style-type: none"> ▪ Partner in het begeleiden en bereiken van de doelen uit het plan 'De kloppende Binnenstad'. Belangrijke onderwerpen: economisch functioneren, culturele aantrekkelijkheid, schoon-heel-veilig. ▪ Ontmoeten en beleven, o.a. aan de hand van planologische instrumenten. ▪ Samenwerking met en bereikbaarheid voor partners: ondernemers (inclusief marktwezen, horeca en cultuur), bewoners en organisaties.

3. In 2015 realiseren we de onderstaande resultaten

Om de beoogde resultaten op de middellange termijn te realiseren, realiseren we in 2015 datgene wat in onderstaande tabel is opgenomen.

Resultaat 2015		Realisatie
1	Ruimtelijke ontwikkeling en deregulering	2014/2015
1.1	Organisch ontwikkelen Snel en Polanen Spelregelkaart Snellerpoort vastgesteld door de raad. Eerste ontwikkeling van initiatiefnemer(s).	2015/2016
1.2	Ontwikkeling Defensie-eiland Afronding en oplevering van de in het noordelijk gedeelte in 2014 in aanbouw genomen complexen, in overeenstemming met de overeenkomst van januari 2014 en de start van de bouw van complexen op noord die in 2014 nog niet gestart zijn. Afronden van de planvorming voor het middengebied en het daarvoor zo nodig sluiten van een (deel)overeenkomst (zoals eerder bij noord).	Q1 2015 Q2 2015
1.3	Den Oudsten-terrein Resultaten haalbaarheidsverzoek (uitgevoerd door grondeigenaar/marktpartij, inclusief maatschappelijke haalbaarheid). Indien plan haalbaar: bestemmingsplan in procedure om transformatie te regelen.	2015/2016 vanaf 2015
1.4	Ontsluiting Harmelerwaard Eind 2015 een aanbestedbaar plan in de vorm van een definitief ontwerp met als doorkijk een bouwstart in 2016 en een oplevering in 2018.	2015/2016
1.5	Herontwikkeling locaties 'Hedens' en 'De Notenbalk' Herontwikkelen van vrijkomende locaties ten behoeve van woningbouw. Bouwen naar behoefte.	Q4 2015
1.6	Bedrijventerrein Breeveld Bestemmingsplan actualiseren.	Q3/2015
1.7	Breeveld Kaveluitgifte	2015/2017
1.8	Recreatiegebied Cattenbroekerplas Commercieel uitbestede aan een recreatieondernemer. In 2015 nog gemeentelijke beheerkosten, daarna worden kosten gebied gedekt uit opbrengsten ondernemer.	2015/2016
2	Deregulering Een actieplan opleveren waarin het proces wordt geschetst voor de komende 10 tot 20 jaar, met daarin duidelijkheid over een mogelijke reductie van het aantal bestemmingsplannen, het tempo waarin plannen herzien en/of samengevoegd worden en de meest prijsbewuste planning die daarin gehanteerd kan worden. Met inachtneming van de nieuwe Omgevingswet evenals de opbrengst van de pilot 'Ontslakken 2014'.	begin 2015
3	Wonen In de nieuwe woonvisie staat 'voor wie we bouwen wat en waar' centraal. Daarnaast zijn wonen met zorg en welzijn belangrijke onderdelen. We maken een nieuwe woonvisie en we maken nieuwe afspraken met de wooncorporaties	2015
	Sociale woningbouw Gemiddeld 25% van de opgeleverde woningen is sociaal (huur en koop).	gem. 25%
	Prestatie afspraken We maken nieuwe prestatieafspraken met de woningcorporaties (volgt uit de nieuwe Woonvisie) Realisatie scheiding wonen en zorg door zo veel mogelijk levensloop bestendig bouwen.	Q2 2015
	Scheefwonen Een duidelijke afname van het zogenoemde scheefwonen. Het bereiken van de doorstroming door realisatie van gedifferentieerde woningbouwlocaties.	continu proces
4	Verkoop vastgoed In 2015 zijn we sterk afhankelijk van het project Voorzieningen waarin vraag en aanbod op het gebied van voorzieningen gekoppeld wordt aan vastgoed). In 2015 zal dit volop in uitvoering zijn.	2015
5	Centrummanagement vanuit RO-perspectief Plan van aanpak voor concentratie detailhandel in kernwinkelgebied binnenstad. Winkelleegstand lager dan in vergelijkbare steden. Een gedragen plan inclusief proces voor de Revitalisering van de Rijnstraat. Een aantrekkelijke Rijnstraat heeft invloed op de gehele binnenstad. Een gedragen plan inclusief proces voor het 'Exercitieveld anders'.	2015 2015-2016 uitvoering gereed 2015 uitvoering gereed 2015
	Een gedragen plan inclusief proces voor de Cultuurhistorische versterking van de singels van de oude vestingstad.	uitvoering beschoeiing start in 2015

Resultaat 2015	Realisatie
Locatie voor Streekmarkt.	Q1 2015
Actualiseren van de marktverordening.	Q1 2015

4. Het realiseren van de beoogde resultaten geeft de volgende lasten en baten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven en inkomsten opgenomen die worden ingezet om de beoogde resultaten te realiseren (in bijlage 4 is een meer gedetailleerd overzicht opgenomen).

	Rekening			Begroting		
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
<i>Exploitatie</i>						
Lasten	€ 11.351	€ 8.148	€ 8.136	€ 8.076	€ 8.036	€ 8.023
Baten	€ 6.197	€ 3.789	€ 3.716	€ 3.766	€ 3.816	€ 3.816
<i>Saldo van lasten en baten</i>	€ 5.153	€ 4.359	€ 4.419	€ 4.310	€ 4.220	€ 4.207
<i>Mutatie reserves</i>						
Toevoegingen	-€ 34	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekkingen	€ 0	€ 401	€ 202	€ 260	€ 175	€ 175
<i>Saldo mutatie reserves</i>	-€ 34	-€ 401	-€ 202	-€ 260	-€ 175	-€ 175
Resultaat	€ 5.119	€ 3.959	€ 4.218	€ 4.050	€ 4.045	€ 4.032

In onderstaande tabel zijn de maatregelen uit het coalitieakkoord en maatregelen die zijn genomen na dit akkoord opgenomen. De analyse van de overige verschillen tussen de begroting 2015 en 2014 is opgenomen in bijlage 4.

	Begroting			
	2015	2016	2017	2018
<i>A. Coalitieakkoord - intensivering</i>				
-	€ -	€ -	€ -	€ -
<i>B. Coalitieakkoord (- = ombuigingen)</i>				
-	€ -	€ -	€ -	€ -
<i>C. Aanvullende maatregelen (- = ombuiging)</i>				
1 DigiD koppeling bezw aarschriften	€ 27	€ 27	€ 27	€ 27
2 Bestemmingsplannen	€ 50-	€ 50-	€ 50-	€ 50-
<i>Subtotaal C Aanvullende maatregelen</i>	€ 23-	€ 27	€ 27	€ 27
Totaal	€ 23-	€ 23-	€ 23-	€ 23-

7. Algemene inkomsten

Portefeuillehouder	Thema
Bob Duindam	Financiën

1. Kern programma

Programma 7 omvat alle beleid en activiteiten die door de gemeente op het gebied van (financiële) bedrijfsvoering worden uitgevoerd. In de paragraaf bedrijfsvoering, verderop in deze begroting, wordt uitgebreid ingegaan op het onderdeel bedrijfsvoering. In dit programma ligt de nadruk op de financiële kant van de begroting (inkomstenbronnen).

2. Het volgende willen we op de middellange termijn bereiken

Te bereiken effect	
1	Een sluitende begroting (huishoudboekje op orde) Saldo van de begroting (som van baten en lasten) sluit ten minste op nul.
2	Gemeentelijke belastingen en heffingen Woerden heeft een lokale lastendruk en tarieven die recht doen aan de keuzes en uitgangspunten van de gemeente Woerden. Een eventuele verhoging van de Onroerend Zaak Belasting (OZB) komt pas aan de orde wanneer andere vormen van dekking niet gevonden kunnen worden en er een aanwijsbare relatie is tussen de uitgaven en de voorziening.
3	De schuldenpositie wordt verminderd De doelstelling is om de komende jaren het saldo van de langlopende geldleningen te verlagen om zo de schuldenpositie van de gemeente te verbeteren.

3. In 2015 realiseren we de onderstaande resultaten

Om de beoogde resultaten op de middellange termijn te realiseren, realiseren we in 2015 datgene wat in onderstaande tabel is opgenomen.

Resultaat 2015	
1. Strakke naleving richtlijnen Financial Governance (goed budgetbeheer)	mei 2015
2. Sluitend meerjarenperspectief 2015-2018	
3. Repressief toezicht van de provincie 2015-2018	
4. Goedkeurende accountantsverklaring jaarrekening 2014	
5. Goedkeurende SISA-verklaringen 2014	
6. Goedkeurende CBS-verklaringen in 2015	
7. Uitbrengen van een (financiële) bestuursrapportage	
8. Saldering en opvang tegenvallers in principe binnen het betreffende programma in plaats van de post onvoorzien;	
9. Meevallers gaan rechtstreeks naar de algemene reserve	
10. Voorbereiding en inspelen op de financiële en fiscale effecten van de wet Markt en Overheid	
11. Sturing op nut en noodzaak reserves en voorzieningen	
12. Vaststelling van de jaarrekening 2014 door de raad in de maand mei	
13. Verdere heroriëntatie op doorbelastingssystematiek en rentetoerekeningen	
14. Opstellen van een BIO (begroting in één oogopslag)	

4. Het realiseren van de beoogde resultaten geeft de volgende lasten en baten (meerjarenperspectief)

In onderstaande tabel zijn de uitgaven en inkomsten opgenomen die worden ingezet om de beoogde resultaten te realiseren (in bijlage 4 is een meer gedetailleerd overzicht opgenomen).

	Rekening		Begroting			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
<i>Exploitatie</i>						
Lasten	€ 1.016	€ 1.170	-€ 987	-€ 1.292	-€ 1.740	-€ 1.732
Baten	€ 58.070	€ 59.849	€ 77.295	€ 77.694	€ 77.032	€ 76.740
<i>Saldo van lasten en baten</i>	-€ 57.054	-€ 58.679	-€ 78.282	-€ 78.987	-€ 78.772	-€ 78.471
<i>Mutatie reserves</i>						
Toevoegingen	€ 678	-€ 3.169	€ 925	€ 954	€ 984	€ 1.015
Onttrekkingen	€ 3.149	€ 155	€ 2.007	€ 820	€ 684	€ 352
<i>Saldo mutatie reserves</i>	-€ 2.471	-€ 3.324	-€ 1.082	€ 134	€ 300	€ 663
Resultaat	-€ 59.525	-€ 62.003	-€ 79.364	-€ 78.853	-€ 78.472	-€ 77.808

In onderstaande tabel zijn de maatregelen uit het coalitieakkoord en maatregelen die zijn genomen na dit akkoord opgenomen. De analyse van de overige verschillen tussen de begroting 2015 en 2014 is opgenomen in bijlage 4.

	Begroting			
	2015	2016	2017	2018
<i>A. Coalitieakkoord - intensivering</i>				
1 Brug Gildeweg	€ -	€ -	€ -	€ 186
2 Herhuisvesting gemeentelijk apparaat	€ -	€ 300	€ 300	€ 300
3 Onderwijs	€ 300	€ 250	€ 150	€ 100
4 Minder bezuinigen op cultuur	€ -	€ 200	€ 190	€ 175
6 Renteverlies	€ 38	€ 49	€ 61	€ 61
<i>Subtotaal A Coalitieakkoord - intensiveringen</i>	€ 338	€ 799	€ 701	€ 822
<i>B. Coalitieakkoord (- = ombuigingen)</i>				
1 Zwerboden 25% goedkoper	€ 165-	€ 330-	€ 330-	€ 330-
3 Efficiëntie korting verbonden partijen	€ -	€ 50-	€ 100-	€ 100-
4 Besparing ICT	€ 75-	€ 100-	€ 125-	€ 150-
5 Personeel en organisatie	€ -	€ -	€ -	€ 200-
6 OZB-areaaaluitbreiding	€ 100-	€ 100-	€ 100-	€ 100-
7 Inkoopvoordeel	€ 150-	€ 300-	€ 1.020-	€ 1.200-
<i>Subtotaal B Coalitieakkoord - ombuigingen</i>	€ 490-	€ 880-	€ 1.675-	€ 2.080-
<i>C. Aanvullende maatregelen (- = ombuiging)</i>				
-	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal	€ 152-	€ 81-	€ 974-	€ 1.258-

5. (Financiële) uitgangspunten

Uitkering gemeentefonds

De algemene uitkering in deze begroting is gebaseerd op de uitkomsten van de meicirculaire 2014. Aan de lastenkant zijn opgenomen de taakmutaties en integratie/decentralisatie-uitkeringen. In de meerjarenbegroting 2015-2018 zijn voor de algemene uitkering de volgende bedragen opgenomen.

	2015	2016	2017	2018
Totale algemene uitkering	€ 61.814	€ 62.152	€ 61.376	€ 60.823
<i>Sociaal domein integratie-uitkeringen</i>				
AWBZ naar Wmo	€ 5.167	€ 5.413	€ 5.263	€ 5.248
Jeugdzorg	€ 9.311	€ 9.179	€ 8.868	€ 8.924
Participatiewet	€ 6.675	€ 6.675	€ 6.675	€ 6.675
Wmo	€ 2.923	€ 2.923	€ 2.923	€ 2.923
<i>Subtotaal sociaal domein</i>	€ 24.075	€ 24.190	€ 23.729	€ 23.770
Algemene uitkering, exclusief integratie uitkeringen sociaal domein	€ 37.738	€ 37.963	€ 37.647	€ 37.054

De uitkering gemeentefonds wordt gebaseerd op verschillende indicatoren. Voor Woerden zijn als belangrijke indicatoren opgenomen:

Aantallen woningen en inwoners.

Voor het opstellen van de begroting 2015-2018 wordt uitgegaan van de volgende aantallen inwoners en woningen per 1 januari:

	2015	2016	2017	2018
<i>Inwoners</i>				
Aantal	50.783	50.993	51.368	51.524
Toename		210	375	156
<i>Woningen</i>				
Aantal	20.995	21.124	21.264	21.521
Toename		129	140	257

Dividend

In de begroting 2015 is te ontvangen dividend geraamd van Vitens (€ 120.700,-) en de Bank Nederlandse Gemeenten (€ 156.000,-).

Rente

In de meerjarenbegroting is voor de jaren 2015 t/m 2018 rekening gehouden met de volgende rentepercentages:

- Renteomslagpercentage 3,75
- Rente nieuwe investeringen 3,75
- Rente grondbedrijf 4,25
- Rente kort geld 0,50

Het eerste jaar van investering wordt geen rente berekend. De renteomslag wordt bepaald door het totaalbedrag van de diverse rentecomponenten (rente langlopende geldleningen, rente kortlopende geldleningen, rente eigen financieringsmiddelen) te delen op de boekwaarde van de investeringen op 1 januari van het jaar.

6. Lokale belastingen en heffingen

De gemeente Woerden kent de onderstaande gemiddelde belastingdruk:

	2015	2014	2013
1 OZB	€ 286	€ 281	€ 274
2 Rioolheffing	€ 174	€ 164	€ 151
3 Afvalstoffenheffing (meerpersoons)	€ 218	€ 214	€ 255
4 Hondenbelasting	€ 66	€ 65	€ 64
Totaal	€ 744	€ 724	€ 744

Zie verder paragraaf lokale heffingen.

7. Weerstandsvermogen

	Begroting 2015	Begroting 2014
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 39.817	€ 9.244
Ondergrens benodigde weerstandscapaciteit (risico's x 1,18)	€ 6.725	€ 5.621
Weerstandsvermogen ondergrens	5,9	1,6
Bovengrens benodigde weerstandscapaciteit (risico's x 1,43)	€ 8.150	€ 8.038
Weerstandsvermogen bovengrens	4,9	1,2

Zie verder paragraaf Weerstandsvermogen.

8. Stelposten

Wanneer in de begroting stelposten zijn opgenomen, worden deze naar programma's toegerekend zodra er een concreet maatregelenpakket ligt. Voor de onderstaande stelposten is het maatregelenpakket nog niet voldoende geconcretiseerd. De stelposten worden allemaal voorzien van een plan van aanpak hoe te realiseren, zodat ze voldoen aan de twee belangrijke criteria van de toezichthouder, de zgn. 2H's: hardheid en haalbaarheid. Dit plan van aanpak zal vastgesteld worden voordat het begrotingsjaar begint.

	2015	2016	2017	2018
1 Inkoopvoordeel	€ 150	€ 300	€ 1.020	€ 1.200
2 Bedrijfsvoering en personeel	€ 837	€ 930	€ 1.030	€ 1.182
3 Sociaal domein deel 1	€ 580	€ 580	€ 580	€ 580
4 Sociaal domein deel 2	€ 460	€ 460	€ 460	€ 460
5 Automatisering	€ 257	€ 282	€ 307	€ 332
6 Verbonden partijen	€ -	€ 50	€ 100	€ 100
7 Overig	€ 178	€ 623	€ 633	€ 648
Totaal	€ 2.462	€ 3.225	€ 4.130	€ 4.502

Deel C: Paragrafen

Paragraaf 1 Lokale heffingen

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Het totale pakket van gemeentelijke belastingen en heffingen bestaat uit een tiental verschillende belastingen, heffingen en rechten die worden gelegitimeerd door een belastingverordening die door de gemeenteraad is vastgesteld.

Deze paragraaf geeft een overzicht op hoofdlijnen van deze heffingen die bij de diverse programma's in de programmabegroting zijn geraamd. In het kort geven we aan welk beleid we in het begrotingsjaar gaan voeren ten aanzien van de lokale heffingen. Het lokale beleid is vastgelegd in de belastingverordeningen. Verder is een overzicht opgenomen van de geraamde opbrengsten, wordt aandacht besteed aan de lokale belastingdruk en aan het kwijtscheldingsbeleid.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk kader

Ten aanzien van de heffingen onderscheidt de wet drie soorten:

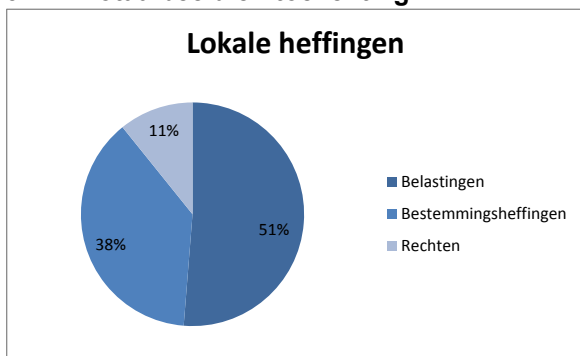
- Belastingen: gedwongen betalingen aan de overheid waar geen rechtstreekse contraprestatie van de overheid tegenover staat. Ze kunnen aan een brede of specifieke doelgroep in rekening worden gebracht.
- Bestemmingsheffingen: deze dienen ter bestrijding van specifieke kosten. Voorbeelden zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze heffingen mogen op termijn niet meer dan kostendekkend zijn.
- Rechten: een betaling waar een direct aanwijsbare contraprestatie van de overheid tegenover staat. Deze contraprestatie kan bestaan uit een product of dienst. Onderscheid kan worden gemaakt in onder meer gebruiksrechten (bijvoorbeeld haven- of marktgeden) en genotsrechten (waaronder leges). De hoogten van sommige rechten zijn landelijk bepaald. Verder geldt dat deze maximaal kostendekkend mogen zijn.

Een landelijke ontwikkeling is dat uiterlijk 1 juli 2015 alle gemeenten de WOZ-waarde van woningen samen met de bijbehorende adresgegevens openbaar gaan maken. Dit gaat gebeuren via de landelijke voorziening die door het Kadaster wordt beheerd.

Naast het landelijk beleid is het volgende gemeentelijk beleid geformuleerd:

- De bestemmingsheffingen en rechten zijn 100% kostendekkend. Dat is niet overal het geval omdat er bijvoorbeeld wettelijke voorschriften zijn (wettelijk tarieven). Als ze niet kostendekkend wordt dat toegelicht. (Substantiële) in mutaties in kostendekkendheid worden toegelicht.
- De heffingen worden in 2015 met 2,0% verhoogd, uitgezonderd de parkeerbelasting (0%) en rioolrechten (6,5%). Door de raad is dit in het verleden besloten.
- Kwijtscheldingsbeleid. Kwijtschelding is mogelijk voor de afvalstoffen- en rioolheffing. Voorwaarde is dat de aanslag betrekking heeft op een woonlast voor een natuurlijk persoon. Voor kwijtschelding in de zakelijke sfeer biedt Woerden geen ruimte. De gemeente Woerden hanteert voor de kwijtschelding de norm die door het Rijk gegeven wordt aan de gemeenten: 100% van de norm voor de bijstand. Bij een norm onder de 100% is er sprake van strenger beleid. Vrijwel alle inwoners die een aanslag gemeentelijke belastingen ontvangen en moeten rondkomen van een bijstandsuitkering of alleen een AOW-uitkering en geen vermogen hebben, komen op basis van deze norm in aanmerking voor kwijtschelding. De regelgeving voor de kwijtschelding is neergelegd in de Leidraad Invorderingswet 1990.

3. Totaalbeeld en toelichting

In de figuur is af te lezen hoe de lokale heffingen zijn verdeeld. Vervolgens is in de tabel opgenomen welke belastingen, bestemmingsheffingen en rechten we onderscheiden, hoeveel baten in de begroting zijn opgenomen (plus begroting 2014 en rekening 2013) en wat de tariefwijziging ten opzichte van 2014 wordt.

Geraamde opbrengsten

Belastingen en heffingen	Baten begroting 2015	Tariefmutatie	Begroting 2014	Rekening 2013
A. Belastingen				
1 OZB	€ 10.482	2%	€ 10.178	€ 9.856
2 Parkeerbelasting	€ 1.552	0%	€ 1.552	€ 1.584
3 Hondenbelasting	€ 167	2%	€ 164	€ 162
4 Precariobelasting	€ 86	2%	€ 123	€ 133
5 Toeristenbelasting	€ 51	2%	€ 50	€ 46
Subtotaal A: Belastingen	€ 12.339		€ 12.067	€ 11.780
B. Bestemmingsheffingen				
1 Afvalstoffenheffing	€ 4.953	2%	€ 4.730	€ 4.626
2 Rioolheffing	€ 4.179	6,5%	€ 3.892	€ 3.798
Subtotaal B: Bestemmingsheffingen	€ 9.132		€ 8.623	€ 8.424
C. Rechten				
1 Leges burgerzaken	€ 753	2%	€ 795	€ 846
2 Begravenisrechten	€ 718	2%	€ 704	€ 621
3 Marktgeden	€ 80	2%	€ 79	€ 79
4 Havengelden	€ 50	2%	€ 29	€ 50
5 Omgevingsvergunningen	€ 1.134	2%	€ 1.028	€ 998
Subtotaal C: Rechten	€ 2.735		€ 2.635	€ 2.594
Totaal	€ 24.206		€ 23.325	€ 22.798

Lokale lastendruk

De lokale lastendruk geeft voor de belangrijkste tarieven weer wat een inwoner van de gemeente betaalt en hoe deze zich de afgelopen jaren hebben ontwikkeld (fictief huishouden). De bedragen zijn gebaseerd op een gezin met een hond, in een woning met een gemiddelde waarde voor belastingjaar 2015 van € 226.000,- (2014: € 233.000,-, 2013: € 241.000,-) en met een waterverbruik van 240 m³ per jaar.

	2015	2014	2013
1 OZB	€ 286	€ 281	€ 274
2 Rioolheffing	€ 174	€ 164	€ 151
3 Afvalstoffenheffing (meerpersoons)	€ 218	€ 214	€ 255
4 Hondenbelasting	€ 66	€ 65	€ 64
Totaal	€ 744	€ 724	€ 744

A. Belastingen

Ad 1 OZB

In de onderstaande tabel zijn de OZB-tarieven 2015 en 2014 opgenomen. De tarieven 2015 worden gegeven als percentage van de ingeschatte woningwaarde per 1 januari 2014. De prognoses per 1 juli 2014 duiden op een gemiddelde daling voor woningen en niet-woningen met 2,8% resp. 4,5%. De werkelijke OZB-opbrengst kan uiteindelijk afwijken van de werkelijke opbrengst door:

- de waardeontwikkeling van de onroerende zaken;
- de te verwachten minder- en meeropbrengsten van respectievelijk sloop en nieuwbouw;
- de waardevermindering als gevolg van bezwaar- en beroepsprocedures.

	Tarief OZB 2015 in %	Tarief OZB 2014 in %
1 Woningen		
a. Eigenaren	0,1268%	0,1210%
2 Niet-woningen		
a. Eigenaren	0,2050%	0,1870%
b. Gebruikers	0,1500%	0,1450%

Ad 2 Parkeerbelasting

Vanaf 2015 geldt het nieuwe parkeerbeleid dat door de raad in 2014 is vastgesteld. De parkeertarieven in de binnenstad zijn bevroren op €2,- per uur. Abonnementen in Castellum en vergunningen op straat worden tegen marktconforme tarieven aangeboden. Houders van een gehandicaptenparkeerkaart kunnen op invalidenplaatsen in de binnenstad gratis parkeren.

Ad 3 Hondenbelasting

De belasting wordt geheven van de houder van een of meer honden. Uitgangspunt voor de tariefsverhoging van de hondenbelasting per 1 januari 2015 is 2%.

Ad 4 Precariobelasting

De precariobelasting is een heffing voor het hebben van voorwerpen op, in of boven gemeentegrond die voor de openbare ruimte is bestemd. Ook terrassen vallen hier onder. De overheid kan hiervoor een vergoeding vragen. Om te realiseren dat we niet met elke afzonderlijke particulier of bedrijf een contract hoeven te sluiten, is gebruikgemaakt van de publiekrechtelijke weg via de belastingverordening. De tarieven worden in 2015 met 2% verhoogd. De opbrengst 2015 is overigens met € 40.000,- naar beneden bijgesteld. Reden hiervan is de terugloop in binnengemeentelijke nieuwbouwprojecten.

Er is een nieuw reclamebeleid vastgesteld. Op basis hiervan zal er voor reclame-uitingen tot 1 meter uit de gevel geen precariobelasting meer worden opgelegd. Voor uitstallingen buiten 1 meter uit de gevel wordt een reclamebelasting opgelegd conform het tarief voor precario terrassen.

Ad 5 Toeristenbelasting

Toeristenbelasting wordt geheven bij een overnachting in een hotel, pension, camping of recreatiewoning door personen die niet als ingezetenen van de gemeente Woerden in de gemeentelijke basisadministratie zijn ingeschreven. De tarieven stijgen met 2% ten opzichte van 2014.

B. Bestemmingsheffingen

Ad 1 Afvalstoffenheffing

Voor de bestrijding van de kosten die samenhangen met het inzamelen en verwerken van afval is de gemeente bevoegd om (een gedeelte van) de gemaakte kosten te verhalen. Voor het huishoudelijk afval (afval dat ontstaat vanuit particuliere huishoudens) wordt afvalstoffenheffing geheven. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de baten en lasten van de afvalstoffenheffing en reinigingsrechten. De baten zijn inclusief de overige baten zoals oud papier.

Het uitgangspunt bij het vaststellen van de tarieven is dat het tarief voor eenpersoonshuishoudens circa 80% bedraagt van het tarief voor meerpersoonshuishoudens. Dit percentage kan enigszins

afwijken als gevolg van afrondingen in hanteerbare maandbedragen. De reinigingsrechten zijn van toepassing op bedrijven die in de binnenstad zijn gevestigd en hun afval aanbieden aan de gemeente via vuilcontainers. Deze tarieven zijn exclusief btw. Wanneer de baten hoger zijn dan de lasten, wordt het meerdere in de reserve afvalstoffenheffing gestort.

	Begroting 2015	Begroting 2014	Rekening 2013
1 Lasten	€ 4.779	€ 4.770	€ 4.750
2 BTW-lasten te verhalen op BTW-compensatiefonds	€ 252	€ 252	€ 252
3 Totale lasten	€ 5.031	€ 5.022	€ 5.002
4 Baten	€ 4.953	€ 4.730	€ 4.626
5 Kostendekkendheidsgraad	98%	94%	92%
6 Saldo (= mutatie reserve ; - = onttrekking)	€ 78-	€ 292-	€ 376-

Ad 2 Rioolheffing

Op basis van het Gemeentelijk RioleringsPlan worden met ingang van 2014 de tarieven, naast de inflatie van 2%, verhoogd met 4,5%. Hiermee wordt gedurende de planperiode gezorgd voor een kostendekkend rioolrecht en wordt de planperiode afgesloten met een positieve egaliseringsreserve.

	Begroting 2015	Begroting 2014	Rekening 2013
1 Lasten	€ 4.084	€ 3.789	€ 3.686
2 BTW-lasten te verhalen op BTW-compensatiefonds	€ 163	€ 163	€ 163
3 Totale lasten	€ 4.247	€ 3.952	€ 3.849
4 Baten	€ 4.179	€ 3.892	€ 3.798
5 Kostendekkendheidsgraad	98%	98%	99%
6 Saldo (= mutatie reserve ; - = onttrekking)	€ 68-	€ 60-	€ 51-

C. Rechten

In de onderstaande tabellen is voor de verschillende rechten opgenomen wat de begrote baten en lasten zijn en wat de kostendekkendheid is. Nagestreefd wordt een kostendekkendheid van 100%.

Ad 1 Leges burgerzaken

Onder de naam 'leges' wordt een aantal verschillende rechten geheven 'ter zake van het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten'. Sommige leges zijn niet voor 100% kostendekkend omdat er voorgeschreven wettelijke tarieven zijn (voorbeelden: uittreksels burgerlijke stand, reisdocumenten, rijbewijzen en de gemeentelijke kadastrale balie).

	Begroting 2015	Begroting 2014	Rekening 2013
<i>Lasten</i>			
Persoonsregistraties	€ -	€ 502	€ 509
Persoonsdocumentaties	€ 1.681	€ 938	€ 891
Secretarieleges	€ 209	€ 213	€ 299
KCC	€ 0	€ 27	€ 67
<i>Totaal lasten</i>	€ 1.890	€ 1.680	€ 1.767
Baten	€ 753	€ 795	€ 846
Saldo	€ 1.137-	€ 884-	€ 920-
Kostendekkendheidsgraad	40%	47%	48%

De mate van kostendekkendheid daalt door een actualisatie van de kostenverdeelssystematiek.

Ad 2 Begrafenisrechten

Op basis van deze verordening worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door of vanwege de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats.

	Begroting 2015	Begroting 2014	Rekening 2013
Lasten	€ 768	€ 727	€ 728
Baten	€ 718	€ 704	€ 621
Saldo	€ 50-	€ 23-	€ 107-
Kostendeckendheidsgraad	93%	97%	85%

Ad 3 Marktgeden

Onder de naam marktgeld wordt een recht geheven voor het innemen van een standplaats of marktplaats.

	Begroting 2015	Begroting 2014	Rekening 2013
Lasten	€ 113	€ 105	€ 115
Baten	€ 80	€ 79	€ 79
Saldo	€ 33-	€ 26-	€ 36-
Kostendeckendheidsgraad	71%	75%	68%

Ad 4 Havengelden

	Begroting 2015	Begroting 2014	Rekening 2013
Lasten	€ 46	€ 55	€ 39
Baten	€ 50	€ 29	€ 50
Saldo	€ 4	€ 25-	€ 12
Kostendeckendheidsgraad	108%	54%	131%

De kostendeckendheid van de havengelden is toegenomen. De oorzaak is de hogere opbrengst van de stijging van de havengeldtarieven. Dit betreft uitvoering van een eerder opgelegde taakstelling om extra opbrengsten uit havengelden te genereren. De hoge dekkingsgraad 2013 wordt verklaard door het feit dat in dat jaar de havengelden 2012 én 2013 zijn geïnd.

Ad 5 Omgevingsvergunningen

	Begroting 2015	Begroting 2014	Rekening 2013
Lasten	€ 1.500	€ 1.573	€ 1.747
Baten	€ 1.134	€ 1.028	€ 998
Saldo	€ 366-	€ 545-	€ 749-
Kostendeckendheidsgraad	76%	65%	57%

In bovenstaande tabel staan de lasten opgenomen die in de tarieven doorgerekend kunnen worden. De kostendeckendheid van de omgevingsvergunningen stijgt door het verminderen van het aantal uren de hoger verwachte baten door actualisatie van de bouwcijfers.

4. Vergelijking met andere gemeenten

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) van de Rijksuniversiteit Groningen brengt jaarlijks de COELO-atlas uit. Deze atlas bevat een vergelijking van de bruto lokale lasten (bestaande uit OZB, rioolrecht en afvalstoffenheffing, woning met gemiddelde waarde, na aftrek van eventuele heffingskorting, uitgaande van een meerpersoonshuishouden) en netto lokale lasten. Verschil is dat bij de berekening van de netto woonlasten deze worden gecorrigeerd voor het feit dat gemeenten met dure woningen een lagere algemene uitkering uit het gemeentefonds ontvangen.

Van de 417 gemeenten (2014) neemt Woerden in het overzicht van:

- bruto lokale lasten de 139ste plek in met € 663,-. Hierbij geldt dat nummer 417 de hoogste (gemeente Wassenaar met € 1183,-) en nummer 1 de laagste (gemeente Bunschoten met € 514,-).
- netto lokale lasten de 113ste plaats in.

Voor beide kengetallen dus een gemiddelde score.

Daarnaast is in de onderstaande tabel ook een vergelijking met vergelijkbare gemeenten gemaakt over 2014 (rioolheffing is niet opgenomen, omdat de heffingsgrond verschilt per gemeente).

Belastingsoort	Woerden 2014	Bodegraven 2014	Houten 2014	Ronde Venen 2014	Barendrecht 2014
OZB					
Eigenaren w oning	0,1210%	0,1395%	0,1348%	0,0913%	0,1204%
Eigenaren niet w oning	0,1870%	0,2192%	0,2764%	0,1289%	0,1350%
Gebruikers niet w oning	0,1450%	0,1693%	0,2160%	0,1027%	0,1149%
Afvalstoffenheffing					
Eénpersoonshuis- houden	€ 179	€ 208	€ 122	€ 161	€ 149
Tw ee persoons huishouden	€ 214	€ 260	€ 208	€ 209	€ 228
Meerpersoonshuis- houden	€ 214	€ 260	€ 208	€ 209	€ 265
Hondenbelasting, 1e hond					
1e hond	€ 65	€ 81	€ 47	€ 58	€ 97
2 honden	€ 79	€ 104	€ 114	€ 116	€ 231

Paragraaf 2 Verbonden partijen

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Een gemeente kan in principe zelf bepalen hoe een bepaalde taak wordt uitgevoerd. De gemeente kan er bijvoorbeeld voor kiezen de uitvoering zelf ter hand te nemen of de uitvoering te regelen (via een gemeenschappelijke regeling) met een aantal regiogemeenten gezamenlijk. Kernvragen blijven steeds of de doelstellingen van het uitvoerende orgaan nog steeds corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente gerealiseerd worden.

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijke risico's is het gewenst dat in de begroting aandacht wordt besteed aan rechtspersonen waarmee de gemeente een band heeft. Deze paragraaf geeft dan ook per verbonden partij informatie over de verbonden partijen en de bestuurlijke doelstelling die via de verbonden partij wordt gerealiseerd.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij op basis van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Er is sprake van een verbonden partij als de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alleen een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht is er strikt genomen geen sprake van een verbonden partij. Gemeenten maken vaak van een dergelijk recht gebruik om ervoor te zorgen dat er kwalitatief goede bestuurders in het bestuur van de verbonden partij terechtkomen. Ook de stichting waarin bijvoorbeeld de wethouder cultuur op persoonlijke titel als bestuurder plaatsneemt – en dus niet de gemeente vertegenwoordigt – is volgens deze definitie geen verbonden partij.

Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Dit betekent dat wanneer een verbonden partij failliet gaat de deelnemers in deze verbonden partij voor extra kosten komen te staan. Uit bovenstaande blijkt tevens dat bij leningen en garantstellingen geen sprake is van een verbonden partij: de gemeente houdt juridisch verhaal als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat om overdrachten (subsidiës).

Met deze paragraaf voldoen wij aan onze wettelijke plicht (cf. Besluit Begroting en Verantwoording) om per verbonden partij inzicht te geven in de volgende onderwerpen:

- de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten;
- de visie van de raad op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen zoals die zijn opgenomen in de programma's van de begroting;
- de beleidsvoornemens over verbonden partijen;
- de naam en de vestigingsplaats; het openbaar belang dat op deze wijze wordt behartigd; de veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar; het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar; het resultaat van de verbonden partij.

Aanvullend hierop wordt op grond van de 'Verordening op de inrichting van de financiële organisatie, het financiële beheer en de uitgangspunten van het financiële beleid van de gemeente Woerden' informatie opgenomen ten aanzien van beëindigde, nieuwe of (gewijzigde) bestaande verbonden partijen en eventuele problemen bij verbonden partijen. In de bijlage is de geactualiseerde matrix verbonden partijen opgenomen.

3. Verbonden partijen per programma

De gemeente Woerden heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen. De onderstaande partijen worden per programma toegelicht:

- Veiligheidsregio Utrecht
- Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard
- Afvalverwijdering Utrecht
- Recreatieschap Stichtse Groenlanden
- Ferm Werk
- Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)
- Gemeenschappelijke regeling voor het toezicht op het openbaar primair en speciaal onderwijs
- Stichting Urgentieverlening West Utrecht
- Bank Nederlandse Gemeenten
- Vitens

Per 1 januari 2014 is de gemeente Woerden uit de gemeenschappelijke regeling Welstand en Monumenten Midden Nederland getreden (cf. raadsbesluit 13R00455, 18 december 2013). Inmiddels is 70% van het gebied dat de gemeente Woerden bestrijkt welstandsvrij geworden en worden deze plannen afgehandeld door een gemeentelijke commissie 'ruimtelijke kwaliteit en erfgoed'.

In 2015 wordt verder invulling gegeven aan de taakstelling voor verbonden partijen voor de komende periode.

1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid

Naam	Veiligheidsregio Utrecht (VRU)
Doel	Het doel van deze regeling is het door de Veiligheidsregio Utrecht realiseren van een gelijkwaardig kwaliteitsniveau van de beheersing van rampen en crisis in de Utrechtse gemeenten. De gemeentelijke organisaties zijn verantwoordelijk voor een aantal crisisbeheersingsprocessen zoals: opvang en verzorging bij evacuatie, voorlichting en nazorg. Geen enkele gemeentelijke organisatie is in staat om deze taken geheel op eigen kracht te vervullen. Regionale samenwerking en bundeling van ambtelijke capaciteit is absoluut noodzakelijk. Veiligheid houdt zich niet aan gemeentegrenzen. Bestuurlijke afspraken over prioriteiten en inzet worden op regionaal niveau gemaakt via de Veiligheidsregio Utrecht of het Regionaal College van de politie. In het najaar 2010 is de VRU gestart met het maken van het beleidsplan VRU 2012-2015. Het risicoprofiel heeft hierbij mede als basis gediend. Het beleidsplan is een plan op hoofdlijnen en moet worden beschouwd als een verkenning van de beleidsontwikkelingen voor de komende vier jaar. De gemeente Woerden vindt een aantal onderwerpen zo belangrijk dat het bestuurlijk en ambtelijk een extra bijdrage levert aan het regiobreed uitwerken van deze thema's.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De Veiligheidsregio bestaat uit een samenwerking tussen de brandweer, de politie, de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR), de gemeenschappelijke meldkamer Utrecht (GMU) en 26 Utrechtse gemeenten.
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : burgemeester V.J.H. Molkenboer
Financieel	Plv.lid : wethouder J.I.M. Duindam
Bijdrage	Begroting 2014 € 2.568.563,- Begroting 2015 € 2.501.000,- Begroting 2016 € 2.469.000,- Begroting 2017 € 2.433.000,- Begroting 2018 € 2.421.000,-
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	Vanaf 2015 wordt de financieringssysteem van de VRU gewijzigd (nieuwe gemeentelijke bijdrageregeling). De gemeentelijke bijdrage wordt vanaf 2015 bepaald volgens de criteria van het gemeentefonds.
Inhoudelijke ontwikkeling	De Veiligheidsregio Utrecht gaat zich in 2015 met o.a. de volgende

	<p>werkzaamheden bezighouden:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● De VRU gaat een nieuw beleidsplan schrijven voor de periode 2016-2019. ● De VRU gaat de scenario's en risico's in het regionaal risicoprofiel actualiseren. ● De VRU gaat afspraken maken met crisispartners over wie waarover communiceert. Ook worden risicocommunicatieplannen geïmplementeerd voor verschillende scenario's. ● De VRU stelt een uitvoeringsprogramma op waarbij de VRU inzet op zelfredzaamheid en burgerparticipatie. ● De VRU adviseert het bevoegd gezag over Advies brandveiligheid, risico's (risicoprofiel) en externe veiligheid (Besluit Risico's Zware Ongevallen, Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen, Vuurwerkbesluit en aanwijzing bedrijfsbrandweer). ● De VRU voert toetsingen uit en adviseert het bevoegd gezag over mogelijke handhavingstrajecten. ● De VRU gaat het veiligheidsinformatiecentrum (VIC) verder opbouwen. ● De VRU stelt de wettelijke verplichte incidentbestrijdingsplannen op of actualiseert deze. ● De VRU voert de opleidings-, trainings- en oefenactiviteiten voor de betreffende functionarissen overeenkomstig het OTO-beleidsplan 2012-2015. ● De VRU adviseert gemeenten over de optimale inrichting van hun crisisorganisatie. ● De VRU zorgt voor een pool van informatiemangers op hard piket die in elk geval ondersteuning bieden in het COPI, ROT en RBT. ● De VRU evalueert GRIP-incidenten conform het evaluatiebeleid van de VRU. ● De VRU beschikt over actuele aanvals- en/of bereikbaarheidskaarten voor risicovolle en kwetsbare objecten. ● De VRU draagt zorg voor een eenduidige inbedding van de jeugdbrandweer in de VRU conform de landelijke beleidslijn. ● De VRU maakt afspraken, of herziet zo nodig bestaande afspraken, met zorginstellingen en beroepsbeoefenaren om de zorgcontinuïteit van de instellingen te borgen. ● De VRU houdt drie SIGMA teams in stand. Deze operationele SIGMA teams zijn conform OTO plan opgeleid en 24/7 oproepbaar en inzetbaar. <p>In 2014 wordt de besluitvorming rondom een aantal majeure VRU projecten afgerond. De projecten gaan o.a. over de repressieve huisvesting, nieuwe financieringssystematiek de VRU-organisatie en het nieuwe dekkingsplan.</p>
Risico's	<p>Per 2016 worden de brandweerkazernes verkocht aan de VRU. Op dit moment is onduidelijk tegen welke prijs en onder welke voorwaarden de brandweerkazernes overgenomen worden. Ook is nog onduidelijk welke huisvestingslasten gemeenten doorberekend krijgen nadat de brandweerkazernes verkocht zijn.</p>

Naam	Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard (RHC)
Doel	Uitvoering Archiefwetten en beheer van historische archieven en collecties en beschikbaarstelling ervan aan burgers en organisatie. Op grond van de Archiefwet-1995 moeten besturen van overheden ervoor zorgdragen dat hun archieven in goede en geordende en toegankelijke staat verkeren. Op grond van diezelfde wet zijn alle overheidsarchieven van 20 jaar en ouder in principe openbaar en voor iedereen kosteloos te raadplegen. Het RHC is belast met het wettelijk toezicht op het gemeentelijk beheer van nog niet overgebrachte archieven. In het kader van de invoering Wet revitalisering generiek toezicht is een groot deel van de inspectietaak van de provincie (toezicht op de zorg) m.i.v. 2013 overgedragen aan het RHC.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	Gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Lopik, Montfoort, Oudewater, Woerden en IJsselstein en het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden te Houten.
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : burgemeester V.J.H. Molkenboer
Financieel	Plv.lid : wethouder M.J. Schreurs
Bijdrage	Begroting 2014 € 172.082,- Begroting 2015 € 170.557,-
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	-
Inhoudelijke ontwikkeling	Vanuit de Archiefwet richt het RHC zich op het beheer van het oud archief en de uitvoering van de inspectietaak. Het fungeert voor de gemeente als historisch informatiecentrum, binnen de ruimte die er is nadat de niet-wettelijke taken van

het RHC werden afgebouwd.
 Het vergroten van de digitale toegankelijkheid van de archieven en collecties is een belangrijk speerpunt voor 2015.
 In 2014 is de website vernieuwd en is het technisch mogelijk om archiefbescheiden digitaal aan te bieden. Voor Woerden gaat het om het oud-rechterlijke archief (ook van Harmelen, Kamerik en Zegveld) en het notarieel archief van voor 1811, die behoren tot de meest opgevraagde bronnen.
 Archieven en bronnen die zijn ontsloten worden zoveel mogelijk op de website voor publiek beschikbaar gesteld. Natuurlijk blijft het mogelijk de studiezaal te bezoeken om onderzoek te doen of (bouw)dossiers in te zien.
 Daarnaast vraagt de verdere implementatie van het archieftoezicht in het kader van de Wet Revitalisering Generiek Toezicht aandacht. 2014 was vanuit de provincie aangemerkt als overgangsjaar, in 2015 zou dit proces moeten verlopen zoals bij invoering van de wet werd beoogd.

Risico's

2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer

Naam	Afalverwijdering Utrecht (AVU)
Doel	<p>De AVU is een gemeenschappelijke regeling ingevolge de Wet gemeenschappelijke regelingen en is in 1984 opgericht door de Utrechtse gemeenten en de provincie Utrecht. Deze gemeenschappelijke regeling heeft als doel een efficiënte en uit oogpunt van milieuhygiëne verantwoorde wijze van overslag, transport en verwerking van huishoudelijke en andere categorieën van afvalstoffen (geen bedrijfsafval) voor de deelnemende gemeenten te organiseren.</p> <p>Namens de gemeenten voert de gemeenschappelijke regeling AVU de regie op de overslag, het transport, de bewerking en de verwerking van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval. Ook organiseert en regisseert de AVU de papierinzameling, de glaszameling en de inzameling van oude medicijnen en injectienaalden (i.s.m. de Apothekersvereniging AVNM) in de provincie Utrecht en laat de AVU jaarlijks de sorteertanalyses van het restafval per gemeente uitvoeren.</p>
Bestuurlijk belang / betrokkenen	<p>De 26 gemeenten binnen de provincie Utrecht. Per 1 januari 2014 is de provincie uit de regeling getreden. Gezien het feit dat de provincie geen afval leverde en ook geen bijdrage betaalde, heeft dit geen financiële consequenties. De toezichhoudende taak verschuift hierdoor van het Rijk naar de provincie.</p>
Bestuurder vanuit onze gemeente	<p>Lid : wethouder M.H. Stolk Plv. Lid : wethouder C.J. van Tuijl</p>
Financieel	<p>Bijdrage Begroting 2014 € 789.524,- Begroting 2015 € 791.675,-</p> <p>Eigen vermogen -</p> <p>Vreemd vermogen -</p>
Financiële ontwikkeling	<p>De afvalstromen worden volgens afgesproken tarieven en methoden verwerkt. De huidige verwerkingscontracten voor brandbaar afval en gft lopen af op 31 december 2018, met de mogelijkheid deze met 2x één jaar te verlengen. Het contract voor de overslag van het afval uit de regio Utrecht loopt af op 31 december 2018 en kan niet worden verlengd. Momenteel geeft de AVU uitvoer aan het besluit de overslag van het afval in eigen beheer te gaan doen en onderzoekt samen met gemeente Utrecht (Stadswerken) de mogelijkheden voor de realisatie en exploitatie van een afvaloverslagstation in eigen beheer voor de regio Utrecht. Dit overslagstation moet op 1 januari 2019 in bedrijf zijn. In Ede exploiteert de AVU samen met Afval Combinatie De Vallei (ACV-groep) een afvaloverslagstation. Hier wordt het huishoudelijk afval van de bij de ACV-groep aangesloten gemeenten en de AVU-gemeenten uit de regio Veenendaal overgeslagen. Het afval van de gemeenten uit de regio Amersfoort wordt bij ROVA in Amersfoort overgeslagen. De AVU is aandeelhouder van ROVA.</p> <p>Afalstoffenbelasting: In de Begrotingsafspraken 2014 van het kabinet is opgenomen dat er een afvalstoffenbelasting zal worden ingevoerd die vanaf 2015 100 miljoen euro moet opbrengen. Het tarief zal € 13,00 per ton bedragen voor zowel het afval dat wordt aangeboden om te storten als het afval dat wordt aangeboden om te verbranden. Het Belastingplan wordt na Prinsjesdag behandeld in de Tweede en Eerste Kamer. Deze belasting is reeds opgenomen in de begroting 2015 van de gemeente Woerden.</p>
Inhoudelijke ontwikkeling	<p>De AVU ontwikkelt voortdurend initiatieven om aan haar doelstellingen te voldoen. Naast de provinciebrede interpretatie van de gegevens die komen uit de sorteertanalyses, verdiept de AVU zich in de CO2-berekeningen en ondersteunt de gemeenten daarin met kennis en advies. Met ingang van 1</p>

Risico's	<p>januari 2015 zijn de gemeenten zelf verantwoordelijk voor de inzameling, de overslag, het transport, de sortering en de vermarkting van ingezameld kunststof verpakkingsafval. Uit marktonderzoek is gebleken dat samenwerking van gemeenten op grote schaal in verband met een zo groot mogelijk aan te bieden volume van groot belang is. Om die reden hebben de AVU, Circulus/Berkel Milieu, GAD, ROVA en AREA de overslag, het transport, de sortering en de vermarkting van ingezameld kunststof verpakkingsafval gezamenlijk Europees aanbesteed. De opdracht zal naar verwachting in het derde kwartaal van 2014 kunnen worden gegund.</p> <p>Daarnaast is door de deelnemers aan de AVU gevraagd een advies te geven over de aanbiedingen die Wecycle en WEEE hebben gedaan voor de inzameling en verwerking van elektrische en elektronische apparatuur. Ten slotte behartigt de AVU de strategische belangen van de deelnemende gemeenten door onder andere wetgeving en beleidsmaatregelen inzake afvalverwijdering te monitoren en te reageren waar nodig. Steeds vaker wordt de AVU als representant van een groot aantal gemeenten (als ware de AVU een brancheorganisatie), reeds in het ontwerp stadium van wet- en regelgeving of van projecten betrokken. Vanuit die rol is de AVU in staat de deelnemende gemeenten op een goede wijze desgevraagd te adviseren.</p> <p>In principe kent de AVU geen risico's. Alleen wanneer een grote contractpartner haar verplichtingen niet na kan komen zou een nieuwe overeenkomst meerkosten met zich mee kunnen brengen. Deze meerkosten worden dan wel weer doorberekend aan de deelnemende gemeenten.</p>
----------	--

Naam	Recreatieschap Stichtse Groenlanden
Doel	Recreatieschap Stichtse Groenlanden is één van de schappen die valt onder het breder verband: Recreatie Midden-Nederland. De regeling is getroffen ter behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de gemeente op het terrein van recreatie, natuur en landschap. Hieronder wordt begrepen de instandhouding en verbetering van voorzieningen en voor het hele grondgebied van de deelnemende gemeente een samenhangend beleid op het gebied van de openluchtrecreatie alsmede de natuur- en landschapsbescherming te ontwikkelen.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De gemeentebesturen van Woerden, Utrecht, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Houten, IJsselstein, Lopik, De Bilt en Provinciale Staten van Utrecht.
Bestuurder vanuit onze gemeente	<p>Lid : wethouder M.H. Stolk</p> <p>: wethouder Y. Koster-Dreese</p> <p>Plv. Leden : wethouder M.J. Schreurs</p> <p>: burgemeester V.J.H. Molkenboer</p>
Financieel	
Bijdrage	Begroting 2014 € 166.263,- Begroting 2015 € 169.674,-
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	Om op termijn tot een structureel gezonde begroting te komen, vindt het dagelijks bestuur het zeer gewenst de private sector meer te laten dragen, zowel in inkomsten en voorzieningen als in beheer. Het dagelijks bestuur ziet daar kansen, maar vraagt ook nadrukkelijk de medewerking van gemeenten, die ontwikkelingen op recreatieterreinen in handen hebben die kunnen zorgen voor nieuwe voorzieningen, nieuwe attracties, nieuwe beleving en meer eigen inkomsten. Voorbeelden zijn het Oortjespad (waar wordt gezocht naar mogelijkheden voor uitbreiding van private exploitatie), en het overleg over de inrichting en exploitatie van de Cattenbroekerplas.
Inhoudelijke ontwikkeling	<p>Ontwikkelingen die gepland zijn en relatie hebben met de gemeente Woerden:</p> <p>Het fietsknooppuntensysteem wordt in 2014/2015 geoptimaliseerd. Op Woerdens grondgebied betekent dit dat de nieuwe oversteek over de Grecht (de pont 'De Toegang'), binnen dit knooppuntensysteem wordt opgenomen.</p> <p>Er wordt een sloepennetwerk aangelegd, waarmee Woerden en omliggende gemeenten via een knooppuntensysteem over het water op elkaar worden aangesloten.</p> <p>Een wandelknooppuntensysteem wordt in 2014/2015 gerealiseerd, waarbij tevens een digitale wandelplanner wordt geïntroduceerd.</p> <p>Voor Oortjespad worden nieuwe recreatiemogelijkheden toegevoegd, wat een uitbreiding van private exploitatie en tegelijkertijd een afbouw van publieke bijdragen betekent.</p> <p>In het kader van het uitbreiden van het recreatieaanbod, wordt bekeken hoe inrichting en exploitatie van de Cattenbroekerplas vorm kan krijgen.</p>

Risico's	<p>Meer dan in het verleden zal worden gezocht naar mogelijkheden voor evenementen binnen het recreatieaanbod van het recreatieschap. Inkomsten uit evenementen betekenen meer mogelijkheden voor ontwikkelingen als fiets- en wandelpaden.</p> <p>In het coalitieprogramma is een efficiëntiekorting opgenomen voor de verbonden partijen vanaf het jaar 2016. Dit voornemen wordt op dit moment niet door andere gemeenten gedeeld.</p>
----------	---

3. Sociaal domein

Naam	Ferm Werk
Doel	Ferm Werk is de uitvoeringsorganisatie van vier gemeenten op het terrein van Participatie, Werk & Inkomen. De vier deelnemende gemeenten hebben alle taken van hun sociale diensten ondergebracht bij Ferm Werk inclusief het daarmee verbonden operationele beleid. De dienstverlening die Ferm Werk verzorgt betreft het uitvoering geven aan taken in het kader van de Wet Werk en Bijstand, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers en de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen. Daarnaast geeft Ferm Werk uitvoering aan de Wet Sociale Werkvoorziening en het Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen. Tot de taken van Ferm Werk behoort het op basis van genoemde regelgeving verstrekken van uitkeringen en overige inkomensondersteuning en het uitvoering geven aan in de regelgeving aangegeven activiteiten ter bevordering van participatie en re-integratie in het arbeidsproces.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De gemeentebesturen van Woerden, Montfoort, Oudewater en Bodegraven-Reeuwijk. De deelnemende gemeenten hebben in het bestuur stemrecht naar rato van het aantal inwoners. Dit komt er op neer dat de gemeente Woerden 60% van de stemmen in het Algemeen Bestuur heeft. Besluiten worden genomen met 2/3 meerderheid van stemmen.
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : wethouder Y. Koster-Dreese en raadslid S. van Hameren Plv. leden: wethouder J.I.M. Duindam en raadslid G. Becht.
Financieel	Begroting 2015 € 18.432.721,-
Bijdrage	
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	<p>In de afgelopen jaren zijn tekorten opgetreden bij het verstrekken van uitkeringen (het zogenaamde BUIG-budget) en de uitvoering van de WSW. Beide zijn moeilijk te beïnvloeden. De rijksoverheid bezuinigt op het BUIG-budget in de veronderstelling dat het aantal uitkeringen zal afnemen onder invloed van de economische opleving. In de aantallen WWB'ers is dat nog niet merkbaar. Het zogenaamde subsidietekort WSW bestaat al jaren en neemt toe. Ferm Werk verricht maximaal inspanningen om het aantal uitkeringen te beperken (selectie aan de poort, inzet op uitstroom naar betaald werk) en het genereren van toegevoegde waarde uit productie en dienstverlening ter dekking van het subsidietekort WSW.</p> <p>In de afgelopen jaren heeft de gemeente Woerden extra gelden ingezet ter bevordering van participatie en re-integratie. Deze extra middelen werden ter beschikking gesteld van (de voorloper van) Ferm Werk. In 2014 is besloten een deel (€ 240.000,-) van deze extra middelen (ongeveer € 800.000,-) niet rechtstreeks ter beschikking te stellen aan Ferm Werk. Voor 2015 is besloten het gehele budget aan extra eigen middelen niet meer rechtstreeks ter beschikking aan Ferm Werk te stellen. Dat wil niet zeggen dat deze gelden niet besteed worden aan participatie-activiteiten die worden uitgevoerd door Ferm Werk. Slechts dat daarover aparte afspraken worden gemaakt en dat er een mogelijkheid is de gelden bij derden te besteden.</p> <p>In het kader van aanvullende maatregelen ten behoeve van de begroting 2015-2018 is het budget eigen middelen van het participatiebudget verlaagd met € 250.000,- in 2015, € 400.000,- in 2016, € 300.000,- in 2017 en € 250.000,- in 2018.</p>
Inhoudelijke ontwikkeling	Ferm Werk bestaat sinds 1 januari 2014. Op die datum zijn de sociale diensten van vier gemeenten samengegaan met het WSW-bedrijf. Geconstateerd moet worden dat de samenvoeging niet zonder hobbels verloopt. De ervaring leert dat systemen en processen moeilijk op elkaar aan te sluiten zijn en dat het tijd kost een uniforme werkwijze te ontwikkelen. Met het oog op het overwinnen van deze problemen is een verbeterprogramma ontwikkeld en is aan de deelnemende gemeenten gevraagd daarvoor financiële middelen vrij te maken.

	Voor Woerden geldt dat deze middelen zijn gevonden binnen de extra middelen die toch al aan Ferm Werk ter beschikking werden gesteld.
	Tegelijkertijd bereidt Ferm Werk zich voor op de invoering van de Participatiewet. Regionaal wordt deelgenomen aan overleggen die moeten leiden tot een uniform instrumentarium van loonwaardebepaling, bepaling van het recht op loonkostensubsidie en een integrale, regionaal afgestemde, werkgeversbenadering.
Risico's	2015 wordt een belangrijk jaar. Dan wordt duidelijk welke consequenties de invoering van de Participatiewet heeft en in hoeverre Ferm Werk voldoende is uitgerust om taken in dit verband uit te voeren. Risico's komen vooral voort uit de economische ontwikkelingen. Daarbij is van belang of de economische opleving inderdaad doorzet en leidt tot minder uitkeringen en minder uitgaven aan inkomensondersteuning. Daarnaast is relevant dat Ferm Werk de werkgeversbenadering verder ontwikkelt en maximaal gebruik maakt van de mogelijkheden die het Woerdens bedrijfsleven biedt.

Naam	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)
Doel	Het in stand houden van een dienst van gemeenten ter uitvoering van de taken bij of krachtens de Wet publieke gezondheid opgedragen aan de colleges op het gebied van de publieke gezondheid.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	Alle 26 gemeenten van de provincie Utrecht houden de gemeenschappelijke regeling in stand. Met ingang van 2014 is er 1 regeling voor zowel de stad Utrecht als de overige gemeenten. Vanaf 2014 heet de GGD niet langer 'GGD Midden Nederland' maar: 'GGD regio Utrecht' (GGDrU).
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : wethouder Y.Koster-Dreese
Financieel	Plv. lid : wethouder J.I.M. Duindam
Bijdrage	Begroting 2014 € 618.680,- Begroting 2015 € 598.507,- (€ 11,49 per inwoner + inspecties kinderopvang).
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	Naast de regulierbijdrage aan de GGD regio Utrecht wordt met ingang van 2015 ook de JGZ 0-19 jaar door de GGD regio Utrecht uitgevoerd. Hiervoor is € 169.000,- verschuldigd.
Inhoudelijke ontwikkeling	JGZ is nu van 0-19 jaar belegd bij de GGD.
Risico's	De deelnemende gemeenten staan garant voor de betaling van rente en aflossing van de door de GGD aangegane geldlening en rekening-courant overeenkomsten. De garantstelling geschiedt naar verhouding van de inwonertallen op 1 januari van het jaar waarin de garantieverplichting tot stand is gekomen.

4. Cultuur, economie en milieu

Naam	Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)
Doel	De Omgevingsdienst ondersteunt en adviseert de gemeente Woerden bij het uitvoeren van milieutaken en het ontwikkelen van beleid voor milieu en duurzaamheid. De ODRU levert een bijdrage aan het realiseren van een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving en het versterken van de bestaande milieukwaliteit door inwoners, bedrijven en overheden te stimuleren tot milieuvriendelijk handelen en gedrag. De doelstellingen voor milieu en duurzaamheid zijn vastgelegd in het Integraal Handhavingplan Woerden 2012-2014, het Milieuprogramma 2015 en het Actieprogramma Duurzaamheid 2015-2016. Voor de uitvoering van de milieutaken is de programmabegroting van de gemeente leidend. Binnen dit financiële kader wordt jaarlijks een Uitvoeringsprogramma (UVP) opgesteld. Dit zijn de kaders waarbinnen de Omgevingsdienst haar taken uitvoert.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De gemeentebesturen van Bunnik, De Bilt, Montfoort, Oudewater, Renswoude, Rhenen, De Ronde Venen, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vianen, Woerden, Wijk bij Duurstede en Zeist (IJsselstein).
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : wethouder C.J. van Tuijl Plv. lid : wethouder M.H. Stolk
Financieel	Conform de gemeenschappelijke regeling dragen de 14 deelnemende gemeenten gezamenlijk het risico voor de Omgevingsdienst.

Bijdrage	Begroting 2014 € 1.147.922,- Begroting 2015 € 1.213.980,-
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	-
Inhoudelijke ontwikkeling	Per 1 juli 2012 is de Omgevingsdienst Regio Utrecht ontstaan uit het samengaan van de Milieudienst Zuid Oost Utrecht en de Milieudienst Noord West Utrecht.
Risico's	Op een deel van het eigen vermogen van de Milieudienst rusten diverse bestemmingen zodat het weerstandsvermogen van de Milieudienst zich beperkt tot de algemene of egaliseringsreserve. Om het weerstandsvermogen van de Milieudienst te verbeteren is afgesproken dat indien enig jaar een batig saldo oplevert, dit saldo wordt toegevoegd aan het weerstandsvermogen. Het totale weerstandsvermogen mag in enig jaar niet meer zijn dan 10% van de jaaromzet. Indien door toevoeging van een batig saldo de 10% wordt overschreden, dan wordt het meerdere gerestitueerd aan de deelnemers in verhouding tot de door hen afgenomen uren. Indien enig exploitatiejaar een nadelig saldo oplevert en het weerstandsvermogen ontoereikend is om dit saldo te dekken, stelt het bestuur een plan vast dat is gericht op het afbouwen en/of dekken van dit nadelig saldo. Het algemeen bestuur bepaalt dan wat de deelnemende partijen zullen bijdragen. Het risico is aanwezig dat bij de vorm van de RUD (regionale uitvoeringsdienst) de Milieudienst als zodanig geen bestaansrecht houdt. In dat geval ontstaan mogelijke frictie- en/of liquidatiekosten voor de deelnemende gemeenten. i

5. Jeugd, sport en onderwijs

Naam	Gemeenschappelijke regeling voor het toezicht op het openbaar primair en speciaal onderwijs
Doel	<p>De gemeente Woerden is van mening dat een verzelfstandigd bestuur voor het openbaar primair onderwijs de beste mogelijkheden biedt om het autonome beleidsvoerende vermogen van het openbaar primair onderwijs te versterken. De volgende motieven spelen hierbij een rol:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Het schoolbestuur kan los van de politieke verhoudingen en opvattingen een eigen koers uitzetten; ● Het schoolbestuur kan zich, door een scheiding van lokale en bestuurlijke taken, concentreren op één bestuurlijke taak, namelijk het in stand houden, bevorderen en verbeteren van het openbaar primair onderwijs; ● Het schoolbestuur kan een eigen financieel beleid en beheer ontwikkelen dat is gericht op de belangen van het openbaar primair onderwijs; ● Het schoolbestuur kan zich in het overleg over de verdeling van de lokale (onderwijs)middelen, net als de overige schoolbesturen, als onbelemmerd belanghebbende presenteren; ● Direct en indirecte betrokkenen (ouders, personeelsleden, inwoners en maatschappelijke organisaties) kunnen eenvoudiger invloed uitoefenen op het bestuur. <p>Het bestuur van het openbaar primair onderwijs in Woerden is opgedragen aan Stichting Klasse in Gouda.</p>
Bestuurlijk belang / betrokkenen	Gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Waddinxveen en Woerden
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : wethouder J.I.M. Duindam
Financieel	<p>Het GTO wordt in haar werkzaamheden vanuit een of meerdere gemeenten ambtelijk bijgestaan. Het GTO regelt in overleg met de betrokken gemeenten de bemensing van de ambtelijke ondersteuning en de toerekening van de hieruit voortvloeiende kosten naar de deelnemende gemeenten.</p> <p>Jaarlijks stelt het GTO hiervoor een ontwerpbegroting op. De ontwerpbegroting met toelichting wordt aan de gemeenteraad ten minste zes weken voordat het GTO deze vaststelt, opgestuurd. De gemeenteraad kan gedurende deze termijn zijn zienswijze over de ontwerpbegroting aan het GTO doen toekomen. Na vaststelling stuurt het GTO de begroting aan Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland. Van de inzending doet het GTO mededeling aan de gemeenteraad. De gemeenteraad kan na ontvangst van het bericht van inzending bij Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, zijn zienswijze naar voren brengen.</p> <p>Het GTO zendt de jaarrekening binnen twee weken na vaststelling aan Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland. Het besluit van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland over de vaststelling van de rekening strekt de leden van het GTO tot decharge.</p>

Bijdrage	Begroting 2014 € 1.588,- Begroting 2015 € 1.509,-
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	-
Inhoudelijke ontwikkeling	-
Risico's	-

6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

Naam	Stichting Urgentieverlening West-Utrecht
Doel	Het verlenen van urgentieverklaringen voor een huurwoning aan woningzoekenden in de regio West Utrecht. De verklaringen worden afgegeven door de stichting op basis van sociale en medische indicaties. Deze worden opgesteld door een maatschappelijk werker en externe medische geneeskundigen. Er is geen eigen visie van de stichting voor de realisatie van de doelstellingen uit de programma's van de begroting. De stichting voert de Regionale Huisvestingsverordening 2013 gemeente Woerden gedeeltelijk uit bij mandaatbesluit van de deelnemende gemeenten.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De gemeenten Stichtse Vecht, De Ronde Venen, Woerden, Montfoort, Oudewater en Lopik.
Bestuurder vanuit onze gemeente	Lid : wethouder M.H. Stolk (wethouder M.J. Schreurs is plaatsvervanger)
Financieel	
Bijdrage	Begroting 2014 € 18.328,- Begroting 2015 € 18.328,-
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	-
Inhoudelijke ontwikkeling	Per 1 augustus 2013 is een nieuw contract met Het Vierde Huis ingegaan waarbij alle SUWU-werkzaamheden aan deze organisatie worden uitbesteed. Vanuit de betrokken gemeenten is er een urgentiecommissie die een advies geeft over de urgentieaanvragen.
Risico's	Bij een grote toename van urgentieaanvragen, zal het budget niet kostendekkend zijn. Gezien in inrichting van het voortraject waarbij een intake plaatsvindt, is dit risico beperkt.

7. Algemene inkomsten

Naam	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Openbaar belang	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De strategie van de bank is gericht op het behouden van substantiële marktaandeelen in het Nederlands maatschappelijk domein en het handhaven van een excellente kredietwaardigheid (Triple A). Daarnaast streeft zij naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders. De BNG biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren. Daarnaast neemt zij deel aan projecten in de vorm van publiek-private samenwerking.
Doel	Eventuele kortlopende en langlopende leningen aangaan en deposito's uitzetten. Daarnaast heeft de gemeente afgelopen jaren aandelen van de bank in haar bezit. Op deze aandelen wordt jaarlijks dividend ontvangen.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De gemeente Woerden heeft geen zetel in het bestuur en de raad van commissarissen van de BNG. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut (publieke sector).
Bestuurder vanuit onze gemeente	Geen deelname in het bestuur. Wel zeggenschap door het bezit van aandelen.
Financieel	De bank is een structuurvenootschap. De Staat is houder van de helft van de

	aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap. De gemeente Woerden bezit 123.201 aandelen (= 0,225% van het totaal aantal aandelen).
Bijdrage	Begroting 2014 € 140.000,- Begroting 2015 € 156.000,-
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	
Inhoudelijke ontwikkeling	Het te ontvangen dividendbedrag blijft in deze nog steeds onzekere economische tijden een onzekere factor. De BNG moet gaan voldoen aan de nieuwe eisen die een maximum stellen aan de verhouding tussen eigen vermogen en balanstotaal. Om hieraan te voldoen moet de BNG het eigen vermogen versterken. Zo heeft de BNG, om haar eigen vermogen te versterken, het dividend in 2012 fors verlaagd. Verder moet blijken hoe het verplichte schatkistbankieren, de bankenbelasting en de wet Hof invloed hebben op de winst van de BNG en de bijbehorende dividenduitkeringen. Voornamelijk is het uitgangspunt voor 2015 dat de hoogte van de dividenduitkering (gebaseerd op de uitkering in 2013 en 2014) wel iets hoger uit zal vallen dan in 2014.
Risico's	

Naam	Vitens
Openbaar belang	De kernactiviteiten zijn winning, productie en levering van (drink)water aan particulieren en bedrijven. Vitens is in 2002 ontstaan door fusie van de drinkwaterbedrijven Nuon Water, Waterbedrijf Gelderland en Waterleiding Maatschappij Overijssel. In 2006 is Vitens verder gefuseerd met Hydron Flevoland en Hydron Midden-Nederland. Vitens is een publiek bedrijf. De aandelen van de NV zijn (in)direct in handen van provinciale en gemeentelijke overheden
Doel	De visie over Vitens in relatie tot de realisatie van de doelstelling zoals die is opgenomen in programma 7 van de begroting betreft financieel belang. De gemeente heeft Vitens als verbonden partij opgenomen om zo bij te dragen aan een duurzaam goede, evenwichtige financiële positie van de gemeente.
Bestuurlijk belang / betrokkenen	De gemeente Woerden is aandeelhouder en heeft daarmee stemrecht. De gemeente heeft 45.284 aandelen (0,9% van het totaal aantal aandelen) in haar bezit. Betrokken zijn diverse gemeenten en provincies.
Bestuurder vanuit onze gemeente	Geen deelname in het bestuur. Wel zeggenschap door het bezit van aandelen.
Financieel	
Bijdrage	Begroting 2014 € 120.700,- Begroting 2015 € 120.000,-
Eigen vermogen	-
Vreemd vermogen	-
Financiële ontwikkeling	Het uitgangspunt voor 2015 is dat de hoogte van de dividenduitkering op het niveau van 2014 blijft.
Inhoudelijke ontwikkeling	
Risico's	

Paragraaf 3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

De financiële positie van een gemeente bestaat uit de exploitatie en het eigen vermogen. Het niet geormerkte vermogen (= de beschikbare weerstandscapaciteit) is van belang om te bepalen of de gemeente financieel gezond is, wat mede afhankelijk is van het risicoprofiel.

Voor het beoordelen van de financiële positie is daarom inzicht nodig in de omvang en achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in het vermogen van de gemeente Woerden om niet gedekte risico's op te vangen.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Wettelijk kader

De gemeente heeft voor wat betreft het weerstandsvermogen en risicobeheersing met een aantal wetten en toezichthoudende partijen te maken: gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), Rijk, provincie Utrecht en accountant. De informatie die in deze paragraaf is opgenomen is vooral gebaseerd op het BBV. Het BBV schrijft voor dat in deze paragraaf een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, een inventarisatie van de risico's en het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's is opgenomen.

Gemeentelijk beleid

Het college heeft in 2009 de nota risicomangement vastgesteld. Kern hiervan is dat binnen het risicomangement drie fasen worden onderscheiden: het identificeren van risico's, het analyseren van risico's en het voorkomen en beheersbaar maken van risico's. Belangrijker is echter dat medewerkers risicomangement zien en ervaren als een onderdeel van hun reguliere werk. Op deze wijze is er een voortdurend actueel overzicht van de bestaande risico's en de stand van zaken met betrekking tot de beheersmaatregelen. Belangrijk, omdat het managen van de risico's de kans op doelrealisatie vergroot.

Ten aanzien van de aanwending van de weerstandscapaciteit is het door het college gevoerde beleid:

- Treffen van maatregelen ter beperking van de schade.
- Voor zover de schade niet kan worden beperkt, analyseren we in hoeverre de kosten kunnen worden betaald uit de daarvoor bedoelde programmabudgetten. Dit geldt ook voor de kosten die aan het treffen van de maatregelen zijn verbonden.
- Als dat niet mogelijk of bestuurlijk ongewenst is, wordt een beroep gedaan op de aanwezige weerstandscapaciteit.

3. Beschikbare weerstandscapaciteit

Zoals er sprake is van incidentele en structurele risico's, is er ook sprake van incidentele en structurele weerstandscapaciteit. In onderstaande tabel is opgenomen welke onderdelen kunnen worden onderscheiden binnen onze gemeente en in hoeverre deze structureel of incidenteel is. Conclusie op basis van dit overzicht is dat er aanmerkelijk meer incidentele dan structurele dekking is. Dit is geen probleem. Bij de kwantificering van de risico's wordt hier rekening mee gehouden door structurele risico's dubbel te laten meetellen. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat binnen een tijdsbestek van 3 tot 4 jaar een structureel risico kan worden opgevangen, waarbij in het eerste jaar de impact 100% bedraagt, het tweede jaar 75%, het derde 25% en het vierde 0%.

		Begroting 2015	Begroting 2014	Rekening 2013
1. Algemene reserve	inc	€ 39.764	€ 9.192	€ 6.567
2. Stille reserves	inc	€ -		
3. Onvoorzien	str	€ 53	€ 52	€ 52
Totaal		€ 39.817	€ 9.244	€ 6.619

Op de tabel is de volgende toelichting te geven:

- Algemene reserve. De incidentele weerstandscapaciteit van de gemeente Woerden wordt hoofdzakelijk gevormd door de algemene reserve. Andere reserves worden niet meegerekend, omdat hiervoor een bestemming in de begroting is opgenomen. De stijging van de reserves wordt veroorzaakt door de herschikking van de reserves waartoe de raad heeft besloten.
- Stille reserves. De stille reserves van de gemeente Woerden worden vanwege hun speculatieve karakter op 0 gewaardeerd.
- Post onvoorzien. Ter dekking van onvoorzien begrotingsuitgaven in de loop van het jaar is in de begroting een budget onvoorzien opgenomen. Dit budget is gebaseerd op een norm van € 1,00 per inwoner.

4. Risico's

De onderstaande tabel bevat een overzicht van de risico's die na toepassing van de beheersmaatregelen een financieel (rest)risico van € 50.000,- of meer laten zien en waarvoor geen voorziening of vereveningsreserve in het leven is geroepen (peildatum: augustus 2014). Het overzicht toont 17 van de in totaal 102 geïnventariseerde risico's. Deze risico's vertegenwoordigen in euro's uitgedrukt 81% van het totaal aan risico's. Wij presenteren alleen de risico's van € 50.000,- of meer om focus te houden op de risico's die substantieel van aard zijn. De risico's kleiner dan € 50.000,- zijn als totaalregel onder aan de tabel opgenomen.

Doelstelling/ product	Oorzaak/ onzekerheid	Risico/ effect	I/ S	Beheersmaatregel	Uitgevoerd	Stand van zaken	Kans x omvang	
<i>2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer</i>								
a	Openbare verlichting	Sterk verouderd areaal. Eigenaar w il niet in vernieuwing investeren.	Doelstellingen op gebied van energie en milieu w orden niet bereikt	I	Overname areaal en zelf op de markt zetten	Ja	Het contract met Citytec is opgezegd. Onderhandelingen ter overname van het areaal zijn gaande. Dit kan tot incidenteel hogere lasten leiden.	€ 88
b	lbor	Beleidsmatige keuze voor lage kw aliteitsniveaus	Claims t.g.v. ongevallen e.d. die door de lagere kw aliteit van de infrastructuur kunnen ontstaan	I	Een duidelijk overzicht van de gebieden met de laagste kw aliteitskeuze en de slechtste huidige gesteldheid levert inzicht in de meest urgente verbeteringen	Ja	De keuze voor een relatief laag onderhoudsniveau is nog steeds actueel. Het risico neemt daardoor niet af.	€ 500
c	lbor	Bij de uitbreiding van het areaal is onvoldoende rekening gehouden met verhogingen van het budget.	Budgettekort	S	Het beschikbare budget en de conditieniveau's voor het lbor zullen jaarlijks vastgesteld worden. Hierdoor kan w orden geanticipeerd op de uitbreiding.	Ja	Onderzoek naar de areaaluitbreiding en de financiële gevolgen is gestart.	€ 1.125
d	lbor	Keuze voor lage kw aliteitsniveaus	De kw aliteit zakt onder een aanvaardbaar niveau. Wettelijke verplichtingen nopen tot het verrichten van achterstallig onderhoud. Het budget hiervoor is ontoereikend.		Evaluatie van de lbor-systematiek		De evaluatie is gestart.	€ 563
e	lbor	Marktw erking	Tekort of overschot	I	Een meerjaren onderhouds-perspectief zorgt voor inzicht in de te verw achten uitgaven voor een langere periode. Mee- en tegenvallers kunnen hierdoor gespreid w orden, w aardoor de druk op het budget minder ad hoc w ordt. Echter kan er nooit volledige grip op de marktw erking zijn.	Ja	Er is gestart met een functioneringscheck van het lbor (niet de systematiek, maar w el w ijze van anticiperen door bestuur). Hierop kunnen vervolgstappen geformuleerd w orden om meer inzicht te krijgen.	€ 94
<i>Subtotaal</i>							€	2.370

Doelstelling/ product	Oorzaak/ onzekerheid	Risico/ effect	I/ S	Beheersmaatregel	Uitgevoerd	Stand van zaken	Kans x omvang
3. Sociaal Domein							
a Sociaal Domein	Decentralisatie van taken van Rijk naar gemeente; Korte implementatietijd; Overdracht gaat direct met taakstellingen gepaard.	Ondanks alle inspanningen rond de transitie is het risico aanwezig dat niet alle taken op het gewenste ambitieniveau voor het beschikbaar gestelde budget uitgevoerd kunnen worden.	S	Binnen het programma TSD worden de risico's periodiek geïnventariseerd, geanalyseerd en worden beheersmaatregelen bepaald. De risico's die geïnventariseerd zijn kunnen in principe worden afgedekt vanuit de WMO-reserve. Omdat de inschatting van de risico's nog een hoog theoretisch en onzeker karakter heeft wordt naast deze beheersmaatregel voorgesteld (de ondergrens van) het weerstandsvermogen voor 2015 te verhogen.	J	Naast de onderkende beleidsmatige risico's uit het programma TSD (die in principe gedekt zijn) blijven de "oude" risico's van kracht. Deze risico's hebben te maken met het openeinde-karakter van de verschillende sociale voorzieningen en het feit dat de uitvoering op afstand is gezet.	€ 1.125
5. Sport en onderwijs							
a Basisonderwijs: sobere en doelmatige huisvesting, incl. eerste inrichting met meubilair en onderwijsleerpakket	Ontwikkeling van het aantal leerlingen in het basisonderwijs	Tekort aan lokalen resp. verplicht bijbouw en aanvulling eerste inrichting cq. Overschot aan lokalen resp. afstoten lokalen	I	Op basis van nieuwe leerlingprognoses de capaciteitbehoefte bepalen.	Ja	De nieuwe leerlingprognose is eind 2014 beschikbaar. Op basis van deze prognose wordt een nieuw integraal huisvestingsplan opgesteld.	€ 131
b Basisonderwijs: sobere en doelmatige huisvesting in relatie tot recente kabinetvoornemens	Decentralisatie buitenonderhoud schoolgebouwen en basisonderwijs per 1 januari 2015	Bruidschatsregeling in schrijnende gevallen	I	Er is een landelijke voorziening in het leven geroepen. De kans dat er na toepassing van deze regeling schrijnende gevallen overblijven is aanzienlijk minder.	Ja	Het ziet er naar uit dat de doordecentralisatie doorgaat. De vraag is alleen nog in hoeverre sprake zal zijn van schrijnende gevallen.	€ 88
c Voortgezet onderwijs: sobere en doelmatige huisvesting, incl. eerste inrichting met meubilair en onderwijsleerpakket	Ontwikkeling van het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs	Aanvulling eerste inrichting + overname financiële lasten Kalsbeek College i.v.m. voorinvestering in 3e gymzaal Brediuslocatie	I	2-jaarlijkse leerlingprognose + beleid rond maximale gebouw grootte per wijk + reserve eerste inrichting + aanpassing onderwijshuisvestingsverordening + onderzoek naar destijds gemaakte afspraken inzake 3e gymzaal en mogelijkheden gespreide financiering.	J	Uit onderzoek blijkt dat er in het verleden geen afspraken zijn gemaakt. Inmiddels is een juridisch traject gestart.	€ 188
d Onderwijshuisvesting	Constatering van eventuele aansprakelijkheid voor asbest(verwijdering)	Budgetoverschrijding	I	Er is meerwerk gedeclareerd, dat de gemeente niet voor haar rekening neemt. Dit wordt met de schoolbesturen besproken.	Ja	Het overleg met de schoolbesturen heeft niet het gewenste resultaat gehad. Een juridisch traject is gestart.	€ 88
e Begeleidingskosten buitenonderhoud	De Raad van State heeft een uitspraak gedaan, op grond waarvan schoolbesturen met terugwerkende kracht mogelijk aanspraak kunnen maken op een vergoeding van kosten.	Budgetoverschrijding	I	Juridisch uitzoeken. Omvang inventariseren. Overleg met schoolbesturen starten.	Ja	Aanspraak en omvang worden momenteel onderzocht.	€ 131
Subtotaal							€ 626
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen							
a Kamerik NOI	Vertraging in de planning van de ontwikkelingen Fase 3 en 4, door slechte afzetbaarheid van de woningen	Door de slechte afzetbaarheid van de woningen kan een vertraging optreden van ca. 3 tot 5 jaren, rente over de boekwaarde	I	Dat de projectleider strakker gaat sturen op deadlines, om het stedenbouw kundig plan, om het zoeken naar mogelijke alternatieven (CPO, doelgroepbenadering, e.d.) die beter verkoopbaar zijn.	Ja	Fase 3 wordt gedeeltelijk in CPO uitgegeven, verwachting is dat de vraag gering is: dit is geprobeerd en vooralsnog zonder succes. De alternatieven moeten onderzocht worden.	€ 88

Doelstelling/ product	Oorzaak/ onzekerheid	Risico/ effect	I/ S	Beheersmaatregel	Uitgevoerd	Stand van zaken	Kans x omvang	
Bedrijfsvoering								
a	Samenvoeging ambtelijke organisaties Woerden en Oudewater	Er zitten verschillen in systemen, w erk w ijze, kw aliteit, processen, enz, enz.	I	Systemen en w erk w ijzen moeten op elkaar afgestemd w orden. Dit kost tijd en geld. Bovendien kan het in de praktijk betekenen dat er voor Oudewater juist meer gedaan moet w orden dan nu het geval is.	Binnen het programma WOW w orden de risico's geïnventariseerd en geanalyseerd. Beheersmaatregelen w orden vastgesteld en uitgevoerd.	Nee	Risico is binnen het programma onderkend en er w ordt op gestuurd.	€ 166
Bec	Samenvoeging ambtelijke organisaties Woerden en Oudewater	Betreft een taakstelling in het kader van de businesscase Woerden-Oudewater, w elke mogelijk voor een deel niet behaald w ordt.	S	Niet halen van bezuinigingen	Binnen het programma WOW w orden de risico's geïnventariseerd en geanalyseerd. Beheersmaatregelen w orden vastgesteld en uitgevoerd.	Ja	Op dit moment w ordt een financieel overzicht gemaakt, dit is nog niet klaar tijdens het schrijven van dit stuk (=medio aug.2014)	€ 50
c	Juridische kw aliteitszorg van voldoende kw aliteit	Onvoldoende focus van organisatie en zeer beperkte capaciteit qua fte	S	Kostbare schadeclaims, rechtszaken, onvoldoende dossieropbouw . Uit kw aliteitsmetingen (Provincie, Rekenkamer, e.a. onderzoek) blijkt juridische spagaat	Extra fte benodigd	Nee	Administratieve taken nog niet naar secretariaat en leantrajectbezw aarschriften heeft geen verlichting betekend, extra inzet van secretaresse is niet gerealiseerd.	€ 50
d	Kaderstellend proces bij juridische producten: (mandaatregeling, actualisatie APV, subsidieverordening, inkoop, modellen, beleidsnota's, verordeningen en statuten).	Niet tijdig actualiseren kaders door w erkdruk/te krappe bezetting/ict-systeem w erkt niet goed	S	Financieel, juridisch en publicitair: indien kaders niet tijdig zijn bijgew erkt kan dit financiële, juridische en publicitaire gevolgen hebben;	Extra fte benodigd; aandacht/geld voor goed w erkend ict-systeem	Nee	ict-systeem is nog steeds een bottleneck, w aardoor zaken niet op Internet kunnen w orden gezet. Werkzaamheden w orden ad hoc ipv planmatig aangepakt ivm w erkdruk.	€ 50
e	Vennootschapsbelasting per 2016	Invoering van de Vpb voor gemeenten	S	Afhankelijk van hoe het organisatorisch is ingericht kan dit voordelige of nadelige gevolgen hebben	De gevolgen w orden momenteel door EY onderzocht middels een quick scan.	Ja	De quick scan w ordt momenteel uitgevoerd	€ 94
							€ 410	
Totaal risico's groter dan € 50.000							€ 4.619	
Risico's kleiner dan € 50.000							€ 1.081	
Totaal risico's							€ 5.699	

5. Niet kwantificeerbare risico's

Niet alle risico's zijn in een geldswaarde uit te drukken. Dat wil niet zeggen dat dergelijke niet-quantificeerbare risico's geen schade aan de gemeente kunnen berokkenen. Hier moet met name gedacht worden aan gebeurtenissen die imago schade tot gevolg hebben. Het spreekt voor zich dat dergelijke risico's om beheersmaatregelen vragen en een plek in deze paragraaf verdienen, wanneer de impact ervan groot kan zijn. Momenteel zijn er geen niet-quantificeerbare risico's die gemeld moeten worden.

6. Weerstandsvermogen

Het totaalbedrag aan kwantificeerbare risico's bedraagt € 5.699.000,-. Het is te verwachten dat het jaarlijkse totaal berekende bedrag aan risico's (sterk) fluctueert. Als wordt vastgehouden aan één vaste ratio tussen risico's en benodigde weerstandscapaciteit kan dat inhouden dat er in de exploitatie grote verschuivingen (lees: bezuinigingen) moeten worden ingeboekt om de norm te behalen. Dit wordt als onwenselijk gezien. Wel is het wenselijk dat er een norm wordt bepaald. Daarom is in overleg met de Auditcommissie een bandbreedte afgesproken. Die bandbreedte is:

- minimaal de totale netto waarde van de geïnventariseerde (rest)risico's (dit zijn de risico's waarvoor geen voorziening of vereveningsreserve in het leven is geroepen) en
- maximaal de totale netto waarde van de geïnventariseerde (rest)risico's maal een onzekerheidsfactor van 1,43. Deze onzekerheidsfactor gaat ervan uit dat de geïnventariseerde (rest)risico's 70% van de totale risico's vormen.

Sociaal domein

Vanaf 2015 is de gemeente volledig verantwoordelijk voor jeugdzorg, werk en inkomen en zorg aan langdurig zieken en ouderen. Door de uitbreiding van taken neemt de begroting aanzienlijk toe. Het

spreekt vanzelf dat wanneer zowel de verantwoordelijkheden als de exploitatie groter worden, ook de risico's toenemen. Hoewel in het programma Transformatie Sociaal Domein de risico's regelmatig geïventariseerd en geanalyseerd worden, is een betrouwbare kwantificering op basis van concrete risico's in het sociaal domein nog moeilijk te geven. Waar we met andere woorden mee te maken hebben, is het feit dat de onzekerheidsfactor (waar in het kader van bovengenoemde bandbreedte over gesproken wordt) een grotere rol is gaan spelen. Het college stelt de raad daarom voor om voor het begrotingsjaar 2015 de ondergrens van de bandbreedte naar boven toe bij te stellen. Concreet luidt het voorstel om daarbij uit te gaan van het totaal aan risico's, vermenigvuldigd met een onzekerheidsfactor van 1,18 (ervan uitgaande dat de geïventariseerde (rest)risico's 85% van de totale risico's vormen). De bandbreedte voor de benodigde weerstandscapaciteit is dan als volgt:

	Begroting 2015		Begroting 2014	
Beschikbare weerstandscapaciteit	€	39.817	€	9.244
Ondergrens benodigde weerstandscapaciteit (risico's x 1,18)	€	6.725	€	5.621
Weerstandvermogen ondergrens		5,9		1,6
Bovengrens benodigde weerstandscapaciteit (risico's x 1,43)	€	8.150	€	8.038
Weerstandvermogen bovengrens		4,9		1,2

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt is er ruimschoots dekking voor de risico's vanuit de beschikbare weerstandscapaciteit. Uitgaande van de ondergrens kunnen de risico's 5,9 maal gedekt worden. Bij de bovengrens is dit 4,9 maal. Oorzaak van de ruime dekking is een forse stijging van de beschikbare weerstandscapaciteit (door herschikking van de reserves).

Paragraaf 4 Bedrijfsvoering

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Bedrijfsvoering draait om het sturen en beheersen van de organisatie om de geplande resultaten zo effectief en efficiënt mogelijk te realiseren. Het gaat dus om antwoorden op hoe-vragen. Vraagstukken waar het college zich dagelijks mee bezighoudt. Er zijn ook thema's die de kaderstellende rol van de raad raken. Deze paragraaf gaat daarop in. Daarnaast wordt in financiële zin inzicht gegeven in de bedrijfsvoeringkosten.

2. Speerpunten

a. Organisatieontwikkeling

De belangrijkste organisatiekwestie voor 2015 is zonder twijfel de doorontwikkeling van de ambtelijke integratie van Oudewater en Woerden. Eén organisatie onder leiding van de gemeentebestuurder van Woerden werkt in 2015 (en daarna) voor twee gemeentebesturen. De beide programmabegrotingen, de dienstverleningsovereenkomst (DVO) en de teamplannen die op basis daarvan worden opgesteld vormen de leidraad voor de organisatie. De fine-tuning van deze op zich zorgvuldige voorbereide opgave vraagt in 2015 nog veel aandacht en overleg.

Naast dit aandachtspunt is er in 2015 vanuit de organisatie de focus op de volgende onderwerpen: Informatiebeleid, realiseren van de taakstellingen en modernisering van de bedrijfsvoering.

De organisatievorm blijft het komende jaar ongewijzigd: de lijnorganisatie bestaat uit een vierhoofdige directie en 22 teams onder leiding van teammanagers.

Er wordt procesgericht gewerkt, waarbij de rol van de proceseigenaar van groot belang is. De energie wordt in 2015 vooral gericht op het benoemen en realiseren van de kritische prestatie-indicatoren die aan een proces zijn verbonden. Bijvoorbeeld over de kwaliteit van het product of de snelheid waarmee het wordt geleverd.

Specifieke opgaven vragen om programmatisch of projectmatig werken. Deze gelaagde organisatievorm waarborgt dat de organisatie in staat is zowel de going concern-taken als bijzondere opdrachten goed uit te voeren.

De ingezette kwaliteitsverbetering van de organisatie wordt in 2015 verder doorgezet. Onder druk van een krimpend personeelsbestand (los van de ambtelijke fusie met Oudewater) vraagt dit veel van de vaardigheden en inzet van leidinggevenden en medewerkers.

b. Planning & control

De sturing, beheersing en verantwoording van de organisatie verloopt via de PDCA-cyclus: Plan, Do, Check, Act. Programmabegroting, DVO en teamplannen geven richting aan de organisatie (Plan), die gehouden is de in deze documenten opgenomen doelen te realiseren (Do). Via een systeem van maand- en kwartaalrapportages en een bestuursrapportage wordt over de voortgang hiervan verantwoording afgelegd (Check), op basis waarvan de verantwoordelijke (bestuurs)organen kunnen interveniëren en bijsturen (Act). Deze werkwijze vereist beschikbaarheid van de goede informatie en gestructureerde verwerking daarvan. Op de verbetering hiervan wordt in 2015 sterk ingezet.

c. Personeelsbeleid

Het personeelsbeleid sluit aan bij bovenvermelde organisatieontwikkeling. Vanaf 1 januari wordt de formatie uitgebreid met 53 fte vanuit Oudewater. Medewerkers uit zowel Oudewater als Woerden zullen in 2015 toegroeien naar het werken voor twee besturen. Zij worden daar door de directie en de teammanagers voor toegerust. Een tweede belangrijke ontwikkeling in 2015 vormen de grote wijzigingen binnen het sociaal domein.

Beide ontwikkelingen vereisen een sterk personeelsbestand met specifieke competenties. In 2015 wordt dit verder opgepakt aan de hand van een kwalitatieve personeelsplanning en competentieontwikkeling.

Ondanks de blijvende personele bezuinigingen heeft ook in 2015 de instroom van jongeren en het aanbieden van stage- en werkervaringsplaatsen onze aandacht.

Centrale vraag blijft hoe wij, met inachtneming van bovenstaande ontwikkelingen én de personele bezuinigingen, in staat zijn en blijven om goed en breed inzetbaar personeel te krijgen en te houden. Dit vraagt om inspanningen vanuit het management en vanuit de medewerkers zelf. Ingezette stappen zoals belangstellingsregistratie, loopbaanbegeleiding en strakke sturing vanuit het management op resultaten, worden in 2015 verder doorgezet. Van het management worden een goede personeelsplanning en vooral moedige gesprekken gevraagd. Van de medewerkers wordt gevraagd om aantrekkelijk te blijven voor de arbeidsmarkt, alleen dan is flexibele inzet werkelijk te bereiken.

d. Regionale samenwerking

Woerden wil zijn positie in de regio de komende jaren meer profiel geven. Als 'hoofdstad van het Groene Hart' voelen wij ons verbonden met dit gebied. Wij willen met andere gemeenten de samenwerking sterk intensiveren op die terreinen die daarvoor in aanmerking komen. Verdere en meer concrete uitwerking van het Groene Hart-convenant met Gouda en Alphen aan den Rijn staat hierbij centraal, maar ook willen wij de relaties met de omliggende gemeenten, waaronder met name Bodegraven-Reeuwijk, aanhalen.

Dit betekent niet dat wij met de rug naar Utrecht gaan staan. Integendeel: in 2014 hebben wij ons formeel verbonden met U10: het bestuurlijke samenwerkingsverband van Utrecht en omliggende gemeenten. Met deze regio delen wij vooral duurzaamheids-, ruimtelijke, economische en verkeerskundige belangen.

e. Informatievoorziening

In juni 2014 is door het college van burgemeester en wethouders het Informatiebeleidsplan vastgesteld. Dit informatiebeleidsplan geeft inzicht in de samenhang tussen de organisatiestructuur, de informatiearchitectuur en de technische infrastructuur en vormt het kader bij het beoordelen van investeringen op het gebied van de informatievoorziening.

De informatievoorziening en de daarbij toegepaste ICT (automatisering) zijn belangrijke steunpilaren voor het functioneren van de gemeente Woerden. Zonder een doelmatig opgezette informatievoorziening en de juiste ICT kan de gemeente Woerden haar taken niet uitvoeren en haar ambities zoals verwoord in de 'Visie op dienstverlening 2020' niet waarmaken.

Integratie van informatie en gemeenschappelijk gegevensgebruik zullen de komende jaren de belangrijkste speerpunten zijn binnen de informatievoorziening van de gemeente Woerden. De informatievoorziening zal zich de komende jaren moeten richten op de verbetering van de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening en bedrijfsvoering en daarmee tevens het vergroten van de bestuurskracht.

Ook het beveiligings- en privacybeleid is geformuleerd. Informatiebeveiliging is de verzamelaar voor de processen, die zijn ingericht om de betrouwbaarheid van de processen binnen de organisatie, de gebruikte informatiesystemen en de daarin opgeslagen gegevens te beschermen tegen al dan niet opzettelijk onheil. Op basis van het vastgelegde beleid zijn maatregelen genomen die zorgen voor het beschikbaar zijn van correcte en volledige informatie waar en wanneer gebruikers die nodig hebben en voor het beschermen van informatie tegen kennisname en mutatie door onbevoegden.

f. Rechtmatigheid

Het college draagt zorg voor een jaarlijkse interne toetsing van de bestuurlijke informatievoorziening en de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Het gaat hierbij om de rechtmatigheid van verschillende processen. Hiervoor is door de internecontrole-functionaris een internecontroleplan opgezet. In dit plan zijn de relevante processen beschreven waarop verbijzonderde interne controle moet plaatsvinden. Het betreft een meerjarig plan welke door het college is vastgesteld.

De accountantscontrole is opgedeeld in een interimcontrole (managementletter) en een eindejaarscontrole. Tijdens de interimcontrole vormt de accountant een beeld van de administratieve organisatie en de kwaliteit van de interne beheersingssystemen. Bij de interimcontrole boekjaar 2013 was de accountant van mening dat de administratieve organisatie en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle voldoen aan de eraan te stellen eisen. De accountant kan steunen op de bevindingen van de interne controle die door de internecontrole-functionaris binnen de organisatie wordt uitgevoerd. De processen binnen de gemeente Woerden zijn als fundament goed georganiseerd. De aanbevelingen van de accountant dienen gezien te worden ter verdere verfijning hiervan. De belangrijkste aanbevelingen en aandachtspunten zijn opgenomen in de managementletter 2013.

Bij de eindejaarscontrole van de jaarrekening 2013 heeft de accountant zich een beeld gevormd van de administratieve organisatie en de kwaliteit van de interne beheersingssystemen. Over het jaar 2013 is een goedkeurende verklaring ontvangen. De accountant is van mening dat de interne beheersing van voldoende niveau is om te komen tot een betrouwbare jaarrekening. De jaarrekening geeft een getrouw beeld (de gemaakte lasten en gerealiseerde baten zijn op de juiste manier in de financiële administratie verwerkt) en is rechtmatig uitgevoerd (baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening zijn in overeenstemming met de geldige wet- en regelgeving). Er zijn geen fouten of onzekerheden door de accountant geconstateerd.

Het accountantsverslag over het boekjaar 2013 bevat aanbevelingen, adviezen of opmerkingen. De aanpak hiervan is geborgd via de interne controle. Aanbevelingen en opmerkingen worden opgenomen in het internecontroleplan, besproken met de verantwoordelijken en ter uitvoering uitgezet en bewaakt. Het opvolgen van de aanbevelingen is een verantwoordelijkheid van het management.

g. Communicatie

Het coalitieakkoord 'Samen werken aan het Woerden van morgen' legt een accent op de interactie tussen inwoner en gemeente. Bestuur en organisatie streven naar een manier van werken met meer ruimte voor initiatieven uit de samenleving: een overheid van de samenleving. Ontwikkelingen in het vakgebied communicatie, uitwisseling van best practices en gezond verstand bieden de input waarmee we aan de slag gaan.

Een aantal grote programma's loopt door in 2015, zoals de transformatie van het sociaal domein en het programma 'Werken voor Oudewater en Woerden'. Dienstverlening en beheer openbare ruimte raken de inwoners direct. Ook vanuit communicatie-oogpunt zal hieraan prioriteit gegeven worden.

3. Wat gaat er in geld om?

De bedrijfsvoeringlasten (bijvoorbeeld ICT en informatievoorziening, juridische zaken, facilitaire zaken, communicatie en personeel) worden op de kostenplaatsen (buiten de programma's om) begroot. Het totaal bedrag is € 10 miljoen. Dit is exclusief het bedrag dat aan Oudewater in rekening wordt gebracht voor de dienstverlening. Het overeengekomen bedrag voor 2015 is € 3,9 miljoen. De overhead vindt zijn weg deels door een opslag op het uurtarief (€ 6,7 miljoen) en voor het resterende deel door rechtstreekse toerekening aan producten.

Deze methodiek is overigens ten behoeve van de begroting 2015 versimpeld, zodat we deze efficiënter kunnen toepassen.

Paragraaf 5 Financiering

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

De financieringsparagraaf heeft als doel de raad te informeren over het beleid op het vlak van financiering/treasury en de daarmee samenhangende risico's.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

De Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) vormt het wettelijk kader. Het doel van deze wet is het bevorderen van de kredietwaardigheid en van de transparantie van het financieringsbeleid. In de Wet Fido zijn de kaders gesteld voor een verantwoorde inrichting en uitvoering van de financieringsfunctie van de decentrale overheden. Voorbeelden hiervan zijn de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De gemeente beschikt verder op grond van de Wet Fido over een treasurystatuut dat op 15 december 2010 door de raad is vastgesteld. Treasury wordt hierin gedefinieerd als: het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Het treasurystatuut heeft als doel om sturing te geven aan de treasuryfunctie en binnen de wettelijke kaders de financiële risico's te beperken.

Eind 2013 is de Wet Hof (Houdbare overheidsfinanciën) in werking getreden. Hierin is opgenomen dat het Rijk en de medeoverheden een gelijkwaardige inspanningsplicht hebben om de begrotingseisen te respecteren. De gelijkwaardige inspanning wordt uitgedrukt in een macronorm voor het EMU-saldo van de medeoverheden gezamenlijk. In het bestuurlijk overleg tussen het Rijk en de medeoverheden is een financieel akkoord bereikt waarbij de ambitie en de tekortnorm voor de medeoverheden voor de jaren 2015 tot en met 2018 zijn vastgesteld.

Gemeenten, provincies, waterschappen en openbare lichamen ingesteld op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen worden verplicht tot deelname aan schatkistbankieren. Het wetsvoorstel schatkistbankieren verplicht decentrale overheden hun liquide middelen aan te houden bij de schatkist van het Rijk. Verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden wordt ingesteld om de overheidsschuld terug te dringen. Vanaf januari 2014 wordt het rekening-courantsaldo bij de BNG bank afgeroomd ten gunste van de rekening-courant van het Rijk (de schatkist). Vanwege het Schatkistbankieren moet het treasurystatuut aangepast worden. De BNG ontwikkelt hiervoor een model. Zodra hier meer duidelijkheid over is, wordt door ons college een nieuw treasurystatuut vastgesteld.

3. Ontwikkelingen

Financieringspositie

Het geïnvesteerd vermogen, dat zijn de boekwaarden van alle geactiveerde investeringen, bedraagt per 1 januari 2015 € 213 miljoen. Het schuldrestant van de aangetrokken langlopende geldleningen bedraagt per 1 januari 2015 € 97 miljoen en de stand van de eigen reserves en voorzieningen € 84 miljoen, exclusief verliesvoorzieningen.

Risicobeheer

Treasurybeheer is erop gericht om risico's te beheersen. Onder risico's wordt begrepen: rente-, krediet-, liquiditeits-, koers- en valutarisico's. Deze spelen in Woerden als volgt een rol:

- De te beheersen renterisico's op grond van de Wet Fido uiten zich concreet in de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Beide instrumenten beogen de renterisico's te begrenzen die verbonden zijn aan de korte en lange schuld. Deze worden in de volgende paragrafen nader toegelicht.
- Koers- en valutarisico's spelen geen rol. Transacties in vreemde valuta doen zich niet voor en de gemeente neemt alleen deel in het aandelenvermogen van twee (semi)overheidsgerichte instellingen, namelijk Bank Nederlandse Gemeenten en Vitens. Dit aandelenbezit is echter niet gebaseerd op winst oogmerk c.q. speculatieve doeleinden. Het risico van deze aandelen vinden wij verwaarloosbaar. De aandelen worden gewaardeerd tegen de historische kostprijs.
- De kredietrisico's zijn zeer gering. De risico's die voortvloeien uit een mogelijke waardedaling van de vorderingspositie ten gevolge van het (niet) tijdig kunnen nakomen van de verplichtingen door de tegenpartij (kredietrisico) wordt in het treasurystatuut geregeld conform de eisen die de Wet Fido stelt.

4. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximumbedrag waarvoor kortlopende middelen mogen worden aangetrokken op de geldmarkt. Dit maximum bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal (lasten) met een minimum van € 300.000,- (artikel 3 lid 2 van de Wet Fido). De kasgeldlimiet wordt voor 2015 geraamd op € 9,5 miljoen.

In onderstaande tabel is informatie opgenomen over de verwachte kasgeldlimiet. Bij het structureel overschrijden van de kasgeldlimiet dienen maatregelen genomen te worden zoals het aantrekken van langlopende geldleningen en/of het beperken van het aangaan van de korte schuld.

Grondslag	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Begroting omvang (exclusief mutatie reserves)	€ 111.633	€ 108.861	€ 106.751	€ 106.001
Toegestane kasgeldlimiet				
- In procenten	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
- In bedrag	€ 9.489	€ 9.253	€ 9.074	€ 9.010

Gelet op de begrote financieringsbehoefte (zie onderdeel 6) is de verwachting dat we in 2015 de toegestane kasgeldlimiet gaan overschrijden zodat een langlopende geldlening afgesloten zal worden.

5. Renterisiconorm

Het renterisico op de vaste schuld is de mate waarin het saldo van de rentelasten verandert door wijzigingen in het rentepercentage op leningen en uitzettingen met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van een jaar of langer. Om dit risico te beperken, schrijft de wet voor dat herfinanciering jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal mag bedragen. Het doel van deze norm is om overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in één jaar te voorkomen.

De renterisiconorm geldt niet voor gemeenten met een vaste schuld die lager is dan het begrotingstotaal. Zij hoeven zich voortaan niet meer aan de 20%-norm te houden. Daarmee krijgen die gemeenten de vrijheid om de spreidingsduur van de financiering naar eigen inzicht aan te passen. Deze situatie is ook voor de gemeente Woerden van toepassing. De vaste schuld ligt lager dan het begrotingstotaal 2015.

Indien eventueel wordt afgeweken van de renterisiconorm kan ontheffing worden verleend. Als bij afwijkingen de toezichthouder wordt geïnformeerd en ontheffing wordt verkregen, handelt de gemeente rechtmatig. Deze situatie is niet van toepassing op de gemeente Woerden.

Grondslag	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Begroting omvang (exclusief mutatie reserves)	€ 111.633	€ 108.861	€ 106.751	€ 106.001
Toegestane renterisiconorm				
- In procenten	20%	20%	20%	20%
- In bedrag, maximum	€ 22.327	€ 21.772	€ 21.350	€ 21.200
- In bedrag, minimum (wettelijk bepaald)	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500
Renterisico				
- Renteherziening	€ -	€ -	€ -	€ -
- Aflossing	€ 8.741	€ 8.741	€ 8.741	€ 8.741
Renterisiconorm				
Toets renterisiconorm				
- Toegestane renterisiconorm	€ 22.327	€ 21.772	€ 21.350	€ 21.200
- Begroot renterisico	€ 8.741	€ 8.741	€ 8.741	€ 8.741
Onderschrijding renterisiconorm	€ 13.586	€ 13.032	€ 12.610	€ 12.460
Overschrijding renterisiconorm	€ -	€ -	€ -	€ -

6. Financieringsbehoefte en leningenportefeuille

De financieringsbehoefte van de gemeente wordt bepaald aan de hand van de liquiditeitsprognose. Op basis van de verwachte baten en lasten (kasstromen) wordt het verwachte liquiditeitsverloop geschat. Voor een goede liquiditeitsplanning is vooral inzicht nodig in de financiële planning van grote projecten en investeringen.

Wanneer de financieringsbehoefte wordt opgesplitst naar de aard van cashflows ontstaat onderstaand beeld (een minteken is een binnenkomende cashflow). Daarin is zichtbaar dat vanaf 2016 per saldo een binnenkomende cashflow ontstaat, dat de cashflow in relatie tot investeringen sterk fluctueert, de cashflow uit bouwgrondexploitaties afneemt en de cashflow die voortkomt uit financiering (= aflossing) consistent is. De werkelijke situatie kan afwijken doordat bijvoorbeeld investeringen in de tijd verschuiven, door investeringen die nu nog niet zijn opgenomen in de begroting of doordat risico's zoals die zijn opgenomen in de bouwgrondexploitaties zich al dan niet voordoen.

+ = uitgaande cashflow, - = binnenkomende cashflow	2015	2016	2017	2018
1. Reguliere exploitatie	€ 1.053	€ 3.319-	€ 4.948-	€ 5.285-
2. Investerings exploitatie	€ 8.787	€ 11.796	€ 16.785	€ 5.259
3. Bouw grondexploitaties	€ 6.941-	€ 4.732-	€ 839-	€ 44-
4. Financiering	€ 8.741	€ 8.741	€ 8.741	€ 8.741
Totaal	€ 11.640	€ 12.486	€ 19.739	€ 8.671

Bovenstaande leidt tot onderstaande verwachte ontwikkelingen in de leningenportefeuille. Zichtbaar is dat de verwachte leningenportefeuille tot en met 2017 toeneemt en daarna stabiel blijft.

Categorie	2015	2016	2017	2018
Beginstand leningenportefeuille	€ 97.159	€ 100.058	€ 103.804	€ 114.802
Aflossing (lopende lening)	€ 8.741	€ 8.741	€ 8.741	€ 8.741
Bij lenen	€ 11.640	€ 12.486	€ 19.739	€ 8.671
Endstand leningenportefeuille	€ 100.058	€ 103.804	€ 114.802	€ 114.732

Het verloop van het saldo van de langlopende geldleningen en het hieraan gekoppelde gemiddelde rentepercentage zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Datum	Saldo langlopende geldleningen	Gem. Rente	Omslagperc.
01-01-01	€ 22.719	7,41%	6,00%
01-01-02	€ 19.447	7,29%	6,00%
01-01-03	€ 27.968	5,64%	5,50%
01-01-04	€ 33.286	4,96%	5,00%
01-01-05	€ 43.667	4,62%	4,75%
01-01-06	€ 51.202	4,46%	4,75%
01-01-07	€ 48.236	4,46%	4,75%
01-01-08	€ 53.269	4,42%	4,75%
01-01-09	€ 69.386	4,53%	4,50%
01-01-10	€ 65.573	4,53%	4,50%
01-01-11	€ 61.879	4,52%	4,25%
01-01-12	€ 70.525	4,43%	4,25%
01-01-13	€ 83.971	4,11%	4,25%
01-01-14	€ 83.659	3,92%	3,75%
01-01-15	€ 97.159	3,16%	3,75%

De laatste tien afgesloten leningen zijn in de onderstaande tabel opgenomen.

Jaar	Bedrag (* 1.000)	Rente
2004	€ 15.000	4,3%
2005	€ 10.000	3,8%
2007	€ 8.000	4,2%
2008	€ 7.000	4,4%
2011	€ 13.000	4,1%
2012	€ 5.000	1,8%
2012	€ 6.000	2,4%
2012	€ 7.000	2,8%
2013	€ 6.000	2,9%
2014	€ 10.000	2,1%
2014	€ 10.000	1,6%

7. Uitgangspunten

In de meerjarenbegroting 2015-2018 is rekening gehouden met de volgende rentepercentages:

- Renteomslagpercentage: 3,75
- Rente nieuwe investeringen: 3,75
- Rente grondbedrijf: 4,25
- Rente kort geld 0,50

Het eerste jaar van investering wordt geen rente berekend.

De renteomslag wordt bepaald door het totaalbedrag van de diverse rentecomponenten (rente langlopende geldleningen, rente kortlopende leningen, rente eigen financieringsmiddelen) te delen op de boekwaarde van de investeringen op 1 januari van het jaar. Een eventueel positief of negatief verschil ten opzichte van het renteomslagpercentage wordt verrekend met de reserve Renterisico. Hierdoor wordt de rentegevoeligheid van de begroting c.q. rekening geneutraliseerd.

8. Verwachting voor 2015 en 2016

Het vertrouwen in de economie neemt toe. Hoewel de rente op zowel de geld- als de kapitaalmarkt laag blijft, is de verwachting dat de internationale conjunctuur de laatste maanden van 2014 licht zal aantrekken en dat deze stijgende lijn in 2015 en 2016 doorzet. De huizenmarkt, oorzaak van de kredietcrisis, laat herstel zien. Hierdoor zullen investeringen toenemen. Door het gematigd economisch herstel is de verwachting dat de langetermijn-rentetarieven gaan oplopen.

Paragraaf 6 Kapitaalgoederen

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

De gemeente heeft de openbare ruimte in beheer. In die ruimte vindt een groot aantal activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Voor die activiteiten bestaat de openbare ruimte uit een aantal kapitaalgoederen op gebied van infrastructuur (wegen, water, riolering, kunstwerken), voorzieningen (groen, verlichting, sportfaciliteiten) en gebouwen. Al deze kapitaalgoederen dienen onderhouden te worden. Gezien de duurzaamheid van de kapitaalgoederen is dat een taak die continu budgettaire middelen vergt. Doel van deze paragraaf is om daar inzicht in te geven en het kader te schetsen voor zes hoofdonderwerpen: integraal beleid openbare ruimte (o.a. wegen, groen, kunstwerken en meubilair), riolering, baggeren, sportvelden, begraafplaatsen en gebouwen.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Beheerplannen

Voor de meerjarige onderhoudsramingen van enige omvang wordt in Woerden gewerkt met beheerplannen waarin, gekoppeld aan de keuze voor een bepaald onderhoudsniveau, een meerjarenraming gemaakt van de kosten. Daarbij worden die kosten van onderhoud gesplitst naar:

- klein onderhoud (dekking kosten via exploitatie)
- groot onderhoud (dekking kosten via exploitatie of via investering)
- vervangingen/renovaties (dekking kosten via kapitaalkrediet)

Deze beheerplannen omvatten in principe een periode van 5 tot 10 jaar.

3. Beleid en belangrijkste projecten per hoofdonderwerp

Integrale openbare ruimte

Op 6 juli 2009 heeft de gemeenteraad het beleidsplan 'Integraal beleid openbare ruimte' (IBOR) vastgesteld. Hierin is vastgelegd op welk kwaliteitsniveau de openbare ruimte wordt onderhouden. De raad heeft gekozen vanaf 2012 voor niveau C. Voor de onderdelen waarbij veiligheid het meest cruciaal is, wordt niveau B gehandhaafd. Hierbij kan worden gedacht aan de speelvoorzieningen en de civiele kunstwerken.

De gekozen kwaliteitsniveaus betekenen in de praktijk het volgende:

- Niveau B: Functioneel, sober en doelmatig. De openbare ruimte ziet er redelijk uit, er is regelmatig wat op aan te merken.
- Niveau C: Onrustig beeld, discomfort of hinder. In de openbare ruimte is behoorlijk wat schade en vervuiling aanwezig, er is behoorlijk wat op aan te merken. Incidenteel kunnen er onveilige situaties optreden. De openbare ruimte ziet er verloederd uit en er zijn meer klachten van bewoners te verwachten.

In onderstaande tabel staat per aspect van de openbare ruimte welk kwaliteitsniveau wordt gehanteerd.

		Hoofdwegen	Hoofd fietspaden	Centrum	Wijkcentrum	Bedrijventerrein	Verblijfsgroen	Natuurgebied	Woonwijk	Buitengebied
A. Schoon	1. Zwerfvuil	B	B	B	B	B	B	B	B	B
	2. Overige aspecten	C	C	C	C	C	C	C	C	C
B. Heel en veilig	1. Verharding	C	C	C	C	C	C	C	C	C
	2. Groen	C	C	C	C	C	C	C	C	C
	3. Meubilair	C	C	C	C	C	C	C	C	C
	4. Speelvoorzieningen	B	B	B	B	B	B	B	B	B
	5. Beschoeiing	B	B	B	B	B	B	B	B	B
	6. Civiele kunstwerken	B	B	B	B	B	B	B	B	B
	7. Afvalbakken	B	B	B	B	B	B	B	B	B

De kwaliteitsniveaus zijn in financiële zin doorvertaald in de begroting. Onderstaande tabel geeft weer wat de budgetten zijn voor onderhoud (interne uren en derden), vervanging en reconstructie, en overige. De vervangings- en reconstructie maatregelen worden daarbij gedeeltelijk via investeringen gefinancierd.

	Onderhoud	Vervanging en reconstructie	Overig	Totaal
A. Integrale openbare ruimte				
1 Verharding, straatreining en	€ 1.237	€ 2.761	€ 1.208	€ 5.206
2 Groen en speelvoorzieningen	€ 2.259			€ 2.259
- Groen		€ 417		€ 417
- Speelvoorzieningen		€ 160		€ 160
3 Overig meubilair	€ 336			€ 336
4 Beschoeiing	€ 213	€ 1.200		€ 1.413
5 Civiele kunstwerken	€ 347	€ 800		€ 1.147
Subtotaal	€ 4.392	€ 5.338	€ 1.208	€ 10.938
B. Riolering				
- Onderhoud	€ 2.314			€ 2.314
- Vervanging en renovatie van		€ 2.265		€ 2.265
C. Baggeren	€ 833			€ 833
D. Sportvelden	€ 437			€ 437
E. Begraafplaatsen	€ 464			€ 464
F. Gebouwen	€ 1.820			€ 1.820
Totaal	€ 10.260	€ 7.603	€ 1.208	€ 19.071

Daarnaast zijn investeringen opgenomen die worden afgeschreven. In de tweede kolom staan de investeringen 2015 in duizenden euro's. Wanneer op de betreffende projecten in 2014 al is geïnvesteerd, is in de eerste kolom een boekwaarde opgenomen. Een overzicht van projecten is opgenomen in bijlage 2. Op grond van het in deze bijlage opgenomen overzicht autoriseert uw raad de kredieten.

		Investering 2015	
A. IBOR			
1. Verharding	€		2.690
2. Groen	€		-
3. Meubilair	€		-
4. Speelvoorzieningen	€		160
5. Beschoeiing	€		1.200
6. Civiele kunstwerken	€		800
7. Afvalbakken	€		1.000
	€		5.850
B. Riolering	€		2.265
C. Baggeren (inhaalprogramma is in exploitatie opgenomen)			
	€		-
D. Sportvelden	€		385
E. Begraven	€		-
F. Gebouwen	€		-
Totaal	€		8.500

Per aspect gaan we kort in op de belangrijkste aandachtspunten.

1. Verharding (wegen), straatreiniging

Voor het wegenonderhoud wordt op basis van de inspectie uit de zomer 2014 het benodigde onderhoud bepaald. Hierin worden de doelstellingen vanuit het IBOR vertaald in concrete maatregelen. Er is een onderhoudsachterstand. Deze wordt met name veroorzaakt door de zettingen die in bepaalde gedeeltes van de gemeente hebben plaatsgevonden. Het wegonderhoud wordt zo goed mogelijk afgestemd op het onderhoud van de rest van de openbare ruimte (groen en riolering). De in de tabel opgenomen budgetten zijn inclusief het ophogen van de verharding.

2. Groen en speelvoorzieningen

Ook voor het onderhoud van het groen en de speelvoorzieningen gelden de beleidskaders vanuit het IBOR. Op basis van deze kaders wordt het onderhoud uitgevoerd. Daarnaast is er een plan voor de vervangingsmaatregelen. Hierbij wordt ook rekening gehouden met diverse andere plannen zoals het groen-blauw-omgevingsplan en het bomenplan. Het speelplaatsenbeheerplan uit 2002 en de daaruit voortvloeiende investeringen zijn uitgevoerd.

3. Overig meubilair

Het overige meubilair wordt conform de doelstellingen vanuit IBOR onderhouden.

4. Beschoeiing

De beschoeiingen in de gemeente Woerden zijn geïventariseerd en geïnspecteerd. Op basis van deze inspectie en de kwaliteitsdoelstellingen vanuit IBOR worden onderhoud en vervanging ingepland.

5. Civiele kunstwerken

In 2013 zijn alle kunstwerken geïnspecteerd. Op basis van deze inspectie en de kwaliteitskeuzes uit IBOR worden de prioriteiten bepaald. Dit is bepalend voor de onderhoudswerkzaamheden die aan de kunstwerken gaan plaatsvinden.

Ad b: Riolering

In het najaar 2012 is het gemeentelijk waterbeleidsplan 2013-2017 (GWP) vastgesteld. Dit is een strategisch beleidsplan waarin de invulling van het gemeentelijk waterbeheer staat beschreven. Het belangrijkste en kostbaarste middel voor het gemeentelijk waterbeheer zijn de riolering en bijbehorende voorzieningen. In het GWP zijn de aanwezige voorzieningen, beheer (onderhoud) en vervanging van de voorzieningen, de verbetermaatregelen en een overzicht van de financiële gevolgen opgenomen.

In financieel opzicht is het uitgangspunt een kostendekkende exploitatie via de tarieven. Wanneer sprake is van een incidentele verstoring (pieken of dalen) wordt een en ander geëgaliseerd door een bijdrage uit of storting in de reserve Riolering. In 2015 worden de tarieven conform het gemeentelijk

waterbeleidsplan 2013-2017 verhoogd met 6,5% exclusief de jaarlijkse inflatie. Hiermee wordt gezorgd voor kostendekkend waterbeheer vanuit de rioolheffing voor de lange termijn.

Ad c: Baggeren

In samenwerking met Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) is in 2008 een nieuw baggerplan opgesteld. Ten opzichte van het vorige baggerbeheerplan is een achterstand in baggeren opgelopen. Met het nieuwe baggerplan, vastgesteld in juli 2009, is het financieel en planningstechnisch mogelijk om het baggeren op orde te brengen. In overleg met het hoogheemraadschap is bepaald dat de achterstand in de baggerwerkzaamheden in 6 jaar ingelopen wordt. Met de uitvoering van dit plan wordt voldaan aan de eisen die het schap aan de watergangen stelt. In het budget is een incidenteel budget opgenomen van € 372.000,-. Hiermee wordt het inlopen van de achterstand in 2015 afgerond. Vanaf 2016 is jaarlijks € 430.000,- beschikbaar om te blijven voldoen aan de (wettelijke) eisen van het hoogheemraadschap.

Ad d: Sportvelden

Er is een nieuw beheerplan sportvoorzieningen in ontwikkeling. Dit loopt synchroon aan het nieuwe sport-en-speelbeleid dat op dit moment ook wordt opgesteld. Het nieuwe beheerplan sportvoorzieningen wordt in 2015 ter kennisname aan de raad aangeboden. Het beheer van de sportvelden wordt conform de uitgangspunten van het vigerend beheerplan uitgevoerd.

Ad e: Begraafplaatsen

Op de meeste onderdelen worden de begraafplaatsen onderhouden op niveau C. Enkele onderdelen worden op niveau B onderhouden (bv. de entrees van de begraafplaatsen). Deze kwaliteitskeuze is gebaseerd op de IBOR-methodiek. In 2014/2015 wordt een visiedocument opgesteld op basis waarvan het college keuzes maakt over de exploitatie van de begraafplaatsen, al dan niet in combinatie met een uitvaartcentrum/kleinschalig crematorium op begraafplaats Rijnhof.

Ad f: Gebouwen

Gemeentelijk vastgoed

In 2004 en 2005 is een inventarisatie gemaakt van het gebouwenbeheer. Dit heeft geresulteerd in een gemeentebreed gebouwenbeheerplan dat door het college is vastgesteld. Hieruit komen de werkzaamheden voort die noodzakelijk zijn voor het in goede staat houden van de gebouwen. Er werd uitgegaan van een conditiescore tussen 2 en 3 volgens de NEN 2767: een sober maar doelmatig onderhoudsniveau (cijfer 7 op een schaal van 10).

In 2009 zijn de MeerjarenOnderhoudsPlanningen (MOP) opnieuw geactualiseerd. Op basis van de nieuwe financiële cijfers zou het jaarbudget moeten worden verhoogd. In het juni-overleg 2010 heeft de gemeenteraad aangegeven hieraan geen prioriteit te geven. Gevolg was dat de kwaliteit van het onderhoud verlaagd is naar conditiescore 3,5 à 4 (cijfer 5,5 à 6 op schaal van 10). Ook is het zogenoemde huurdersonderhoud in beeld gebracht en na actualisatie van de huurcontracten in mindering gebracht op het totale MOP-bedrag. Het bovenstaande is inmiddels vastgelegd in de nota 'Spelregels vastgoed, staat van gemeentelijke gebouwen', najaar 2011.

De genoemde verlaging van het onderhoudsniveau is pas over een aantal jaren structureel financieel merkbaar. In 2015 en verder blijven we wel binnen het beschikbare budget. Bij de actualisatie van het MOP voor de jaren 2015 en verder gaan we voor de uitvoering meer duurzame materialen toepassen. Dit resulteert op langere termijn in een verlaging van de onderhoudskosten.

Onderwijsgebouwen

Per 1 januari 2015 wordt het onderhoud aan de onderwijsgebouwen 'door-gedecentraliseerd'. Het onderhoud wordt dan geheel door het schoolbestuur gefinancierd en uitgevoerd. Wetgeving hierover is in 2014 gereedgekomen. Daarom is de reserve Onderhoud buitenkant schoolgebouwen opgeheven.

Paragraaf 7 Grondbeleid

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Doel van deze paragraaf is om uw raad inzicht te geven in de resultaten en risico's van de grondexploitatie. Daarnaast bevat deze paragraaf een meerjarenprognose van afdrachten uit het grondbedrijf. Deze paragraaf is een van de onderdelen van het gemeentelijk grondbeleid, naast onder meer de MeerjarenPrognose Grondbedrijf 2014 (MPG) die in de raad is behandeld.

In deze paragraaf komen de volgende onderdelen aan de orde:

- Een beschrijving van het wettelijk kader en het gemeentelijk beleid met een blik op de ontwikkelingen op de vastgoedmarkt;
- De uitgangspunten ten aanzien van rekenparameters en risicoafdekking die in de grondexploitaties worden gehanteerd;
- Een stand van zaken en vooruitblik van elk grondexploitatiegebied, waarbij ook eventuele risico's worden benoemd;
- Een meerjarenprognose van de afdrachten aan fondsen en de financiële relatie tussen de algemene reserve grondbedrijf en de algemene dienst;
- Aandachtspunten bij de grondexploitatie en kostenverhaal bij particuliere locatieontwikkelingen.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Het gemeentelijk grondbeleid is ondersteunend aan de door het bestuur geformuleerde beleidsdoelstellingen. Grondverwerving, -productie, -uitgifte en -beheer zijn onmisbare en logische ingrediënten van elke ontwikkeling met ruimtelijke consequenties. Het gaat om het bouwen van woningen, de aanleg van wegen of het realiseren van scholen en andere maatschappelijke voorzieningen.

De gemeentelijke doelstellingen van en werkwijzen binnen het grondbeleid, inclusief het te voeren grondprijnsbeleid liggen vast in de door de raad vastgestelde nota 'Vaste grond voor beleid'. In 2011 is een addendum op deze nota vastgesteld. Het vigerend grondbeleid is daarmee voldoende up-to-date. Met deze nota wordt ook invulling gegeven aan de begrotingsvoorschriften die een transparant en ingekaderd grondbeleid beogen. Het grondprijnsbeleid wordt uitgewerkt in de – elk jaar door het college vast te stellen – grondprijnsbrief, die ook in 2014 door ons college is vastgesteld. Tevens worden jaarlijks het MeerjarenPerspectief Grondbedrijf en de herziene grondexploitaties naar uw raad gestuurd (in 2014 reeds behandeld in de raad). Ook in 2015 wordt deze cyclus doorlopen.

Ontwikkelingen op de vastgoedmarkt

In het verlengde van de economische crisis bevindt de vastgoedsector zich al enige jaren in zwaar weer. Hoewel er nog geen sprake is van een einde aan de crisis zijn er ook lichtpuntjes waar te nemen.

In de *Macro Economische Verkenning 2014* van het Centraal Planbureau (CPB) wordt gesproken van een pril herstel. Het CPB heeft becijferd dat in 2013 sprake was van een krimp van 1,25% en in 2014 een groei van 0,5%. Tegelijk is de verwachting dat de consumptie in 2014 nog krimpt, maar wel minder dan in 2013. De werkloosheid stijgt naar 7,5%. De stijging is minder groot dan in 2013. De prognose is dat de Nederlandse economie, in het verlengde van de licht aantrekkende wereldhandel, een beperkte groei laat zien. Het is de vraag hoe dit verder doorwerkt in de vastgoedmarkt.

Het aantal verkochte woningen in Nederland laat een toename zien. Ten opzichte van het eerste kwartaal van 2013 zijn in het eerste kwartaal van 2014 41,5% meer woningen verkocht. Ook is een lichte prijsstijging waar te nemen (1,2% in het eerste kwartaal van 2014 ten opzichte van het eerste kwartaal in 2013). Er is sprake van toegenomen consumentenvertrouwen en verbeterde economische vooruitzichten, en de hypotheekrente is laag. Deze factoren leiden tot een aantrekkende huizenmarkt. Een andere belangrijke factor is de regelgeving rond hypotheek en schenkingsrecht. Enerzijds is het positief dat er duidelijkheid over is, anderzijds resulteert deze regelgeving in een beperking van de leencapaciteit. Op dit moment staan 1,4 miljoen woningen 'onder water': de marktwaarde van de woning is lager dan de waarde waartegen de woning is gefinancierd. Er is dus sprake van zowel positieve als negatieve factoren die van invloed zijn op het herstel.

Woerden

Het aantal verkochte woningen in Woerden is sinds de start van de crisis gedaald. Voor de crisis waren in de bestaande bouw verkoopaantallen van meer dan 175 woningen per kwartaal vrij gebruikelijk. Deze aantallen worden niet meer gerealiseerd. In het vierde kwartaal 2013 werden 137 woningen verkocht en in het eerste kwartaal van 2014 wisselden 120 woningen van eigenaar. Ten opzichte van het eerste kwartaal 2013 (113 verkochte woningen) is sprake van een opwaartse lijn. De gemiddelde verkooptijd bedraagt 145 dagen, dat is korter dan de verkooptijd in het eerste kwartaal 2013. Hoewel het algemene beeld van de woningmarkt niet erg rooskleurig is, zijn er ook steeds meer positieve geluiden op de markt.

Medio 2014 staan op www.funda.nl in de gemeente Woerden 498 woningen te koop. De meerderheid hiervan, 355 woningen, staat in Woerden. In Harmelen staan 71 woningen te koop, Kamerik heeft een aanbod van 42 woningen en Zegveld 37. Er is sprake van 350 grondgebonden woningen en 135 appartementen, in 13 gevallen is sprake van bouwgrond.

Over het algemeen zijn in de huidige markt appartementen lastiger te verkopen dan grondgebonden woningen. Het verminderen van het aantal nieuwe appartementen is eerder genoemd in de volkshuisvestingsmonitor. Bij de opzet van de nieuwe Woonvisie en bij het ontwikkelen van nieuwe plannen wordt hiermee rekening gehouden.

Nieuwbouwwoningen

Op basis van de locatiemonitor 2013-2014 worden in het jaar 2014 in Woerden circa 169 nieuwbouwwoningen opgeleverd, waarvan 52 op gemeentelijke locaties. In 2015 worden op basis van de locatiemonitor 280 nieuwbouwwoningen verwacht, waarvan minder dan de helft afkomstig is van gemeentelijke grondposities.

In het onderstaande gaan wij per exploitatiegebied in op de belangrijkste financiële wijzigingen. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij u naar de vastgestelde exploitaties 2014 en het MPG 2014. Het in het coalitieprogramma vastgelegde uitgangspunt van gemiddeld 25% sociale woningbouw in de nieuwbouwplannen is richtinggevend. Per exploitatiegebied wordt steeds een goede afweging gemaakt tussen de wensen vanuit het volkshuisvestingsbeleid, de juridische en financiële haalbaarheid. Er is daardoor sprake van maatwerk.

Kantoren

In Woerden worden nauwelijks nog nieuwe kantoren ontwikkeld. In het Masterplan Snellerpoort wordt nog wel rekening gehouden met een ontwikkeling van maximaal circa 60.000 m² (inclusief de geldende contractuele afspraken, die goed zijn voor circa 90-95% van het totaal aantal m²). Voor het overige zijn er geen plannen tot kantoorontwikkeling. Gelet op de vooruitzichten voor de kantorenmarkt, blijft het van belang om zeer terughoudend te zijn ten aanzien van nieuw kantoorareaal. In 2014 hebben de gemeenten van de U10 (samenwerkingsverband van 10 gemeenten in provincie Utrecht) onderlinge afspraken gemaakt om de kantorenleegstand aan te pakken en de regionale kantorenmarkt weer gezond te maken. Deze afspraken zijn vastgelegd in de 'Regionale Overeenkomst Kantoren 2014-2030'. Gemeenten ondersteunen actief de transformatie van leegstaande en boventallige kantoorpanden naar bijvoorbeeld woningen of bedrijfsruimte, en bovenal: bestaande plannen voor nieuwe kantoren worden sterk beperkt en er worden geen nieuwe plannen ontwikkeld.

Bedrijventerreinen

In het coalitieakkoord 2010-2014 is gekozen om geen nieuw regionaal bedrijventerrein te realiseren maar in eerste instantie te werken aan revitalisering en transformatie van de huidige bedrijventerreinen binnen de gemeentegrenzen. Hiervoor wordt op basis van het convenant 'Bedrijventerreinen regio Utrecht-West' samengewerkt met de regiogemeenten. Uitgangspunt bij de revitalisering en transformatie is dat financiering grotendeels door andere partijen dan de gemeente Woerden moet plaatsvinden. In 2012 is een convenant gesloten met de gemeenten in West-Utrecht om tot een gezamenlijke aanpak van revitalisering en herstructurering te komen.

In de kern Woerden is op bedrijventerrein Breeveld nog circa 3,5 hectare grond uitgeefbaar. Naast deze gemeentelijke voorraad komt soms, als gevolg van kleinschalige (particuliere) (her)ontwikkelingen, bedrijfsgrond beschikbaar op debedrijventerreinen Barwoutswaarder en Honthorst. De gemeenteraad heeft op 26 januari 2012 besloten een aantal percelen in de plangebieden 'Kromwijkerwetering-West' en 'Werklint Bodegraven-Reeuwijk en Woerden' aan te wijzen als percelen waarop de Wet voorkeursrecht gemeente (Wvg) van toepassing is. In het geval van Kromwijkerwetering-West is de aanwijzing in het kader van de Wvg op 15 oktober 2013

ingetrokken. Er wordt nu gezocht naar alternatieve schuifruimte van 6 hectare. Daarnaast blijft onze inzet op herstructurering van verouderde terreinen en op het tegengaan van leegstand in kantoren.

3. Uitgangspunten voor grondexploitaties

a. Parameters

De gemeentelijke grondexploitaties van de gebieden waar zich ontwikkelingen voordoen, worden *jaarlijks* herzien. In de grondexploitaties wordt uitgegaan van de boekwaardes per 31 december 2013 zoals opgenomen in de jaarrekening 2013. Daarnaast zijn de laatst bekende wijzigingen doorgevoerd waardoor meevallers en tegenvallers zijn ontstaan.

Met betrekking tot de parameters zijn de volgende percentages gehanteerd:

• Rentewinst en -verlies	4,25 %
• Kostenstijging in 2013	1,50 %
• Kostenstijging 2014 e.v.	1,50 %
• Opbrengstenstijging tot 2015	0,00 %
• Opbrengstenstijging vanaf 2015	0,50 %

Voor de onderbouwing van deze parameters wordt verwezen naar de nota 'Uitgangspunten grondexploitaties', door het college vastgesteld in 2014.

b. Fondsen

Binnen alle grondexploitaties (met een enkele uitzondering) wordt rekening gehouden met afdrachten ten gunste van onderstaande reserves:

- de Reserve Infrastructurele Werken (RIW)
- het Groenfonds

De bijdragen aan fondsen die – in overeenstemming met de nota 'Vaste grond voor beleid' – rechtstreeks ten laste van de grondexploitatie worden gebracht, bedragen € 31,- per m² uitgeefbaar terrein aan de RIW en € 7,- per m² uitgeefbaar terrein aan het Groenfonds (in Snel en Polanen is dit € 2,-/m²). De afdrachten vinden plaats in samenhang met gerealiseerde opbrengsten.

Bij particuliere ontwikkelaars worden de bedragen uit de grondprijsbrief in rekening gebracht indien op grond van een exploitatieovereenkomst medewerking wordt verleend aan particuliere plannen. De bedragen zijn gebaseerd op de structuurvisie en de daarop volgende 'Nota bovenwijks'. De Nota bovenwijks wordt in 2014 herzien in samenhang met de structuurvisie. Een belangrijk element van de herziening is de wijziging van de westelijke randweg. De fondsbijdragen worden aangepast in lijn met de herziening van de structuurvisie.

b1. Groenfonds

Voor een prognose van de toekomstige afdrachten vanuit de gemeentelijke grondexploitaties aan dit fonds wordt verwezen naar het MPG 2014.

Overigens wordt ook ten laste van grondtransacties in de algemene dienst en bij private locatieontwikkeling aan het Groenfonds afgedragen en wordt rente over het saldo per 31-12 van elk jaar toegevoegd.

b2. Reserve Infrastructurele Werken

Uit dit fonds worden voornamelijk de kosten voor het project A12-BRAVO betaald. De afdracht aan de Reserve Infrastructurele Werken bestaat uit een bijdrage van € 31,- per m² uitgeefbare grond. Deze afdracht betekent voor een aantal exploitatiegebieden een zware belasting. Voor een prognose van de toekomstige afdrachten vanuit de gemeentelijke grondexploitaties aan dit fonds wordt verwezen naar het MPG 2014.

Overigens wordt ook ten laste van grondtransacties in de algemene dienst en bij private locatieontwikkeling aan de RIW afgedragen.

c. Risicovoorzieningen

Voor de afdekking van risico's wordt in elke grondexploitatie een risicovoorziening opgenomen. Uitgangspunt hierbij is een vast percentage van de nog te realiseren opbrengsten. Op dit moment wordt binnen de grondexploitaties een kostenpost gemarkeerd ter grootte van 0%, 5% of 10% van de toekomstige verkoopopbrengsten. Als algemene richtlijn geldt dat deze 5% is voor woningbouw-gebieden en 10% voor bedrijventerreinen. Voor Kamerik NO-II en voor Snel & Polanen is dat percentage in 2009, met de vaststelling van de grondexploitaties, verhoogd naar 7,5%, en voor Snel &

Polanen is die risico-opslag in 2010 zelfs verhoogd naar 10%. De reden daarvoor was dat de exploitatietermijn is verlengd tot 1-1-2025. De exploitatieresultaten worden genomen naar gelang de opbrengsten gerealiseerd worden. Jaarlijks wordt het bedrijfsresultaat bepaald. Dit resultaat wordt gestort in de Algemene reserve grondbedrijf (ARG). Deze reserve heeft onder andere ten doel om onvoorziene risico's in de grondexploitatie op te vangen. De reserve wordt gevoed door winsten uit exploitatiegebieden en verliezen worden ten laste van deze reserve gebracht. De gewenste omvang van de (ARG) is in de nota Vaste grond voor beleid gesteld op 10% van het totale in de grondexploitatie geïnvesteerde vermogen. Indien deze reserve de gewenste omvang heeft bereikt, kan besloten worden het meerdere af te dragen aan de algemene dienst. In 2014 ligt de reserve onder de benodigde 10%, in de loop van 2015 komt deze weer op het gewenste niveau. Omdat de aanwezige reserve enigszins onder het gewenste niveau ligt, is besloten om in 2014 geen afdracht aan de algemene dienst te doen uit de ARG.

Per 31 december 2013 is het geïnvesteerde vermogen als volgt (in duizenden euro's):

Complex	Boekwaarde ultimo 2013
1 Breeveld	€ 5.533
2 Overige percelen	€ 267
3 Snel en Polanen	€ 976
4 Kamerik Noord-Oost II	€ 304
5 Defensie eiland	€ 15.753
Totale boekwaarde eind 2013	€ 22.224

Gewenste omvang Algemene Reserve Grondbedrijf per 2013 bedraagt: € 2.222.434,-

Stand per 31-12-2013 is volgens de jaarrekening € 1.621.908,-

In de MPG 2014 zijn als verwachte stortingen/onttrekkingen opgenomen:

Afdekking tekort Defensie-eiland -€ 265.000,-

Rentetoevoegingen (verliesvoorzieningen en ARG) € 782.809,-

Geprognosticeerde stand van zaken eind 2014 € 2.139.717,-

4. Toelichting per exploitatiegebied

In het navolgende overzicht zijn de geprognosticeerde resultaten van de in exploitatie genomen complexen weergegeven.

In exploitatie genomen complexen	Boekwaarde	Nog te maken kosten	Nog te verwachten opbrengsten	Verwacht exp.res. Op eindwaarde	Voorziening	Verwacht expl. res. op eindwaarde incl. voorz.	Verwacht expl.res. Op startwaarde incl. voorz.
1 Defensie-eiland	€ 15.753	€ 4.708	€ 4.463	€ 16.000	€ 16.000	€ -	€ -
2 Snel en Polanen	€ 976	€ 56.740	€ 59.825	€ 2.108	€ -	€ 2.108	€ 1.280
3 Kamerik Noordoost II	€ 304	€ 1.542	€ 1.910	€ 672	€ -	€ 672	€ 546
Totaal	€ 16.425	€ 62.990	€ 66.198	€ 13.219	€ 16.000	€ 2.781	€ 1.826

Ad 1: Snel en Polanen

Dit betreft een samengestelde gebiedsexploitatie bestaande uit meerdere deelexploitaties (Waterrijk, Snellerpoort, Recreatiegebied Cattenbroek en Snel en Polanen Algemeen). In 2009 is mede vanwege de economische crisis besloten om het plandeel Snellerpoort te vertragen en in een later stadium te ontwikkelen. Vanwege de verlenging van de exploitatieperiode is bij vaststelling van de grondexploitatie 2010 besloten verder rekening gehouden met een verhoogde risico-opslag voor grondverkoop van 10%. In 2013 heeft de provincie Utrecht de locatie Snellerpoort aangewezen als kansrijke binnenstedelijke ontwikkelingsopgave. In 2013 en de eerste helft van 2014 is samen met de provincie naar het huidige stedenbouwkundig plan uit 2008 voor dit gebied gekeken en onderzocht of dit gebied organisch kan worden ontwikkeld. In 2014 zijn de resultaten hiervoor opgeleverd. Indien uit deze pilot programma-aanpassingen voortkomen, wordt de grondexploitatie hierop aangepast.

Op basis van de overeenkomst met Bavog eindigde op 31 december 2011 de zandwinning in recreatieplas Cattenbroek. In deze overeenkomst zijn de contouren van de recreatieplas en wooneiland vastgelegd, zoals de gemeente die nodig heeft voor de uitvoering van de plannen in het

gebied. Bij de opname van de plas is vastgesteld dat de plas niet is gerealiseerd conform de afgesproken contouren. Bij eiland IV van Waterrijk en bij het recreatie-eiland bevinden zich belangrijke afwijkingen in de vorm van twee bressen. Op deze twee plekken is tijdens de zandwinperiode zand uit het talud 'weggevoerd'. Een kleinere afwijking bevindt zich bij de zuidelijke hoogspanningsmast.

De gemeente heeft Bavog gewezen op zijn verplichting om de plas correct op te leveren. Als de plas niet correct wordt opgeleverd, heeft dat voor de gemeente diverse nadelen. Zo kan minder woningbouw en recreatiegrond worden verkocht, moeten diverse plannen worden aangepast en ontstaat vertraging bij de uitgifte van gronden en dient een aangepaste ontgrondingvergunning te worden aangevraagd bij de provincie. Dit betreft de ontwikkeling van zowel eiland IV als het recreatie-eiland. Bavog is in gebreke gesteld en er is een omzettingsverklaring verstuurd. In de loop van 2013 zijn verdere stappen genomen in de juridische procedure. Tevens zijn de plannen voor eiland IV aangepast aan de nieuwe situatie. In 2014 heeft de selectie van het projectmatige deel van eiland 4 'De Arcaden' plaatsgevonden. Dit woningbouwblok wordt door Heijwaal gefaseerd op de markt gebracht. De eerste uitgifte van particuliere zelfbouwkavels op eiland 4 staat gepland in de laatste kwartalen van 2014.

Naar verwachting zal met een winst van circa € 2,1 miljoen op eindwaarde (per 1-1-2025) worden afgesloten.

	Bedrag	
Boekw aarde eind 2013	€	976
<i>Exploitatie 2014</i>		
Totaal investeringen	€	244.304
w waarvan nog te maken kosten	€	56.740
w waarvan risicovoorziening	€	5.906
Totaal opbrengsten	€	246.413-
Waarvan nog te realiseren opbrengsten	€	59.825-
Verliesvoorziening	€	-
Verwachte winst (contante waarde, einddatum per 1 januari 2025)	€	2.108-

Toelichting per deelgebied Snel en Polanen

Deelgebied Algemeen

Deze exploitatie bestaat uit het gebied ten westen van de Cattenbroekerdijk. In het gebied ten westen van de Cattenbroekerdijk zijn inmiddels 2.116 woningen gerealiseerd. Daarnaast bestaat het gebied uit bedrijventerrein Polanen dat inmiddels geheel is uitgegeven aan bedrijven. In totaal is circa 284.000 m² grond verkocht en hebben zich circa 60 bedrijven gevestigd. Tevens zijn binnen het deelgebied op drie verschillende plekken kantoren en andere commerciële ruimtes gerealiseerd. Vijf kantoorpanden voor eigenaar-gebruikers zijn gevestigd langs de Helsinkilaan. In het winkelcentrum zijn circa 15 ondernemers en een gemeentelijk wijkcentrum gevestigd. Aansluitend op het winkelcentrum is ook een kantoorpand gerealiseerd. Het onderdeel bedrijventerrein Polanen is daarom afgesloten.

Tot het deelgebied/exploitatie Snel en Polanen Algemeen behoort ook de sportstrook die is gelegen tussen de spoorlijn en de Steinhagenseweg ten oosten van de Cattenbroekerdijk. In dit gebied zijn inmiddels ook alle gronden uitgegeven en zijn een middelbare school, een sporthal, een voetbalvereniging en een kinderdagverblijf gevestigd. Het openbare gebied van dit deel van Snel en Polanen is in beheer en onderhoud overgedragen aan de Algemene Dienst.

Nog te realiseren kosten en opbrengsten:

De nog te realiseren opbrengsten bestaan uit de verkoopopbrengsten voor de kavels aan de Rieslinggaard; hiervoor wordt momenteel het bestemmingplan uitgewerkt. Daarnaast zitten in deze deexploitatie onder andere de kosten voor de nog te realiseren bovenwijkse werken. Dit zijn onder andere de aanpassing van de Steinhagenseweg buiten Snellerpoort, kosten om extra geluidswerende maatregelen ten behoeve van de ontwikkeling van Snellerpoort te kunnen uitvoeren, maar ook de kosten voor bijvoorbeeld speelvoorzieningen en aanleg ondergrondse vuilinzameling voor het gehele gebied Snel en Polanen.

Deelgebied Waterrijk

Dit deelgebied/exploitatie bestaat uit het gebied ten oosten van de Cattenbroekerdijk. Het gebied bestaat uit in totaal 1.104 woningen (verdeeld over het Villapark en vier wooneilanden), een brede school en een wijkpark. Tot 2014 zijn er 883 woningen/kavels verkocht en moeten nog circa 221 woningen worden gerealiseerd. Vanaf 2014 worden nog circa 45 vrije kavels in het Villapark (particulier opdrachtgeverschap) en 24 appartementen uitgegeven. De rest bestaat uit woningen/kavels op de eilanden. In 2013 zijn 18 woningen en/of kavels notarieel geleverd voor een totaalbedrag van circa € 1,1 miljoen. Dit betreft particuliere kavels in het villapark, een grachtenkavel en de Riethof op eiland 3. Door de vertraging in uitgifte van eiland 4 – als gevolg van de oplevering van de zandwinplas – zijn in 2014 geen kavels geleverd/verkocht. De goedkeuring van de oevers van eiland 4 is inmiddels verleend, op dit moment is het bestemmingsplan in procedure en is een ontwikkelaar geselecteerd voor een project aan de oostzijde van eiland 4. De verkoop van kavels op eiland 4 is in de loop van 2014 gestart. De eerste inkomsten voor eiland 4 staan gepland voor eind 2014-begin 2015 (vrije kavels en drijvende woningen). De grondexploitatie gaat uit van de verkaveling volgens het in 2012 vastgestelde stedenbouwkundig plan van eiland 4.

Uitgifte kavels Villapark

Een groot deel van de opbrengsten (circa 50%) van het deelgebied Waterrijk komt nog voort uit kavelverkoop in het Villapark. In 13 tranches is inmiddels circa 2/3 van de kavels verloot en verkocht. Naar aanleiding van de gewijzigde marktomstandigheden is een aantal kavels geherwaardeerd. De geprognosticeerde grondprijzen in de grondexploitatie zijn op basis van deze taxatie aangepast. Voor het bepalen van de grondprijzen bij elke tranche (uitgifte) worden de uitgifte-/grondprijzen bepaald.

Deelgebied Snellerpoort

Dit deelgebied/exploitatie bestaat uit het gebied tussen de Steinhagenseweg/Beneluxlaan en het spoor. Uitgangspunt voor de grondexploitatie 2014 is het Masterplan uit 2007. In dit deelgebied worden op basis van dit Masterplan circa 767 woningen, 2.500 m² sociaal culturele voorzieningen (kerkelijk centrum en onderwijs), een uitbreiding van het winkelcentrum van 1.200 m² gerealiseerd. Ook het omleggen van de Steinhagenseweg is op basis van de uitgangspunten van het Masterplan Snellerpoort. Voor een verdere toelichting op het plan verwijzen we naar het door de raad vastgestelde masterplan Snellerpoort en de aanpassing van het programma van Snellerpoort zoals genoemd in het rapport van ABF.

In februari 2009 heeft het college besloten tot herbezinning op het plan voor Snellerpoort. Besloten is dat een flexibel bestemmingsplan vastgesteld wordt dat kan inspelen op een aantrekkende markt vraag. Daarnaast zou de ontwikkeling van een kerkelijk centrum en een woon-zorgcomplex worden afgerond. In 2010 is de grond onder het kerkelijk centrum verkocht. De onderhandelingen voor de ontwikkeling van een woon-zorgcomplex – door Groen-West en daarna een marktpartij – zijn gestaakt, omdat partijen niet tot overeenstemming konden komen. De fasering voor het overige gebied is in zijn geheel 5 jaar naar achteren geschoven.

In 2011 is een tijdelijke parkeervoorziening voor het winkelcentrum aangelegd. De kosten voor deze voorziening zijn voor 50% betaald door de eigenaar van het winkelcentrum. Het college heeft besloten de overige kosten te betalen uit de grondexploitatie Snel en Polanen. In 2012 is besloten (uit kosten oogpunt) om op een deel van het braakliggende terrein een tijdelijk baggerdepot in te richten voor de vrijkomende bagger uit de sloten in de wijk Snel en Polanen. Na inklinking van de bagger zal over 1 jaar dit depot weer afgebroken worden.

In 2013 is een deel van de grond naast het 'Roche-gebouw' verhuurd ten behoeve van een tijdelijk parkeerprobleem van de aangrenzende kantoorgebruiker, en zijn gesprekken gevoerd over een tijdelijke bouwspeeltuin en moestuin.

In 2013 heeft de provincie Utrecht de locatie Snellerpoort aangewezen als kansrijke binnenstedelijke ontwikkelingsopgave. In de loop van 2013 is samen met de provincie naar het huidige stedenbouwkundig plan uit 2008 voor dit gebied gekeken en onderzocht of dit gebied organisch ontwikkeld kan worden. In 2014 zullen de resultaten hiervoor worden opgeleverd. Indien uit deze pilot programma-aanpassingen voortkomen, zal de grondexploitatie hierop worden aangepast.

Deelgebied Recreatiegebied Cattenbroek

Dit deelgebied/exploitatie ligt tussen de Cattenbroekerdijk, Potterskade en A12. Tot december 2011 vonden hier ontgrondingwerkzaamheden plaats die werden uitgevoerd door Ballast-van Oord Grondstoffen VOF.

In 2013 zijn door het recreatieschap in samenwerking met de gemeente de voorbereidende handelingen ten behoeve van een ondernemersselectie gestart. Door het ontbreken van de formele oplevering van de recreatieplas kon deze selectie nog niet op de markt gezet worden.

In 2014 is daarom gekozen voor een tijdelijke exploitatie van dit gebied. Een deel van deze kosten worden betaald uit de grondexploitatie. De overige kosten worden gedekt uit de algemene middelen. Na oplevering van de recreatieplas kan verder worden gegaan met de exploitatie van het deel het recreatiegebied met intensieve recreatie. Daarnaast wordt het beheer van gebied geregeld.

Ad 2: Defensie-eiland

Het betreft een unieke binnenstedelijke herstructureringsopgave met een bouwprogramma van circa 230 woningen en beperkt aantal voorzieningen. Binnen dit project is sprake van een bodemsanering. Daarnaast wordt er gebouwd met respect voor oude structuren en erfgoed. Het voornemen om de oude gracht rond het kasteel te herstellen is vooralsnog van de baan.

In 2009 is een verliesvoorziening gecreëerd van € 5 miljoen op startwaarde. Deze komt voor € 2,5 miljoen uit de algemene dienst en voor € 2,5 miljoen uit de algemene reserve grondbedrijf. Deze € 5 miljoen maakt onderdeel uit van de verliesvoorzieningen binnen de administratie van het grondbedrijf. Over dit bedrag wordt jaarlijks € 265.000,- rente bijgeschreven op de verliesvoorziening. In de grondexploitatie wordt tot 2018 nog € 1.060.000,- rente begroot welke jaarlijks in delen wordt toegevoegd aan de verliesvoorziening.

De rente aangroei is benodigd om op eindwaarde het tekort van de grondexploitatie te kunnen dekken. Omdat de eerdergenoemde € 5 miljoen inclusief rente nog onvoldoende was om het exploitatietekort te kunnen opvangen is in 2010 een aanvullende verliesvoorziening van circa € 7,45 miljoen op eindwaarde gereserveerd. Aan dit onderdeel wordt geen rente toegevoegd in de grondexploitatie. De rente over deze verliesvoorziening wordt rechtstreeks gestort in de algemene reserve grondbedrijf. In de loop van 2013 zijn nieuwe afspraken gemaakt met de ontwikkelaar, daarnaast is gebleken dat de marktsituatie voor verdere vertraging heeft gezorgd.

Onderstaand worden de gereserveerde bedragen tot op heden samengevat;

- € 5.000.000,- op startwaarde
- € 795.000,- rente over € 5 miljoen op startwaarde
- € 7.450.000,- op eindwaarde
- € 2.752.140,- op eindwaarde

De verliesvoorziening bedraagt per 1 januari 2013 € 15.997.140,-.

In de fasering van de grondexploitatie wordt voor de jaren 2014 tot 2018 rente over de € 5 miljoen op startwaarde begroot. Het betreft een bedrag van € 1.060.000,-. Het geprognosticeerde tekort in de grondexploitatie Defensie-eiland is gedekt middels de getroffen voorzieningen (deels in de grondexploitatie en deels in de algemene reserve grondbedrijf).

	Bedrag	
Boekw aarde eind 2013	€	15.753
<i>Exploitatie 2014</i>		
Totaal investeringen	€	24.168
w waarvan nog te maken kosten	€	4.708
w waarvan risicovoorziening	€	-
Totaal opbrengsten	€	8.171-
Waarvan nog te realiseren opbrengsten	€	4.463-
Verliesvoorziening	€	15.997-
Verwachte winst (contante waarde, einddatum per 1 januari 2020)	€	0-

De woningen in de noordelijke fase van het Defensie-eiland zijn in de verkoop. In 2013 is een start gemaakt met de bouw van de eerste woningen op het noordelijk deel. Deze start bouw is mede mogelijk geworden door het plan in kleinere deelfasen te knippen, en met medewerking van de

provincie Utrecht. De gemeente heeft de ontwikkelaar hiermee meer flexibiliteit geboden. Daarnaast is het bouwprogramma beperkt aangepast om een betere aansluiting bij de markt te vinden. Enerzijds is het een positief signaal dat de bouw thans in volle gang is. Dit heeft geleid tot het aanzwengelen van de verdere verkoop. Anderzijds hebben de afspraken tot gevolg dat het financiële resultaat voor de gemeente in samenhang met de afspraken is verslechterd. Het is overigens niet uit te sluiten dat het resultaat nog slechter was geweest wanneer dergelijke afspraken niet gemaakt zouden zijn. In de aanvullende overeenkomst voor het noordelijk deel is bepaald dat de langzaamverbinding vanaf het station eind 2014 wordt opgeleverd.

Ad 3: Kamerik Noord-Oost II

Kamerik NO-II is een uitbreidingslocatie voor woningbouw en een zorgcomplex aan de noordoostzijde van de kern Kamerik. Hier worden in totaal 62 woningen gerealiseerd en één zorgcomplex.

Kamerik NO-II bestaat uit vier fasen. De eerste twee fasen zijn afgerond. Fase 3 en 4 worden tussen 2014 en 2017 uitgevoerd. Er wordt gewerkt aan het vormgeven van de te realiseren plandelen.

	Bedrag
Boekw aarde eind 2013	€ 304-
<i>Exploitatie 2014</i>	
Totaal investeringen	€ 4.223
w waarvan nog te maken kosten	€ 1.542
w waarvan risicovoorziening	€ 147
Totaal opbrengsten	€ 4.895-
Waarvan nog te realiseren opbrengsten	€ 1.910-
Verliesvoorziening	€ -
Verwachte winst (contante waarde, einddatum per 1 januari 2019)	€ 672-

Bedrijventerrein Breeveld (exclusief De Sluis-gebouw)

Voor dit gebied, inclusief de particuliere gronden (terrein voormalige fa. Den Oudsten), is een visie opgesteld. In deze visie wordt voorgesteld het terrein te ontwikkelen tot een gebied voor wonen en werken. Zodra zicht ontstaat op een concreet nieuw plan kan een resultaat worden bepaald.

Als de kaders voor deze herontwikkeling verder zijn uitgewerkt, wordt een nieuwe exploitatieopzet gemaakt en kan het financiële resultaat worden bepaald en verwerkt. De risico's zitten binnen dit gebied vooral in de inhoudelijke, programmatische invulling van het gebied en de fasering daarbij. Op basis van deze financiële stand van zaken is op verzoek van de accountant in 2012 een verliesvoorziening van € 800.000,- getroffen.

Deelgebied: Overige percelen

In dit complex worden de overige gronden van het grondbedrijf beheerd. Dit zijn vooral agrarische percelen die als compensatiegrond of als ontwikkelingslocatie kunnen worden ingezet. Daarnaast worden de koopopties voor strategisch gelegen percelen in dit complex ondergebracht.

In onderstaande tabel worden de overige percelen uitgewerkt (NIEGG):

Gebied	Kadastraal	m ² Oorsprong	Gebruik huidige
Harmelen	B 1082	10.790 Compensatiegronden Harmelen	Verpacht + baggerdepot / overig
Harmelen	B 1760	16.850 Compensatiegronden Harmelen	Verpacht + compensatie kleine uitbreiding
Harmelen	B 2747	47.935 Compensatiegronden Harmelen	Verpacht + compensatie kleine uitbreiding
Harmelen	B 3776	19.135 Compensatiegronden Harmelen	Verpacht + baggerdepot / overig
Harmelen	C 109	7.140 Voormalig NAP	Verpacht + t.z.t. bravo / overig
Harmelen	C 352	11.717 Voormalig NAP	Verpacht + bravo / overig
Harmelen	D 306	6.740 Compensatiegronden Harmelen	Verpacht + baggerdepot / overig
Kamerik	L 472	53.295 Voormalig Nell	Voortgezet gebruik vml eigenaar + t.z.t. w oningbouw
Totaal eigendom		173.602	

Deze gronden worden gebruikt als ruilgronden ten behoeve van bijvoorbeeld A12-BRAVO / water-/natuurcompensatie et cetera. In dit verband is het van belang dat de gronden in Kamerik zijn gekocht met het oog op toekomstige ontwikkelingen. Zo is dit ook opgenomen in de vastgestelde structuurvisie. In de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie zijn de ontwikkelingen in Kamerik (nog) niet opgenomen.

Onderbouwing huidige marktwaarde in relatie tot de boekwaarde.

De boekwaarde is lager gewaardeerd dan de prijs van gemiddelde landbouwgrond in deze regio, die zich in de praktijk beweegt in de bandbreedte van € 5,50 tot € 6,50.

Een deel van de gronden rondom Harmelen wordt ingebracht in het kader van de BRAVO-projecten. De opbrengst hiervoor bedraagt, conform afspraken met de provincie Utrecht, € 7,25 per m².

In de loop van 2014 wordt een aantal percelen verkocht/ingebracht in het kader van A12-BRAVO of ten behoeve van de nog uit te voeren (natuur)compensatie van o.a. de kleine uitbreiding van de recreatieplas Cattenbroek.

De conclusie voor dit complex is dat de financiële risico's zeer gering zijn. Wel zal bij de provincie te zijner tijd aandacht gevraagd moeten worden voor ontwikkeling van de gronden in Kamerik.

5. Aandachtspunten bij grondexploitaties

- Er is voornog geen reden om uit te gaan van een structurele verbetering van de economie, van het hiermee verband houdende consumentenvertrouwen en de woningmarkt.
- De algemene reserve grondbedrijf (ARG) is in 2014 onder het gewenste niveau uitgekomen. In de prognose groeit de ARG in 2015 naar het gewenste niveau. Dit gegeven, in samenhang met het vooruitzicht van de vastgoedmarkt, laat zien dat afdracht aan de algemene dienst het komende jaar niet opportuun is.
- Het blijft van belang om voldoende aandacht te besteden aan risicoanalyse en risicomanagement.
- Breeveld: In de loop van 2013 is een globaal ruimtelijk kader uitgewerkt. In de loop van 2014 kan dit voor het gemeentelijke deel verder worden uitgewerkt.
- Recreatieplas: Op dit moment worden juridische stappen genomen om tot een schadevergoeding te komen. De huidige grondexploitatie gaat uit van het vastgestelde stedenbouwkundig plan.
- In samenwerking met de provincie Utrecht wordt gewerkt aan een aangepast plan voor Snellerpoort, waarbij wordt gekeken naar de ontwikkelmogelijkheden. Aanpassingen in de plannen voor Snellerpoort dienen verwerkt te worden in de grondexploitatie.

Deel D: Bijlagen

Bijlage 1. Financiële begroting

In onderstaande tabel zijn per programma de lasten en baten en de mutatie van de reserves opgenomen. De in deze tabel opgenomen bedragen worden door de raad geautoriseerd.

	Rekening		Begroting			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid						
Lasten	€ 11.171	€ 11.610	€ 10.353	€ 10.245	€ 10.249	€ 10.054
Baten	€ 2.897	€ 1.107	€ 1.085	€ 1.088	€ 1.090	€ 1.090
Saldo	€ 8.273	€ 10.503	€ 9.268	€ 9.157	€ 9.159	€ 8.964
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer						
Lasten	€ 22.736	€ 28.636	€ 27.720	€ 25.775	€ 24.742	€ 24.299
Baten	€ 11.364	€ 12.115	€ 12.636	€ 13.228	€ 13.513	€ 13.699
Saldo	€ 11.372	€ 16.521	€ 15.084	€ 12.547	€ 11.230	€ 10.600
3. Sociaal domein						
Lasten	€ 30.369	€ 33.605	€ 46.587	€ 46.133	€ 45.590	€ 45.426
Baten	€ 14.984	€ 15.648	€ 7.876	€ 7.876	€ 7.876	€ 7.876
Saldo	€ 15.385	€ 17.958	€ 38.711	€ 38.257	€ 37.714	€ 37.550
4. Cultuur, economie en milieu						
Lasten	€ 5.561	€ 5.415	€ 5.646	€ 5.638	€ 5.632	€ 5.632
Baten	€ 1.198	€ 996	€ 1.039	€ 1.039	€ 1.039	€ 1.039
Saldo	€ 4.362	€ 4.419	€ 4.607	€ 4.599	€ 4.593	€ 4.593
5. Sport en onderwijs						
Lasten	€ 13.029	€ 13.858	€ 14.178	€ 14.287	€ 14.242	€ 14.299
Baten	€ 2.544	€ 2.452	€ 2.631	€ 2.676	€ 2.676	€ 2.676
Saldo	€ 10.485	€ 11.406	€ 11.547	€ 11.611	€ 11.566	€ 11.623
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen						
Lasten	€ 11.351	€ 8.148	€ 8.136	€ 8.076	€ 8.036	€ 8.023
Baten	€ 6.197	€ 3.789	€ 3.716	€ 3.766	€ 3.816	€ 3.816
Saldo	€ 5.153	€ 4.359	€ 4.419	€ 4.310	€ 4.220	€ 4.207
7. Algemene inkomsten						
Lasten	€ 1.016	€ 1.170	€ 987-	€ 1.292-	€ 1.740-	€ 1.732-
Baten	€ 58.070	€ 59.849	€ 77.295	€ 77.694	€ 77.032	€ 76.740
Saldo	€ 57.054-	€ 58.679-	€ 78.282-	€ 78.987-	€ 78.772-	€ 78.471-
Totaal exploitatie						
Lasten	€ 95.232	€ 102.443	€ 111.633	€ 108.861	€ 106.751	€ 106.001
Baten	€ 97.255	€ 95.956	€ 106.278	€ 107.367	€ 107.042	€ 106.937
Saldo	€ 2.022-	€ 6.487	€ 5.355	€ 1.494	€ 290-	€ 935-
Mutatie reserves						
Toevoegingen	€ 816	€ 5.538-	€ 1.976	€ 2.128	€ 2.407	€ 2.601
Onttrekkingen	€ 3.012	€ 949	€ 7.501	€ 3.626	€ 2.235	€ 1.766
Saldo mutatie reserves	€ 2.196-	€ 6.487-	€ 5.525-	€ 1.498-	€ 172	€ 834
Resultaat	€ 4.219	€ 0-	€ 170	€ 4	€ 118	€ 101

Toelichting begrotingstotaal: De toename van het begrotingstotaal 2015 wordt veroorzaakt door de extra budgetten op het sociaal domein. In het saldo is de verlaging van de algemene uitkering (2015 t.o.v. 2014) verwerkt en zijn de bezuinigingen functioneel verwerkt. Per saldo stijgt de begroting met ruim 9 miljoen euro.

Bijlage 2. Investeringsplanning

Tabel 1: Investeringsplanning die de raad autoriseert. De investeringsbedragen worden op de balans gezet en vervolgens afgeschreven. De kapitaallasten zijn in de programma's opgenomen. Enige uitzondering is het inhaalprogramma baggeren. Dit wordt onttrokken uit de algemene reserve.

Type investering	Omschrijving	Inv. 2015
<i>Paragraaf kapitaalgoederen</i>		
A. IBOR	1. Verharding	Reconstructie/vervanging verharding (IBOR 2015) € 2.690
	2. Groen	- € -
	3. Meubilair	- € -
	4. Speelvoorzieningen	Speelplaatsen en velden € 160
	5. Beschoeiing	Beschoeiing vervanging 2015 € 1.200
	6. Civiele kunstwerken	Vervanging vaste bruggen € 800
	7. Afvalbakken	Inbest. Ondergr. Glas- en papierinz. en eigen wagen 2015 € 200
		Ondergrondse papiercontainers bij gestap.bouw 2015 € 160
		Ondergrondse restafvalcontainer laagbouw 2015 € 440
		Vervanging bovengrondse inpandige restafvalcontainers 215 € 200
B. Riolering		Duikers en drainage 2015 € 105
		Mechanische riolering 2015 € 360
		Vrijverval riolering 2015 € 1.800
C. Baggeren		Inhaalprogramma (geen investering, in exploitatie opgenomen) € -
D. Sportvelden		Diversen sportbeheersplan 2015 € 385
E. Begraven		- € -
F. Gebouwen		- € -
<i>Subtotaal</i>		€ 8.500
<i>Overig</i>		
Machines, apparaten en installaties	Event beheerskosten doorgroei hardware 2014	€ 30
	Informatievoorziening I-pads 2015	€ 48
	Modernisering GBA 2015 2e tranche	€ 100
	Nat.uitv.progr.project e-overheid 2013	
	Vervanging bestaand serverplatform 2015	€ 93
	Vervanging doorgroei hardware 2012	€ 27
	Vervanging netwerk switches 2015	€ 63
	Vervanging werkplekken 2015	€ 95
Overig	Tractor/Case 3 2013	€ 50
	Bestelbus landmeten (56-BH-JR) 2011	€ 35
	Maaimachine John Deere 2013	€ 72
	Maatr.doorstroming Boerendijk-Rembrandtlaan 2015	€ 4.200
<i>Subtotaal</i>		€ 4.813
Totaal		€ 13.313

Tabel 2 en 3: Toekomstige investeringen waarvan de kapitaallasten nog niet zijn toegerekend aan programma's. Wel zijn ze opgenomen in het financieel meerjarenperspectief.

Omschrijving	Jaar van inv.	Inv.	Afschr	2015	2016	2017	2018
Gegevensbeheer en distributie	2016	€ 35	5		€ 8	€ 8	
Beregeningspomp Veld 4 VEP	2016			€ 13			
Clytoneus terreininfrastructuur en groen	2016	€ 47	15		€ 5	€ 5	
Speelplaatsen en velden algemeen	2016	€ 80	10		€ 11	€ 11	
Speelvoorz. Brede school Harmelen	2016	€ 80	10		€ 11	€ 11	
Bruggen vervanging (vaste)	2016	€ 800	25		€ 62	€ 61	
Beschoeiing vervanging	2016	€ 1.200	20		€ 105	€ 103	
Reconstructie/vervanging verhardingen(BOR)	2016	€ 2.690	25		€ 208	€ 204	
Vervanging mobiele telefoons en ipads	2016	€ -		€ 28	€ 28	€ 28	
Vervanging netwerk, hardware, software	2016	€ -			€ 40		
Bestelbus/Fiat Doblo (assistent opzichter)	2016			€ 16			
Speelplaatsen en velden	2017	€ 160	10			€ 22	
Bruggen vervanging (vaste)	2017	€ 800	25			€ 62	
Reconstructie/vervanging verhardingen(BOR)	2017	€ 2.690	25			€ 208	
Sportveldenbeheerplan	2017	€ 246	15			€ 26	
Vervanging hardware, netwerk en software	2017	€ 139	5			€ 33	
Totaal		€ 8.967		€ -	€ 56	€ 479	€ 781

Omschrijving	Jaar van investering	Inv. Duizenden	Afschr termijn	2015	2016	2017	2018
Vrijvervalriolering	2016	€ 1.794			€ 112	€ 109	
Mechanische riolering	2016	€ 360	40		€ 38	€ 36	
Duikers en drainage	2016	€ 105	15		€ 7	€ 6	
Aanpassen putkoppen	2016	€ 65	40		€ 4	€ 4	
Vrijvervalriolering	2017	€ 1.794			€ -	€ 109	
Mechanische riolering	2017	€ 360	40		€ -	€ 36	
Duikers en drainage	2017	€ 105	15		€ -	€ 6	
Vrijvervalriolering	2018	€ 1.794					
Mechanische riolering	2018	€ 360	40				
Duikers en drainage	2018	€ 105	15				
Totaal		€ 6.842		€ -	€ -	€ 160	€ 306

Tabel 4: Investeringen die worden onttrokken aan reserves

Omschrijving	Jaar van inv.	Inv. Duizenden	Afschr termijn	2015	2016	2017	2018
Parkeergarage Defensie-eiland - ANN (deel)	2016	€ 2.400	n.v.t.		€ 2.400		
Brug Harmelerwaard - gemeentelijk deel (deel)	2015	€ 633	n.v.t.	€ 633			
Totaal		€ 3.033		€ 633	€ 2.400	€ -	€ -

Bijlage 3. Meerjarig overzicht reserves en voorzieningen

In onderstaande tabellen is voor de verschillende reserves en voorzieningen weergegeven wat de begrote eindstanden zijn op basis van de in de begroting opgenomen mutaties.

Reserves

In onderstaand overzicht zijn de dotatie en onttrekkingen reserves opgenomen (plus-bedragen in de kolom dotaties zijn dotaties, plus bedragen in de kolom onttrekkingen zijn onttrekkingen). In 2014 is een aantal reserves opgeheven. Deze zijn niet meer toegeedeeld naar de programma's in deze begroting. De bedragen staan op de onderste regel.

Het merendeel van de jaarlijkse dotaties en onttrekkingen vertonen een consistent beeld. De belangrijkste uitzonderingen zijn:

- Reserve infrastructurele werken: De onttrekkingen hangen samen met projecten "infrastructurele werken" binnen het programma Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer (randwegen en brug Harmelerwaard). De lasten en baten (= onttrekking) zijn aan elkaar gelijk.
- Afvalstoffen en riolering: Deze twee reserves hebben een relatie met de desbetreffende bestemmingsheffingen. Het verschil tussen de jaarlijkse baten en lasten wordt onttrokken of afgestort.
- Vastgoed: De onttrekking hangt samen met het onderhoudsplan.
- Reserve onderwijskansenbeleid: De onttrekking komt voort uit het dekkingsplan bij het coalitieakkoord
- Algemene reserve: Het betreft de volgende onttrekkingen in 2015:

	2015	2016	2017	2018
Zachte landing decentralisaties (coalitieakkoord)	€ 1.000	€ 500	€ 250	€ -
Uitname nadeel gebouwen	€ 134	€ -	€ -	€ -
Uitname BCF	€ 96	€ -	€ -	€ -
Cattenbroek	€ 65	€ -	€ -	€ -
Convenant groene Hart	€ 50	€ -	€ -	€ -
Onderw ijskeuzes (coalitieakkoord)	€ -	€ -	€ 150	€ 100
Baggerplan	€ 312	€ -	€ -	€ -
Citymarketing	€ 75	€ 50	€ 25	€ -
	€ 1.732	€ 550	€ 425	€ 100

	Mutatie 2015			Mutati 2016			Mutatie 2017			Mutatie 2018			
	Ultimo 2014	Dotatie	Onttrekking	Ultimo 2015	Dotatie	Onttrekking	Ultimo 2016	Dotatie	Onttrekking	Ultimo 2017	Dotatie	Onttrekking	Ultimo 2018
<i>1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid</i>													
Geen reserves													
<i>2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer</i>													
VCP	€ 4.169	€ 396	€ 821	€ 3.744	€ 384	€ 789	€ 3.339	€ 372	€ 768	€ 2.943	€ 360	€ 732	€ 2.571
Riolering	€ 1.675	€ 63	€ 68	€ 1.670	€ 88	€ -	€ 1.759	€ 292	€ -	€ 2.051	€ 366	€ -	€ 2.417
Afvalstoffen	€ 3.131	€ -	€ 78	€ 3.053	€ 238	€ -	€ 3.291	€ 334	€ -	€ 3.625	€ 440	€ -	€ 4.065
Infrastructurele werken (FIW)	€ 15.362	€ 576	€ 4.000	€ 11.938	€ 448	€ 1.500	€ 10.886	€ 408	€ 600	€ 10.694	€ 401	€ 500	€ 10.595
Openbare ruimte IBOR	€ 556	€ -	€ -	€ 556	€ -	€ -	€ 556	€ -	€ -	€ 556	€ -	€ -	€ 556
Groenfondsen	€ 253	€ -	€ 8	€ 246	€ -	€ 8	€ 238	€ -	€ 8	€ 230	€ -	€ 8	€ 223
Subtotaal	€ 25.146	€ 1.035	€ 4.975	€ 21.206	€ 1.158	€ 2.296	€ 20.068	€ 1.407	€ 1.376	€ 20.099	€ 1.568	€ 1.240	€ 20.427
	€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
<i>3. Sociaal domein</i>													
WMO	€ 1.881	€ -	€ 18	€ 1.863	€ -	€ -	€ 1.863	€ -	€ -	€ 1.863	€ -	€ -	€ 1.863
	€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
<i>4. Cultuur, economie en milieu</i>													
Geen reserves	€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
	€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
	€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
<i>5. Sport en onderwijs</i>													
Reserve subregionale gelden	€ 420	€ 16	€ -	€ 436	€ 16	€ -	€ 452	€ 17	€ -	€ 469	€ 18	€ -	€ 487
Inventaris zw embaden	€ 301	€ -	€ -	€ 301	€ -	€ -	€ 301	€ -	€ -	€ 301	€ -	€ -	€ 301
Reserve onderwijs kansenbeleid (vrij deel)	€ 781	€ -	€ 300	€ 481	€ -	€ 250	€ 231	€ -	€ -	€ 231	€ -	€ -	€ 231
Subtotaal	€ 1.503	€ 16	€ 300	€ 1.219	€ 16	€ 250	€ 985	€ 17	€ -	€ 1.002	€ 18	€ -	€ 1.020
	€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
<i>6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen</i>													
Onderhoud gemeentelijk vastgoed	€ 2.533	€ -	€ 202	€ 2.332	€ -	€ 260	€ 2.072	€ -	€ 175	€ 1.896	€ -	€ 175	€ 1.721
	€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
	€ -			€ -			€ -			€ -			€ -
<i>7. Algemene inkomsten</i>													
Algemene reserve Grondbedrijf	€ 1.940	€ 796	€ -	€ 2.736	€ 830	€ -	€ 3.566	€ 865	€ -	€ 4.432	€ 902	€ -	€ 5.334
Dekking Kapitaallasten	€ 3.442	€ 129	€ 275	€ 3.296	€ 124	€ 270	€ 3.149	€ 118	€ 259	€ 3.009	€ 113	€ 252	€ 2.870
Algemene reserve	€ 39.764	€ -	€ 1.732	€ 38.032	€ -	€ 550	€ 37.482	€ -	€ 425	€ 37.057	€ -	€ 100	€ 36.957
Subtotaal	€ 45.145	€ 925	€ 2.007	€ 44.064	€ 954	€ 820	€ 44.197	€ 984	€ 684	€ 44.497	€ 1.015	€ 352	€ 45.161
Totaal	€ 76.208	€ 1.976	€ 7.501	€ 70.683	€ 2.128	€ 3.626	€ 69.185	€ 2.407	€ 2.235	€ 69.358	€ 2.601	€ 1.766	€ 70.192

Voorzieningen

	Mutatie 2015			Mutatie 2016			Mutatie 2017			Mutatie 2018			
	Ultimo 2014	Dotatie	Onttrekking	Ultimo 2014	Dotatie	Onttrekking	Ultimo 2014	Dotatie	Onttrekking	Ultimo 2014	Dotatie	Onttrekking	Ultimo 2014
<i>1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid</i>													
Voorziening verlofrechten	€ 55	€ -	€ -	€ 55	€ -	€ -	€ 55	€ -	€ -	€ 55	€ -	€ -	€ 55
Voorziening pensioen (oud-) wethouders	€ 2.543	€ 71	€ 162	€ 2.452	€ 71	€ 165	€ 2.359	€ 71	€ 167	€ 2.262	€ 71	€ 167	€ 2.166
Totaal	€ 2.598	€ 71	€ 162	€ 2.507	€ 71	€ 165	€ 2.413	€ 71	€ 167	€ 2.317	€ 71	€ 167	€ 2.221

Bijlage 4. Detaillering begroting en analyse verschillen begroting 2014-2015

Deze bijlage bestaat uit twee onderdelen. Het eerste onderdeel is een gedetailleerdere specificatie van de lasten en baten per programma. Het tweede is een verklaring van de verschillen tussen de begroting 2015 en 2014, voor zover die op productniveau groter zijn dan € 50.000,- en voor zover deze niet in de verschillende programma's al zijn toegelicht.

Onderdeel 1: Specificatie saldo lasten en baten per programma

	Rekening		Begroting			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
<i>1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid</i>						
1 Bestuursorganen	€ 1.962	€ 1.860	€ 1.957	€ 1.957	€ 1.957	€ 1.897
2 Bestuursondersteuning college van burgemeester en wethouders	€ 1.211	€ 2.416	€ 1.558	€ 1.558	€ 1.558	€ 1.558
3 Burgerzaken	€ 1.495	€ 1.668	€ 1.802	€ 1.723	€ 1.812	€ 1.719
4 Baten secretarieleges burgerzaken	€ 535-	€ 578-	€ 542-	€ 542-	€ 542-	€ 542-
5 Bestuurlijke samenwerking	€ 104	€ 737	€ 233	€ 183	€ 183	€ 183
6 Bestuursondersteuning raad en rekenkamer(funcitie)	€ 392	€ 424	€ 413	€ 413	€ 413	€ 413
120 Brandweer en rampenbestrijding	€ 3.094	€ 3.249	€ 3.116	€ 3.156	€ 3.048	€ 3.027
140 Openbare orde en veiligheid	€ 550	€ 727	€ 730	€ 709	€ 730	€ 709
<i>1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid</i>	€ 8.273	€ 10.503	€ 9.268	€ 9.157	€ 9.159	€ 8.964
<i>2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer</i>						
210 Wegen, straten en pleinen	€ 6.693	€ 11.961	€ 10.026	€ 8.334	€ 7.550	€ 7.331
211 Verkeersmaatregelen te land	€ 1	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
212 Openbaar vervoer	€ 15	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
214 Parkeren	€ 1.623	€ 1.587	€ 1.656	€ 1.656	€ 1.655	€ 1.654
215 Baten parkeerbelasting	€ 1.584-	€ 1.552-	€ 1.552-	€ 1.552-	€ 1.552-	€ 1.552-
221 Binnenhavens en waterwegen	€ 12-	€ 25	€ 4-	€ 14-	€ 14-	€ 14-
240 Waterkering, afwatering en landaanwinning	€ 916	€ 1.021	€ 1.255	€ 1.076	€ 1.058	€ 1.045
560 Openbaar groen en openluchtrecreatie	€ 3.225	€ 3.057	€ 3.344	€ 3.230	€ 3.208	€ 3.178
580 Overige recreatieve voorzieningen	€ 377	€ 463	€ 578	€ 501	€ 476	€ 450
721 Afvalverwijdering en -verwerking	€ 3.978	€ 4.133	€ 4.108	€ 3.791	€ 3.695	€ 3.589
722 Riolering	€ 3.476	€ 3.762	€ 4.021	€ 4.132	€ 4.053	€ 4.020
724 Lijkbezorging	€ 728	€ 727	€ 768	€ 775	€ 769	€ 753
725 Baten reinigingsrechten en afvalstofheffing	€ 3.853-	€ 4.093-	€ 4.282-	€ 4.282-	€ 4.282-	€ 4.282-
726 Baten rioolheffing	€ 3.589-	€ 3.865-	€ 4.116-	€ 4.383-	€ 4.668-	€ 4.855-
732 Baten begraafplaatsrechten	€ 621-	€ 704-	€ 718-	€ 718-	€ 718-	€ 718-
<i>2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer</i>	€ 11.372	€ 16.521	€ 15.084	€ 12.547	€ 11.230	€ 10.600

	Rekening			Begroting		
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
3. Sociaal domein						
610 Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen en -subsidies	€ 1.044	€ 3.853	€ 1.752	€ 1.752	€ 1.752	€ 1.752
611 Sociale werkvoorziening	€ 1.267	€ 621	€ 7.173	€ 7.277	€ 7.368	€ 7.368
614 Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid	€ 2.354	€ 1.646	€ 1.798	€ 1.798	€ 1.798	€ 1.798
620 Maatschappelijke begeleiding en advies	€ 718	€ 824	€ -	€ -	€ -	€ -
622 Huishoudelijke verzorging	€ 2.665	€ 3.846	€ -	€ -	€ -	€ -
623 Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet	€ 1.665	€ 1.109	€ 1.840	€ 1.690	€ 1.790	€ 1.840
630 Sociaal-cultureel werk	€ 760	€ 807	€ -	€ -	€ -	€ -
652 Voorzieningen gehandicapten	€ 2.499	€ 2.653	€ -	€ -	€ -	€ -
661 Maatwerkvoorzieningen Natura materieel Wmo	€ -	€ -	€ 1.517	€ 1.517	€ 1.517	€ 1.517
662 Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel Wmo	€ -	€ -	€ 3.369	€ 3.369	€ 3.369	€ 3.369
663 Opvang en beschermd wonen Wmo	€ -	€ -	€ 45	€ 45	€ 45	€ 45
667 Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo	€ -	€ -	€ 3.766	€ 4.013	€ 3.863	€ 3.848
670 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	€ 647	€ 756	€ 7.373	€ 6.718	€ 6.134	€ 5.935
671 Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd	€ -	€ -	€ 3.167	€ 3.167	€ 3.167	€ 3.167
672 PGB Wmo en Jeugd	€ -	€ -	€ 534	€ 534	€ 534	€ 534
682 Individuele voorzieningen Natura Jeugd	€ -	€ -	€ 2.886	€ 2.886	€ 2.886	€ 2.886
683 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang Jeugd	€ -	€ -	€ 1.725	€ 1.725	€ 1.725	€ 1.725
714 Openbare gezondheidszorg	€ 639	€ 701	€ 649	€ 649	€ 649	€ 649
715 Centra voor jeugd en gezin (jeugdgezondheidszorg)	€ 1.059	€ 1.091	€ 1.118	€ 1.118	€ 1.118	€ 1.118
716 Centra voor jeugd en gezin (onderdeel WMO)	€ 68	€ 50	€ -	€ -	€ -	€ -
3. Sociaal domein	€ 15.385	€ 17.958	€ 38.711	€ 38.257	€ 37.714	€ 37.550
4. Cultuur, economie en milieu						
310 Handel en ambacht	€ 302	€ 371	€ 243	€ 239	€ 238	€ 238
311 Baten marktgeden	€ 79	€ 79	€ 80	€ 80	€ 80	€ 80
330 Nutsbedrijven	€ 274	€ 50	€ 65	€ 65	€ 65	€ 65
510 Openbaar bibliotheekwerk	€ 1.001	€ 873	€ 901	€ 899	€ 896	€ 894
511 Vormings- en ontwikkelingswerk	€ 967	€ 971	€ 984	€ 982	€ 979	€ 972
540 Kunst	€ 157	€ 200	€ 183	€ 183	€ 183	€ 183
541 Musea	€ 239	€ 216	€ 232	€ 232	€ 232	€ 232
650 Kinderdagopvang	€ 281	€ 593	€ 554	€ 554	€ 554	€ 554
723 Milieubeheer	€ 1.221	€ 1.225	€ 1.526	€ 1.526	€ 1.526	€ 1.536
4. Cultuur, economie en milieu	€ 4.362	€ 4.419	€ 4.607	€ 4.599	€ 4.593	€ 4.593

	Rekening			Begroting			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
5. Sport en onderwijs							
420 Openbaar basisonderw ijs, exclusief onderw ijshuisvesting	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	
421 Openbaar basisonderw ijs, onderw ijshuisvesting	€ 1.656	€ 1.679	€ 1.737	€ 1.987	€ 2.016	€ 2.141	
423 Bijzonder basisonderw ijs, onderw ijshuisvesting	€ 161	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
431 Openbaar (voortgezet) speciaal onderw ijs, onderw ijshuisvesting	€ 170	€ 183	€ 175	€ 174	€ 172	€ 170	
433 Bijzonder (voortgezet) speciaal onderw ijs, onderw ijshuisvesting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
441 Openbaar voortgezet onderw ijs, onderw ijshuisvesting	€ 2.878	€ 3.022	€ 2.988	€ 2.950	€ 2.943	€ 2.914	
443 Bijzonder voortgezet onderw ijs, onderw ijshuisvesting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
480 Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderw ijs	€ 2.585	€ 3.167	€ 2.919	€ 2.806	€ 2.802	€ 2.796	
482 Volv asseneneducatie	€ -	€ -	€ 56	€ 56	€ 56	€ 56	
530 Sport	€ 2.353	€ 2.676	€ 2.838	€ 2.830	€ 2.823	€ 2.816	
531 Groene sportvelden en terreinen	€ 680	€ 676	€ 831	€ 805	€ 752	€ 727	
5. Sport en onderwijs	€ 10.485	€ 11.406	€ 11.547	€ 11.611	€ 11.566	€ 11.623	
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen							
810 Ruimtelijke ordening	€ 724	€ 1.014	€ 990	€ 983	€ 982	€ 982	
821 Stads- en dorpsvernieuw ing	€ 307	€ 339	€ 289	€ 286	€ 286	€ 286	
822 Overige volkshuisvesting	€ 3.749	€ 4.233	€ 4.273	€ 4.224	€ 4.185	€ 4.172	
823 Bouw vergunningen	€ 938	€ 1.027	€ 1.133	€ 1.183	€ 1.233	€ 1.233	
830 Bouw grondexploitatie	€ 1.312	€ 200	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	€ 5.153	€ 4.359	€ 4.419	€ 4.310	€ 4.220	€ 4.207	
7. Algemene inkomsten							
911 Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar	€ 103	€ 198	€ 665	€ 665	€ 665	€ 665	
913 Overige financiële middelen	€ 286	€ 247	€ 263	€ 263	€ 263	€ 263	
914 Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar	€ 3.802	€ 3.781	€ 3.679	€ 3.526	€ 3.428	€ 3.472	
921 Uitkering gemeentefonds	€ 43.418	€ 44.681	€ 40.651	€ 40.876	€ 40.560	€ 39.967	
922 Algemene baten en lasten	€ 294	€ 490	€ 1.889	€ 2.372	€ 2.775	€ 2.596	
923 Uitkering deelfonds sociaal domein	€ -	€ -	€ 21.153	€ 21.267	€ 20.806	€ 20.847	
930 Uitvoering Wet WOZ	€ 383	€ 305	€ 305	€ 305	€ 304	€ 301	
931 Baten onroerende-zaakbelasting gebruikers	€ 1.406	€ 1.467	€ 1.496	€ 1.526	€ 1.557	€ 1.588	
932 Baten onroerende-zaakbelasting eigenaren	€ 8.449	€ 8.711	€ 8.985	€ 9.162	€ 9.344	€ 9.529	
936 Baten toeristenbelasting	€ 46	€ 50	€ 51	€ 51	€ 51	€ 51	
937 Baten hondenbelasting	€ 162	€ 164	€ 167	€ 167	€ 167	€ 167	
939 Baten precariobelasting	€ 133	€ 123	€ 86	€ 86	€ 86	€ 86	
940 Lasten heffing en invordering gemeentelijke belastingen	€ 226	€ 215	€ 212	€ 218	€ 217	€ 217	
960 Saldo van kostenplaatsen	€ 435	€ 158	€ 286	€ 453	€ 409	€ 241	
990 Resultaat van de rekening van baten en lasten	€ -	€ 555	€ -	€ -	€ -	€ -	
7. Algemene inkomsten	€ 57.054	€ 58.679	€ 78.282	€ 78.987	€ 78.772	€ 78.471	
Totaal exploitatie	€ 2.004	€ 6.487	€ 5.355	€ 1.494	€ 290	€ 935	
980 Mutaties reserves die verband houden met de hoofdfunctie 0 tot en met 9	€ 2.197	€ 6.487	€ 5.525	€ 1.498	€ 172	€ 834	
Resultaat	€ 193	€ -	€ 170	€ 4	€ 118	€ 101	

Onderdeel 2: Specificatie verschillen

Een minteken betekent dat de uitgaven hoger of de inkomsten lager zijn.

1. Bestuur en dienstverlening

Product	Toelichting	Afwijking
Bestuursorganen	De pensioenen, w achtgelden en pensioenverzekeringen zijn op basis van herberekeningen aangepast	€ 117-
Directie	Door minder boventallig personeel kan het bedrag naar beneden w orden bijgesteld. De taakstelling op personeel (programma algemene inkomsten) is verlaagd met dit bedrag.	€ 125
	De directielasten w orden per 2015 als overhead beschouw d en daarmee toegerekend aan de verschillende producten	€ 727
Klantcontactcentrum	Door w ijziging in het uurtarief en meer uren, nemen de kosten van het klantcontactcentrum toe.	€ 130-
Verkiezingen	Er is minder geraamd voor verkiezingen, omdat in 2015 minder kosten voor verkiezingen w orden voorzien	€ 60
Samenw erking Woerden en Oudew ater	In 2014 zijn incidenteel uitgaven opgenomen vanw ege de samenvoeging van de ambtelijke organisaties Woerden en Oudew ater	€ 630
Brandw eerposten	Het geplande onderhoud in 2015 is lager dan 2014	€ 73
		€ 1.368

2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer

Product	Toelichting	Afwijking
Wegen, straten en pleinen	lager investeringsvolume voor de aanleg van de randwegen in het begrotingsjaar 2015, leidt tot een lagere onttrekking aan het Fonds Infrastructurele werken	€ 2.100
	Asfalverharding: Toegenomen kapitaallasten doordat nieuwe investeringen ten opzichte van 2014 leiden tot extra kapitaallasten	€ 227-
	Verlichting: Op basis van de jaarrekening 2013 zijn de energiekosten naar beneden bijgesteld	€ 74
	Straatreiniging: Er worden minder interne kosten toegerekend aan straatreiniging	€ 93
	Beweegbare bruggen: Ten opzichte van 2014 zijn de kapitaallasten toegenomen. Daarnaast worden meer interne kosten toegerekend.	€ 132-
Verkeersmaatregelen	Er worden minder interne kosten toegerekend	€ 133
Parkeren	Er worden meer interne kosten toegerekend aan parkeren in de parkeergarage	€ 60-
Waterkering, afwatering en landaanwinning	De kapitaallasten van de beschoevingen en kademuren zijn gestegen	€ 95-
	Door het uitvoeren van de inhaalslag baggeren stijgen de lasten	€ 131-
Openbaar groen	Er worden meer interne kosten besteed aan openbaar groen	€ 200-
Afvalverwijdering- en verwerking	Inzameling rest- en GFT afval: Oorzaak ligt in lagere lasten zoals deze ook in het meerjarenperspectief van de begroting 2014 was opgenomen.	€ 158
	Verwerking restafval: Inschatting is dat er meer afval moet worden verwerkt	€ 146-
	Overige afvalstromen afvalbrengstation: Oorzaak ligt in lagere lasten zoals deze ook in het meerjarenperspectief van de begroting 2014 was opgenomen.	€ 119
Vrijvervalriolering	Oorzaak ligt met name in hogere kapitaallasten binnen de riolering	€ 241-
Riolering	Verhoging van de onderhoudskosten	€ 57-
	Vrijval kapitaallasten en lagere onderhoudsraming	€ 71
Baten	Op basis van de jaarrekening 2013 zijn de begrote inkomsten naar boven bijgesteld	€ 107
Baten riolretributies	Conform de begroting van het GRP nemen de begrote inkomsten in het meerjarenperspectief toe.	€ 251
		€ 1.818

3. Sociaal domein

Product	Toelichting	Afwijking
<p>Vanuit de decentralisaties worden vanaf 2015 taken toegevoegd. Dit verklaart in belangrijke mate de verschillen. In het programma Sociaal domein is daarom ook een financiële toelichting opgenomen. In deze bijlage volstaan we met een beknopte toelichting.</p> <p>Het belangrijkste verschil heeft betrekking op de overheveling van de nieuwe taken Sociaal Domein naar de gemeenten (Jeugdzorg, AWBZ Wmo en participatie). De uitgaven zijn verantwoord binnen programma Sociaal domein. Op grond van de nieuwe Begrotingsvoorschriften worden de betreffende rijksbijdragen niet verantwoord binnen programma Sociaal domein, maar binnen het programma Algemene inkomsten. De nieuwe begrotingsvoorschriften in relatie tot de nieuwe gemeentelijke taken hebben geleid tot een nieuwe functie indeling. Hierdoor heeft ook een verschuiving plaatsgevonden van bestaande budgetten naar de nieuwe functies. Dit verklaart waarom bij enkele functies bedragen zijn opgenomen in de jaarschijf 2014 en niet in de jaarschijf 2015 en andersom. In de begroting 2014 zijn de uitvoeringskosten Ferm Werk volledig geraamd op functie 610. Met ingang van 2015 zijn deze kosten gesplitst over de taakvelden 610, 611 en 623.</p>		

4. Cultuur, economie en milieu

Product	Toelichting	Afwijking
Handel en ambacht	In 2014 was een incidenteel budget opgenomen voor algemeen economisch beleid	€ 75
Woerden Werkt	In 2014 was een incidenteel budget opgenomen voor Woerden werkt	€ 75
Milieubeheer	Extra taken op het gebied coördinatie milieu waar ook een hogere algemene programma tegenover staat (programma algemene inkomsten)	€ 65-
	De kosten van de ODRU zijn gestegen. Deels was dit al opgenomen in het meerjarenperspectief van de begroting 2014. Deels stijgen ze verder.	€ 70-
		€ 15

5. Onderwijs en sport

Product	Toelichting	Afwijking
Opbaar basisonderwijs, onderwijshuisvesting	Door hogere kapitaallasten van de schoolwoningen Oeralstraat (Vastgoed) stijgen de lasten	€ 48-
Volwasseneneducatie	Betreffen uren die in de begroting 2014 werden geraamd op een product die binnen het sociaal domein viel.	€ 63-
Sport	Combinatie van lasten die samenhangen met decentralisatieuitkering, prijscompensatie en hogere interne lasten	€ 100-
Groene sportvelden en terreinen	Conform het sportbesluit zijn de tarieven aangepast (hogere inkomsten ad 40.000 euro). Daarnaast stijgen de kapitaallasten met 140.000 euro	€ 101-
		€ 312-

6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

Product	Toelichting	Afwijking
Ruimtelijke ordening	Door loon- en prijscompensatie stijgen de lasten	€ 54-
Overige volkshuisvesting	Combinatie van lagere huuropbrengst van panden, hogere interne lasten en lagere kapitaallasten	€ 71-
Baten omgevingsleges	In de begroting 2014 was in het financieel meerjarenperspectief in 2015 een hoger bedrag opgenomen.	€ 107
Bouw grondexploitatie	Aan de inkomstenkant was in 2014 een eenmalige baat opgenomen vanwege verkoop activa. (Snel & Polanen)	€ 200-
		€ 218-

7. Algemene inkomsten

Product	Toelichting	Afwijking
Geldleningen	Door het afschaffen van de reserve renterisico komt de voormalige dotatie aan deze reserve ten gunste van de algemene dienst.	€ 463
	De inkomsten uit de bespaarde rente dalen licht	€ 64-
Algemene uitkering gemeentefonds	De inkomsten uit de algemene uitkering dalen	€ 4.030-
Algemene baten en lasten	Het betreft wijzigingen in stelpsten	€ 1.400
Algemene uitkering - sociaal domein	De algemene uitkering sociaal domein is (verplicht) binnen dit programma opgenomen. Voor een bedrag ad 14,5 miljoen euro betreft het in 2015 gedecentraliseerde taken	€ 20.035
OZB	Hogere inkomsten door een tariefstijging van 2%. Dit was reeds in het financieel meerjarenperspectief van de begroting 2014 opgenomen.	€ 204
Saldo van de productiemiddelen en productiecentra	Administratief verschil op de kostenplaatsen	€ 120-
Saldo na bestemming resultaat	Deze fluctueert als gevolg van het veranderingen in het financieel meerjarenperspectief	€ 555
		€ 18.444

Bijlage 5. Incidentele lasten en baten

Voor een financieel robuuste begroting is het van belang dat incidentele baten niet worden ingezet ten behoeve van structurele lasten. Dit wordt transparant gemaakt met behulp van onderstaand overzicht. Op basis hiervan is de conclusie dat op dit punt sprake is van een financieel robuuste begroting.

	2015	2016	2017	2018
<i>1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid</i>				
Citymarketing	€ 75	€ 50	€ 25	
Uitvoering Convenant Groene Hart	€ 50			
<i>2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer</i>				
Baggerplan	€ 312			
Cattenbroek	€ 65			
<i>3. Sociaal domein</i>				
Zachte landing decentralisaties	€ 1.000	€ 500	€ 250	
<i>4. Cultuur, economie en milieu</i>				
-				
<i>5. Sport en onderwijs</i>				
Onderw ijskeuzes	€ 300	€ 250	€ 150	€ 100
<i>6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen</i>				
-				
<i>7. Algemene inkomsten</i>				
Nadeel gebouw en	€ 134			
BCF	€ 96			
Totaal incidentele lasten	€ 2.032	€ 800	€ 425	€ 100
<i>Mutatie reserves</i>				
Algemene reserve	€ 1.732	€ 550	€ 425	€ 100
Onderw ijsw achterstandenbeleid	€ 300	€ 250		
Totaal incidentele baten	€ 2.032	€ 800	€ 425	€ 100
Saldo van incidentele lasten en baten	€ -	€ -	€ -	€ -

Bijlage 6. EMU-saldo

Gemeenten zijn verplicht een sluitende begroting te hebben, wat kort samengevat betekent dat de baten ten minste voldoende moeten zijn om de lasten te kunnen dragen. Geen tekort dus op gemeentelijk niveau. In de Europese Unie zijn afspraken gemaakt hoe het EMU-saldo moet worden berekend; dit om de cijfers tussen de landen beter te kunnen vergelijken. Deze afspraken (in Nederland opgenomen in de zogenoemde Informatie voor derden (lv3)) betekenen ook dat het EMU-saldo op een andere wijze wordt berekend dan hoe de gemeenten zelf hun begroting opstellen. Een voorbeeld: als een nieuw stadhuis € 10 miljoen kost, telt dit bedrag in een jaar volledig mee bij het EMU-saldo. Maar in de begroting en rekening van gemeenten wordt dit bedrag verdeeld over het aantal jaren dat het gebouw naar schatting meegaat (de afschrijvingsperiode). Doordat met twee methoden wordt gewerkt, ontstaan twee uitkomsten: gemeenten werken met het baten-lastenstelsel, het EMU-saldo wordt gemeten op kasbasis. Er vindt dus een andere behandeling plaats van onder meer investeringen en aankopen van grond. Door deze andere behandeling kan een sluitende begroting op basis van het baten-lastenstel toch leiden tot een EMU-tekort.

In het kader van de beheersing van het EMU-saldo moeten de lokale overheden een raming van het eigen EMU-saldo opnemen in de begroting. In de begroting 2015 betreft dit de jaren 2014, 2015 en 2016.

In onderstaand overzicht is opgenomen wat per jaar het EMU-saldo is. Dit is wettelijk verplicht op te nemen informatie (zie ook de paragraaf Financiering). In de begroting 2015 is een sterke afwijking zichtbaar door investeringen in materiële vaste activa.

	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
1. (+) Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	€ 6.487-	€ 5.355-	€ 1.494-
2. (+) Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	€ 7.257	€ 7.398	€ 8.007
3. (+) Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	€ 71	€ 71	€ 71
4. (-) Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	€ 13.000	€ 8.787	11.796
7. (-) Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	€ 3.100	€ 3.984	€ 3.043
8. (+) Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	€ 16.332	€ 10.925	€ 7.775
Berekend EMU-saldo	€ 1.073	€ 269	€ 481-

Bijlage 7. Financieel overzicht van de wijzigingen in de begroting

In onderstaand overzicht is weergegeven wat de wijzigingen zijn na mei 2014.

	2015	2016	2017	2018
<i>Herzien meerjarig saldo per februari 2014</i>				
1 Nadere vertaling uitgangspunten na vaststelling begroting 2014-2017	€ 68	€ 143	€ 218	€ 218
2 Structurele effecten tw eede Bestuursrapportage 2013	€ 450-	€ 450-	€ 450-	€ 450-
3 Herhuisvesting bestuur en ambtelijke organisatie (obv besluitvorming van de raad in januari 2014)	€ -	€ 300-	€ 300-	€ 300-
<i>Coalitieakkoord - intensivering</i>				
1 Duurzaamheid: budget duurzame investeringen en diverse kleinere budgetten	€ 100-	€ 100-	€ 100-	€ 100-
2 Duurzaamheid: budget duurzame investeringen en diverse kleinere budgetten	€ 25-	€ 25-	€ 25-	€ 25-
3 Wijkgericht werken (budget voor initiatieven) uit bestaande budgetten	€ 25-	€ 25-	€ 25-	€ 25-
4 Citymarketing/ondernemersklimaat	€ 75-	€ 50-	€ 25-	-
5 Milieuvriendelijk beheer OR	€ -	€ 200-	€ 400-	€ 400-
6 Beheer openbare ruimte: fietspaden verhardingen van C naar B	€ 50-	€ 50-	€ 50-	€ 50-
7 Maatregelen doorstroming Boerendijk – Rembrandtlaan (afhankelijk van nader onderzoek en mogelijke dekking)	€ -	€ 326-	€ 320-	€ 314-
8 Zachte landing decentralisaties	€ 1.000-	€ 500-	€ 250-	-
9 Brug gildeweg (uitgaande van bouw 2017)	€ -	€ -	€ -	€ 186-
10 Keuzes onderwijs	€ 300-	€ 250-	€ 150-	€ 100-
11 Interactie overheid burger	€ 10-	€ 10-	€ 10-	€ 10-
12 Renteverlies door putting uit algemene reserve (zie hieronder bij B2)	€ 38-	€ 49-	€ 61-	€ 61-
13 Cultuur (minder bezuinigingen)	€ -	€ 200-	€ 190-	€ 175-
14 Uitbreiding college	€ 100-	€ 100-	€ 100-	€ 40-
<i>Coalitieakkoord - ombuiging</i>				
1 Zwenbaden 25% goedkoper door meer commercie bij nieuw contract/verzelfstandiging	€ 165	€ 330	€ 330	€ 330
2 keuzes onderwijs ten laste van reserve Onderwijsachterstandenbeleid	€ 300	€ 250	€ -	€ -
3 keuzes onderwijs ten laste van algemene reserve	€ -	€ -	€ 150	€ 100
4 Transitie sociaal domein: initiële investeringen/investeringsfonds (putting uit algemene reserve, drie maal eenmalig);	€ 1.000	€ 500	€ 250	€ -
5 Ferm Werk	€ -	pm	pm	pm
6 efficiencykorting verbonden partijen	€ -	€ 50	€ 100	€ 100
7 Voordeel VRU	€ 58	€ 70	€ 85	€ 100
8 besparing ICT	€ 75	€ 100	€ 125	€ 150
9 personeel en organisatie	€ -	€ -	€ -	€ 200
10 Volume voordeel Inkoop	€ 150	€ 200	€ 1.020	€ 1.200
11 OZB areaal uitbreiding	€ 100	€ 100	€ 100	€ 100
<i>Exogene ontwikkelingen</i>				
1 Inventarisatie stikstofproductie	€ 25-	€ 25-	€ 25-	€ 25-
2 Digikoppelingen bezwaarschriften	€ 27-	€ 27-	€ 27-	€ 27-
3 DigiD-audit	€ 17-	€ 17-	€ 17-	€ 17-
	€ 326-	€ 961-	€ 147-	€ 193

Bijlage 8. Verbonden partijen

Naam verbonden partij	Doel	Deelnemers	Begroting 2015	AB	DB	Raadslid kan wel/niet AB-lid zijn	Stemverhouding AB	Sturingswijze	Sturingsmomenten	Contactpersoon
Afvalverwijdering Utrecht (AVU)	De AVU is een gemeenschappelijke regeling ingevolge de Wet gemeenschappelijke regelingen en werd in 1984 opgericht door de Utrechtse gemeenten en de provincie Utrecht. Deze gemeenschappelijke regeling heeft tot doel een efficiënte en uit een oogpunt van milieuhygiëne verantwoorde wijze van overslag, transport en verwerking van huishoudelijke en andere categorieën van afvalstoffen (geen bedrijfsafval). Namens de gemeenten voert de gemeenschappelijke regeling AVU de regie op de overslag, het transport, de bewerking en de verwerking van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval. Daarnaast is in 1995 een NV opgericht waarvan de gemeenschappelijk regeling AVU de enige aandeelhouder is. De N.V. AVU biedt de mogelijkheid tot maatwerkcontracten waaraan niet alle gemeenten behoeven deel te nemen. In 2015 zijn de taken die door de NV AVU werden uitgevoerd ondergebracht bij de Gemeenschappelijke Regeling AVU en is de NV AVU opgeheven.	26 gemeenten en de provincie Utrecht	De AVU sluit contracten af met verwerkers voor het transport, de overslag en de verwerking van diverse afvalstromen. De kosten worden op basis van de werkelijk aangeboden gewichten bij de deelnemende gemeenten in rekening gebracht samen met een opslag voor de apparaatskosten. Doordat de AVU geen weerstandsvermogen heeft is de aansprakelijkheid van de gemeente Woerden echter in theorie niet gelimiteerd. In 2015 is dit voor Woerden begroot op € 791.675,-	De vertegenwoordiger in het AB is wethouder van Stolck.	Er is geen directe vertegenwoordiger van Woerden in het Dagelijks Bestuur	wel	De leden hebben in de vergadering van het algemeen bestuur: a. 1 stem indien afkomstig uit een gemeente tot 10.000 inwoners; b. 2 stemmen indien afkomstig uit een gemeente tot 25.000 inwoners; c. 3 stemmen indien afkomstig uit een gemeente tot 50.000 inwoners; d. 4 stemmen indien afkomstig uit een gemeente tot 75.000 inwoners; e. 5 stemmen indien afkomstig uit een gemeente tot 100.000 inwoners; f. 6 stemmen indien afkomstig uit een gemeente tot 200.000 inwoners; g. 7 stemmen indien afkomstig uit een gemeente met meer dan 200.000 inwoners, met dien verstande dat de leden uit de stad Utrecht gezamenlijk 7 stemmen hebben. h. De twee leden, benoemd door en uit provinciale staten, hebben gezamenlijk een aantal stemmen, dat gelijk is aan dat van de grootste deelnemende gemeente.	De AVU sluit contracten af met verwerkers voor het transport en de verwerking van diverse afvalstromen. De kosten worden op basis van de werkelijk aangeboden gewichten bij de deelnemende gemeenten in rekening gebracht samen met een opslag voor de apparaatskosten. Doordat de AVU geen weerstandsvermogen heeft is de aansprakelijkheid van de gemeente Woerden echter in theorie niet gelimiteerd.	De raad kan bezwaren tegen de ontwerp-begroting indienen. In principe wordt de begroting voor 1 maart (uiterlijk 15 maart) naar de gemeente verstuurd en dan hebben wij twee maanden de tijd om te reageren. Bij de ontwerp jaarrekening is het streven om deze voor 1 april naar de gemeente te versturen, waarna wij twee maanden de tijd hebben om te reageren. Let op, de termijn om een reactie te geven is in principe maar twee maanden. Met onze interne procedures om tot een raadsbesluit te komen (ook twee maanden) is dit eigenlijk niet haalbaar. Hier moet een oplossing voor gevonden worden.	Arij Groenendaal
GGDrU	De GGDrU is een gemeentelijke instelling voor preventieve gezondheidszorg. De GGDrU fungeert naast en als aanvulling op het reguliere zorgsysteem. De GGDrU biedt o.a. gezondheidsadvisering, jeugdgezondheidszorg, medische milieukunde, reizigersvaccinatie en epidemiologisch onderzoek. Ook verricht de GGDRU preventieve taken vanuit de WCPV (wet collectieve preventie volksgezondheid).	25 gemeenten van de provincie Utrecht (alle gemeenten m.u.v. Utrecht)	Jaarbijdrage 2015 euro 598507,- van de gemeente Woerden.	wethouder Y. Koster	wethouders van 7 gemeenten, niet die van Woerden	niet	Woerden heeft in het AB van de GGD 3 stemmen, dat gaat naar inwoneraantal (vergelijk: 60.000 inwoners = 4 stemmen).	de taken die de GGD uitvoert voor gemeenten zijn in 2012 opnieuw vastgesteld en ingedeeld in 3 niveaus: gemeenschappelijke taken, (sub) regionale en lokale taken. De verdeling biedt meer zeggenschap voor gemeenten. Het is tevens een besturingsmodel, dat nog uitgewerkt wordt.	6 AB-vergaderingen per jaar. Er zijn plannen in voorbereiding om in subregio's te gaan werken. De aansturing van de regionale taken wordt directer, is de bedoeling. Begrotingen en jaarstukken worden aangeboden aan de gemeenteraad met de uitnodiging om de zienswijze kenbaar te maken.	Ailde de Leeuw
Omgevingsdienst Regio Utrecht	De omgevingsdienst ondersteunt en adviseert gemeenten bij het uitvoeren van milieutaken en het ontwikkelen van milieubeleid. Doelstelling: Het leveren van een bijdrage aan het realiseren van een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving en het versterken van de bestaande milieukwaliteit door inwoners, bedrijven en overheden te stimuleren tot milieuvriendelijk handelen en gedrag.	Op dit moment zijn er 14 deelnemende gemeenten. Er wordt toegewerkt naar een samenwerkingsverband waarin alle 26 gemeenten en de provincie Utrecht deelnemen.	In de begroting 2015 is voor de gemeente Woerden een totaalbedrag van € 1.213.980,- opgenomen.	De gemeente Woerden heeft zitting in het AB van de Omgevingsdienst. Tot de taken en bevoegdheden behoren in ieder geval: het benoemen, schorsen en ontslaan van de directeur, het houden toezicht op het financiële beheer van de Omgevingsdienst, het vaststellen van een bedrijfsplan en beleidsplannen, het vaststellen van de begroting en de jaarstukken. Wethouder Van Tuijl	De gemeente Woerden heeft zitting in het DB van de Omgevingsdienst. Tot de taken en bevoegdheden behoren in ieder geval: het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst, de voorbereiding van datgene waarover in het AB wordt beraadslaagd en besloten, de uitvoering van beslissingen van het AB, het beheer van de inkomsten en uitgaven van de Omgevingsdienst.	nee	1 vertegenwoordiger per gemeente. Iedere gemeente heeft 1 stem.	De gemeente kan binnen de Dienstverleningsovereenkomst door het jaarlijkse uitvoeringsprogramma zelf aangeven welke diensten zij wil afnemen van de Omgevingsdienst. Op dit moment wordt hiervoor een productencatalogus opgesteld.	Het DB zendt de ontwerp-begroting uiterlijk acht weken (medio half april) voor de voorgenomen datum van vaststelling toe aan de gemeenteraden en de leden van het AB. De gemeenteraden kunnen bij het DB hun zienswijze naar voren brengen. Het DB voegt deze zienswijzen bij de ontwerp-begroting zoals deze aan het AB wordt aangeboden. Het AB stelt jaarlijks voor 1 juli de begroting vast.	Fija Kers

Naam verbonden partij	Doel	Deelnemers	Begroting 2015	AB	DB	Raadslid kan wel/niet AB-lid zijn	Stemverhouding AB	Sturingswijze	Sturingsmomenten	Contactpersoon
Ferm werk	Ferm Werk is de uitvoeringsorganisatie van vier gemeenten op het terrein van Participatie, Werk & Inkomen. Ferm Werk geeft uitvoering aan een aantal wetten op het terrein van sociale zekerheid waaronder de Wet Werk en Bijstand en de Wet Sociale Werkvoorziening. Daarnaast organiseert Ferm Werk re-integratietrajecten met het doel inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt te helpen bij het vinden van betaald werk en eventueel vrijwilligerswerk	4 gemeenten: Woerden, Montfoort, Oudewater en Bodegraven-Reeuwijk.	Woerden is eigenaar van het gebouw en verhuurt dit aan Ferm Werk. Het totale door de gemeente Woerden begote bedrag is 18.432.721 euro	Door de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten worden, de voorzitter inbegrepen, vier leden en vier plaatsvervangende leden vanuit de colleges aangewezen. Daarnaast kunnen de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten elk een lid en een plaatsvervangend lid uit hun midden aanwijzen. Vanuit de de gemeente Woerden zijn Wethouder Koster en raadslid Van Hameren lid van het AB.	Het dagelijks bestuur van Ferm Werk bestaat uit de vier portefeliehouders van de deelnemende gemeenten. Wethouder Yolan Koster is voorzitter van het DB.	Ja	In de Gemeenschappelijke Regeling is bepaald dat in het AB sprake is van een gewogen stemverhouding naar rato van het aantal inwoners van de deelnemende gemeenten. Besluiten worden genomen met 2/3 meerderheid van stemmen	Sturing vindt plaats door middel van het opstellen en vaststellen van een gemeentelijk visiedocument waarin de beleidskaders zijn opgenomen. De beleidskaders hebben betrekking op de het versterken van uitkeringen en overige inkomensondersteuning, en de activiteiten die Ferm Werk onderneemt om inwoners toe te leiden naar (eventueel aangepast) betaald werk of vrijwilligerswerk. Op basis van het visiedocument en hetgeen in de GR is bepaald over het ter beschikking stellen van financiële middelen, wordt met Ferm Werk een dienstverleningsovereenkomst gesloten waarin in aantal specifieke prestatieindicatoren zijn opgenomen. Daarnaast vertaalt Ferm Werk het visiedocument in een begroting. Over de uitvoering van de DVO en de inzet van financiële middelen wordt vier per jaar aan de deelnemende gemeenten (college en raad) gerapporteerd.	Bij het vaststellen van het visiedocument. Het uitbrengen van een zienswijze op de DVO en de begroting van Ferm Werk. En verder via de vertegenwoordiging in het DB en het AB van Ferm Werk,	Gerard Kraaijkamp
Veiligheidsregio Utrecht VRU	De VRU behartigt de belangen van de gemeenten op de volgende terreinen: a. de brandweerzorg; b. de organisatie van de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen; c. de rampenbestrijding en crisisbeheersing; d. de meldkamer. Daarnaast heeft de VRU de zorg voor: a. een adequate samenwerking met politie MN en de RAJU ten aanzien van onder meer de gemeenschappelijke meldkamer; b. een gecoördineerde en multidisciplinaire voorbereiding op de rampenbestrijding en crisisbeheersing.	Alle 26 Utrechtse gemeenten in de provincie Utrecht.	Begroting 2015 € 2.501.000	Burgemeester is lid van het AB.	Woerden heeft geen vertegenwoordiger in het AB.	Niet	Het algemeen bestuur neemt zijn besluiten met een gewone meerderheid van stemmen. Het aantal stemmen, dat door een lid in een vergadering van het algemeen bestuur wordt uitgebracht, is afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente, waarvan het lid op dat moment vertegenwoordiger is. Het aantal stemmen is voor de gemeenten in de navolgende inwonersklassen als volgt: 1 t/m 20.000: 1 stem 20.001 t/m 40.000: 2 stemmen 40.001 t/m 60.000: 3 stemmen 60.001 t/m 100.000: 4 stemmen 100.001 t/m 200.000: 6 stemmen 200.001 en meer: 9 stemmen De gemeente Woerden heeft 3 stemmen. Bij het stemmen over leden heeft elk lid één stem.	Jaarlijks worden de (programma)begroting en de jaarrekening vastgesteld door het AB. De gemeenteraad wordt in de gelegenheid gesteld hier hun zienswijze op te geven. Voor het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling is toestemming van de raad nodig. Tot slot kan de burgemeester zijn invloed uitoefenen tijdens de vergaderingen van het AB.	Het ontwerp van de begroting wordt toegestuurd aan de raden in afschrift aan de colleges, met de uitnodiging hun zienswijze omtrent het ontwerp van de begroting en een eventueel verzoek aan het dagelijks bestuur om een nadere toelichting, binnen 8 weken na de toezending ervan aan het dagelijks bestuur kenbaar te maken. Daarnaast kunnen de colleges tot uiterlijk zeven dagen voor de voorgenomen datum van vaststelling ten aanzien van het ontwerp en de nota van wijziging bij het algemeen bestuur een (aanvullende) zienswijze indienen. Het algemeen bestuur stelt jaarlijks in juli de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient. De jaarrekening wordt aan het algemeen bestuur en de raden van de gemeenten toegezonden voor 1 april van het jaar dat volgt op het dienstjaar.	Sander Kempink

Naam verbonden partij	Doel	Deelnemers	Begroting 2015	AB	DB	Raadslid kan wel/niet AB-lid zijn	Stemverhouding AB	Sturingswijze	Sturingsmomenten	Contactpersoon
Recreatieschap Stichtse Groenlanden	De regeling is getroffen ter behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de gemeente op het terrein van recreatie, natuur en landschap. Hieronder wordt begrepen de instandhouding en verbetering van voorzieningen en voor het hele grondgebied van de deelnemende gemeente een samenhangend beleid op het gebied van de openluchtrecreatie alsmede de natuur- en landschapsbescherming te ontwikkelen. Binnen de gemeente Woerden ontwikkelt, beheert en exploiteert het recreatieschap het recreatieterrein Oortjespad, en de terreinen Grutto, Reiger en Koekoek. Daarnaast is het schap verantwoordelijk voor het beheer en het onderhoud van het fietsknooppuntensysteem en verschillende wandelroutes. Ook de oversteek over de Grecht, die in ontwikkeling is, ter hoogte van de Toegang en de Houkade valt vanaf maart 2013 onder het beheer en onderhoud van het recreatieschap vallen.	7 gemeenten + provincie	Begroting 2015 € 169.674,-	portefeuillehouder vanuit elke deelnemende gemeente (vanuit Woerden wethouder Stolck)		ja, minimaal 1 college lid	Ieder lid heeft 1 stem	Jaarlijks worden de begroting en het jaarverslag vastgesteld door DB. De gemeenteraad wordt in de gelegenheid gesteld binnen twee maanden hierover haar gevoelens hierover te doen blijken. In juni worden begroting en jaarverslag vervolgens vastgesteld in het AB.	In principe wordt de begroting voor 1 maart (uiterlijk 15 maart) naar de gemeente verstuurd en dan hebben wij twee maanden de tijd om te reageren. Bij de ontwerp jaarrekening is het streven om deze voor 1 april naar de gemeente te versturen, waarna wij twee maanden de tijd hebben om te reageren. Let op, de termijn om een reactie te geven is in principe maar twee maanden. Met onze interne procedures om tot een raadsbesluit te komen (ook twee maanden) is dit vaak niet haalbaar. Hier moet een oplossing voor gevonden worden.	Elise van Andel
NV Bank Nederlandse Gemeente	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De strategie van de bank is gericht op het behouden van substantiële marktaandeelen in het Nederlands maatschappelijk domein en het handhaven van een excellente kredietwaardigheid (Triple A). Daarnaast streeft zij naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders. De BNG biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren. Daarnaast neemt zij deel aan projecten in de vorm van publiekprivate samenwerking.	Overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut (publieke sector).	begroting in 2015 € 156.000		De gemeente Woerden heeft geen zetel in het bestuur en de raad van commissarissen van de BNG.		De bank is een structuurvennootschap. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap. De gemeente Woerden bezit 123.201 aandelen (= 0,225 % van het totaal aantal aandelen).	jaarlijkse aandeelhouders-vergadering	jaarlijkse aandeelhouders-vergadering	Mikal Kuilenburg
Vitens	De kernactiviteiten zijn winning, productie en levering van (drink)water aan particulieren en bedrijven.	Alle Utrechtse gemeenten en de provincie Utrecht.	begroot in 2015 € 120.000,-				Vitens is een NV waarbij de aandelen in bezit zijn van overheden (gemeente en provincie)	jaarlijkse aandeelhouders-vergadering	jaarlijkse aandeelhouders-vergadering	Mikal Kuilenburg
Stichting Urgentieverlening West-Utrecht	Verlenen van urgentieverklaring aan woningzoekenden in de regio West-Utrecht	De gemeenten Stichtse Vecht, De Ronde Venen, Woerden, Montfoort, Oudewater en Lopik.	€18.328,-	De wethouders van de deelnemende gemeenten vormen het Algemeen Bestuur (wethouder Stolck)	Het Dagelijks Bestuur wordt uitgevoerd door gemeente Lopik.	Nee, alleen ieder lid heeft 1 stem wethouders		Vaststellen beleidszaken mbt urgentie. Het AB stelt jaarlijks de begroting vast	Statutair tenminste 1 bestuursvergaderingen per jaar, in de praktijk 2 vergaderingen per jaar	Natalie Bink

Naam verbonden partij	Doel	Deelnemers	Begroting 2015	AB	DB	Raadslid kan wel/niet AB-lid zijn	Stemverhouding AB	Sturingswijze	Sturingsmomenten	Contactpersoon
Regionaal Historisch centrum Rijnsreek en Lopikerwaard (RHC)	Op grond van de Archiefwet 1995 moeten besturen van overheden er zorg voor dragen dat hun archieven in goede en geordende en toegankelijke staat verkeren. Het toezicht op het beheer van dynamische(=recente) archieven en het beheer van statische(=ouder dan 20 jaar) archieven van de deelnemers RHC is belegd bij het RHC. Op grond van diezelfde wet zijn overheidsarchieven welke zijn overgedragen aan het RHC in principe openbaar en voor iedereen kosteloos te raadplegen.	Gemeenten Bodegraven, Lopik, Montfoort, Oudewater, Reeuwijk, Woerden, IJsselstein en het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.	Deelnemersbijdrage Woerden 170.557,- euro, omdat het RHC is gehuisvest in ons gemeentehuis vind er t.a.v. dit bedrag nog een verrekening plaats van de huur- en overheadkosten.	De Archiefcommissie vormt het algemeen bestuur van het RHC. Woerden wordt hierin vertegenwoordigd door Burgemeester V.J. Molkenboer Plaatsvervangend lid is wethouder M.J. Schreurs.	De gemeentearchivaris vormt het dagelijks bestuur.	Nee, alleen een lid van het college van B&W kan lid of pv.lid zijn van de Archiefcommissie	Elke deelnemer wijst 1 vertegenwoordiger aan (en plaatsvervanger). Deze vertegenwoordiger heeft 1 stem in de Archiefcommissie	De Archiefcommissie zendt de ontwerp-begroting zes weken voordat deze wordt vastgesteld aan de Raad. Deze kan haar zienswijze hierover naar voren brengen die wordt gevoegd bij de ontwerp-begroting. Na vaststelling van de begroting wordt deze gezonden aan de Raad die daarna nog een zienswijze hierover kan zenden aan Gedeputeerde staten van Utrecht.	Uiterlijk half mei zou de ontwerp-begroting ontvangen moet zijn. Na vaststelling hiervan (uiterlijk 1 juli) kan nog een zienswijze aan GS van Utrecht worden gezonden.	Adri Paap
Gemeenschappelijke regeling voor het toezicht op het openbaar primair en speciaal onderwijs	Instandhouding voldoende openbaar basisonderwijs (artikel 23, lid 4 Grondwet)	gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Waddinxveen en Woerden.	euro 1.509	De gemeenteraden van de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Waddinxveen en Woerden hebben de Gemeenschappelijke regeling voor het toezicht op het openbaar primair en speciaal onderwijs ingesteld waarin het gemeenschappelijk toezichthoudend orgaan Stichting Klasse (GTO) de bevoegdheden van de gemeenteraad uitvoert en coördineert (als bedoeld in artikel 48 van de Wet op het primair	NVT	Nee	De wethouders onderwijs van de vier gemeenten waarin Stichting Klasse actief is, hebben zitting in het toezichthoudend orgaan van Stichting Klasse. Het toezichthoudend orgaan is opgenomen in een gemeenschappelijke regeling in Zuid-Holland. Woerden heeft een van de vier stemmen.	Het GTO heeft het recht gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen aan het college van bestuur en/of de raad van toezicht van Stichting Klasse, en zal dit vormgeven als zienswijze op voorgenomen besluiten van Stichting Klasse waar het begroting en jaarstukken betreft. Verder is er een keer per jaar een formele vergadering tussen het college van bestuur, (een delegatie van) de raad van toezicht en het GTO, waarbij de bevoegdheden van het GTO uitgangspunt vormen voor de agenda. Daarnaast is een keer per jaar een informele vergadering met hetzelfde gezelschap, waarin de leden van het GTO worden bijgepraat over de ontwikkeling van het openbaar primair en speciaal (voortgezet) onderwijs in het werkgebied van Stichting Klasse. Aspecten als onderwijskwaliteit, continuïteit en financiën kunnen in het informele deel aan de orde komen.	De portefeuillehouder onderwijs is aan de gemeenteraad verantwoording verschuldigd over het door hem in het GTO gevoerde beleid. De verantwoording geschiedt volgens door de gemeente raad nader vast te stellen regels. In het kader van de grondwettelijke verplichting voor gemeenten om voldoende openbaar basisonderwijs in stand te houden, kan het GTO te pas en te onpas in overleg treden met het bestuur van Stichting Klasse om uiteindelijk de aanwezigheid van voldoende openbare basisscholen te behouden.	Cees de Heer